

"Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2023 жылғы 25 қаңтардағы № 19 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 26 қаңтарда № 31779 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 209 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15495 болып тіркелген) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің Мәдениет комиеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрық қолданысқа енгізілгеннен кейін үш жұмыс күні ішінде оны Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы тармақта көзделген іс-шаралар орындалғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің Заң қызметі департаментіне іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрі*

А. Оралов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының

Еңбек және халықты әлеуметтік
қорғау министрлігі

Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрі
2023 жылғы 25 қаңтардағы
№ 19 бұйрығына
қосымша
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт
министрінің 2017 жылғы
17 шілдедегі № 209 бұйрығымен
бекітілген

**Мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері
лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы мемлекеттік мәдениет ұйымдары басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (бұдан әрі – біліктілік сипаттамалары) кадрларды дұрыс іріктеуге және орналастыруға, олардың біліктілігін арттыруға, қызметкерлерді аттестаттауға, басшылар, мамандар арасында еңбекті бөлуге, сондай-ақ қызметкерлердің осы санаттарының лауазымдық міндеттерін және оларға қойылатын еңбекақы төлеу санаттары бойынша біліктілік талаптарын айқындауда бірыңғайлықты қамтамасыз етуге ықпал етуге бағытталған.

2. Бухгалтер, экономист, заңгер, кадрлар жөніндегі маман, аудармашы мамандар лауазымдарының біліктілік сипаттамалары Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2016 жылғы 1 қыркүйектегі № 775 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14281 болып тіркелген) бекітілген барлық қызмет салаларына ортақ мемлекеттік мекемелер мен қазыналық кәсіпорындар мамандарының жекелеген лауазымдарының біліктілік сипаттамаларында айқындалған.

Басшылар мен мамандар, ғылыми қызметкерлер, бағдарламалық қамтамасыз ету саласындағы, мемлекеттік сатып алу жөніндегі мамандар және өзге де инженерлік-техникалық персонал лауазымдарының біліктілік сипаттамалары Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 болып тіркелген) бекітілген басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығында айқындалған.

3. Лауазымдық нұсқаулықтарды әзірлеу кезінде нақты ұйымдастыру-техникалық жағдайларында тиісті лауазымға тән жұмыстар тізімін нақтылауға рұқсат етіледі және қызметкерлерді қажетті арнайы даярлауға қойылатын талаптар белгіленеді.

4. Біліктілік сипаттамалары Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігімен әзірленді.

2-тарау. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылардың лауазымдары

Параграф 1. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымының (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшысы (директоры)

5. Лауазымдық міндеттері:

Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымының (бұдан әрі – Ұйым) шығармашылық, өндірістік, шаруашылық және қаржылық қызметіне басшылық етеді; мүліктің сақталуын және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етеді; сыбайлас жемқорлықпен күрес жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

Ұйым қызметінің саясаты мен стратегиясын белгілейді;

қаржылық және материалдық қамтамасыз етуді, күнтізбелік және ұзақмерзімді репертуарлық жоспарларды әзірлеуді, репертуарды жалға беруді (прокат), жаңа және қайта қойылатын қойылымдарды (спектакльдер, концерттер, цирк көрсетілімдерін) шығаруды ұйымдастырады;

қойылымдық топтар мен орындаушылардың құрамын, безендіру эскиздерін және макеттерін, жаңа және қайта қойылатын қойылымдардың (спектакльдер, концерттер, цирк көрсетілімдерін) жұмыс жоспарлары мен кестелерін бекітеді;

Ұйымды білікті мамандармен қамтамасыз ету және олардың кәсіби білімдері мен тәжірибелерін дамыту, еңбек жағдайларын жасау, ұжымда қолайлы психологиялық ахуалды қалыптастыру жөніндегі шараларды қабылдайды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

директор орынбасарларына, шығармашылық, өндірістік бөлімшелердің басшыларына және Ұйымның лауазымдық тұлғаларына жұмыстың жеке бағыттарын бөледі;

шарттарды және мәмілелерді жасайды, қажетті есептіліктердің ұсынылуын қамтамасыз етеді;

Ұйым қызметкерлерімен еңбек шарттарын жасасады және бұзады;

бұйрықтар шығарады, сотта, мемлекеттік органдарда және ұйымдарда Ұйымның мүддесіне өкілдік етеді;

еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі талаптарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді.

6. Білуі тиіс:

Қазақстан Республикасының Конституциясын (бұдан әрі – Конституция);

Қазақстан Республикасының Бюджет кодексін (бұдан әрі – Бюджет кодексі);

"Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі (бұдан әрі – Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі);

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексін (бұдан әрі – Еңбек кодексі);

Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі (бұдан әрі – Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі)

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-223/2020 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21721 болып тіркелген) бекітілген Дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын (бұдан әрі – дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидалары);

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

7. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе "Шетелде кадрлар даярлау бойынша республикалық комиссия туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 қазандағы № 470 Жарлығына сәйкес Шетелде кадрлар даярлау жөніндегі республикалық комиссияның жұмыс органы (бұдан әрі – Жұмыс орган) бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және

ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдары, филиалдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 3 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 2 жылдан кем емес.

Параграф 2. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйым (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшысының (директорының) орынбасары

8. Лауазымдық міндеттері:

Ұйым қойылымдарының (спектакльдер, концерттер, көрсетілімдер) көрсетілім жоспарының орындалуын ұйымдастырады;

көшпелі қойылымдардың ұйымдастырылуын қамтамасыз етеді, оларды өткізуді ұйымдастыру шарттарының жобаларын әзірлейді;

қызметтің негізгі бағыттары бойынша жеке және заңды тұлғалармен қарым-қатынаста ұйым мүдделеріне өкілдік етеді;

шаруашылық және техникалық қызметтердің жұмыстарын ұйымдастырады;

Ұйымның құрылымдық бөлімшелері үшін кадрларды іріктеуді жүзеге асырады және оларды Ұйым директорына ұсынады;

қызметкерлердің өндірістік білім алуы мен біліктіліктерін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастырады, олардың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек тәртіптемесін сақталуын қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің медициналық тексеруден тұрақты өтуін қамтамасыз етеді.

9. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

10. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдары, филиалдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 3. Цирктің бағдарламаларды шығару бойынша шығармашылық ұжымының жетекшісі

11. Лауазымдық міндеттері:

цирктің бағдарламаларды шығару бойынша шығармашылық ұжымына ұйымдастырушылық-шығармашылық жетекшілікті жүзеге асырады;

цирк жұмысын жоспарлауды және жоспардың орындалуын, дайындық кезеңінің өтуін қамтамасыз етеді;

шығармашылық ұжымның өндірістік-шығармашылық қызметіне, бағдарламаларды шығаруға қатысты жұмыстарды орындайды;

цирк қызметкерлерімен цирк манежінде және алаңдарда шығармашылық ұжым көрсетілімдерін өткізуді ұйымдастырады;

цирктердің көркемдік және қызмет көрсету персоналын іріктеп алуды қамтамасыз етеді;

аппаратураны, реквизитті және костюмдерді жөндеу бойынша жұмыстардың орындалуын қамтамасыз етеді;

бағдарламаларды шығаруға шығармашылық ұжымның қойылымдық жұмыстарына шығыс сметасын жасайды;

шығармашылық ұжымда жайлы моральдық-психологиялық ахуалды қамтамасыз ету бойынша шаралар қолданады;

шығармашылық ұжым қызметкерлерінің еңбек тәртіптемесін орындауын қамтамасыз етеді.

12. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

13. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет ұйымдарында басшылық персонал лауазымдарда 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 4. Бас режиссер

14. Лауазымдық міндеттері:

театр, музыка, би және цирк ұжымдарының көркемдік-эртiстік персоналына жаңа және бұрын жасалған қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) жаңғырту бойынша шығармашылық басшылықты жүзеге асырады;

ағымдағы репертуар қойылымдары көрсетілімдерінің күнтізбелік жоспарын қарастырады және директордың бекітуіне ұсынады;

перспективалық репертуарлар жоспарларын, қойылым қоюдың жоспар-кестелерін әзірлейді және оларды директорға бекітуге уақтылы ұсынады;

қойылым топтары мен орындаушылар құрамын қалыптастырады;

жұмыс барысында авторлармен және шығармашылық одақтармен тұрақты байланысты жүзеге асырады, төраға немесе төрағаның орынбасары ретінде органның көркемдік кеңесінің жұмысына қатысады;

шығармашылық құрамның ішінде тәрбиелік жұмыстарды жүргізеді;

шығармашылық қызметкерлердің кәсіби шеберліктерін арттыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастырады және тікелей қатысады;

көркемдік-эртистік персоналдың шығармашылық және еңбек тәртібін сақтауларын қамтамасыз етеді, қызметкерлерді ынталандыру туралы және тәртіптік жазаға тарту туралы ұсыныстар енгізеді.

15. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

16. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 5. Бас дирижер

17. Лауазымдық міндеттері:

музыкалық қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) жаңаларын жасау және бұрын жасалғандарын жаңғырту бойынша жұмыстарды ұйымдастырады және басшылық жасайды;

тұрақты орындардағы, көшпелі және гастрольдердегі қойылымдардың жоғары көркемдік деңгейін қамтамасыз етеді;

оркестрге дирижерлік етеді;

перспективтік репертуарлық жоспарларды, қойылымдар қоюдың жоспар-кестелерін әзірлейді, қойылым топтары мен орындаушылар құрамын қалыптастырады.

18. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дирижерлік ету теориясын, музыкалық театрлар мен концерттік ұйымдардың классикалық және заманауи репертуарларын, музыка және театр тарихын, музыкалық драматургия, актерлік шеберлік, вокалдық өнер негіздерін, вокалдық педагогика әдістемесін.

19. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 6. Бас балетмейстер

20. Лауазымдық міндеттері:

балет қойылымдарының (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) жаңаларын дайындау және шығару және бұрын жасалғандарын жаңарту бойынша жұмыстарды ұйымдастырады және басшылық жасайды;

тұрақты орындарда, сапарларда және гастрольдерде қойылымдардың жоғары көркемдік деңгейін қамтамасыз етеді;

композиторлармен және драматургтармен жаңа сахналық туындылар жасау бойынша жұмыстарды жүргізеді;

балет труппасы (би ұжымы) жұмысының көркемдік қағидаларын айқындайды, ұзақмерзімді репертуарлық жоспарларын, қойылымдар жасаудың жоспар-кестесін әзірлейді, қойылым топтары мен орындаушылар құрамын қалыптастырады;

ағымдағы репертуар қойылымдары көрсетілімдерінің күнтізбелік жоспарын қарастырады және басшылыққа бекітуге ұсынады;

шығармашылық кадрларды іріктеуге, орналастыру мен пайдалануға, балет құрамының кәсіби білім алуын ұйымдастыруға қатысады.

21. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

22. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 7. Бас хормейстер

23. Лауазымдық міндеттері:

хор ұжымына басшылық жасайды, тұрақты орындарда, сапарларда және гастрольдерде оның шығармашылық қызметінің жоғары көркемдік деңгейін қамтамасыз етеді;

қойылымдардың (спектакльдер, концерттер, көрсетілімдер) жаналарын дайындау мен шығару және бұрын жасалғандарын жаңғырту бойынша жұмыстарға қатысады;

композиторлармен жаңа сахналық туындыларды жасау бойынша жұмыс жүргізеді;

перспективалық күнтізбелік жоспарларды, қойылымдар жасаудың жоспар-кестелерін әзірлеуге қатысады;

хор жетекшілерінің жұмысын қамтамасыз етеді, оларға қажетті шығармашылық көмек көрсетеді;

шығармашылық кадрларды іріктеуге, орналастыру мен пайдалануға, олардың кәсіби білім алуын ұйымдастыруға қатысады;

хор әртістерінің шығармашылық және еңбек тәртібін сақтауларын қамтамасыз етеді

24. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

25. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 8. Бас суретші

26. Лауазымдық міндеттері:

қойылымдардың (спектакльдер, концерттер, көрсетілімдер) көркемдік-қойылымдық шешімдерінің қағидаларын әзірлейді;

жаңа және жаңартылатын қойылымдардың, театр интерьерінің көркемдік безендірілуі мен сахна безендірілуінің, жарнамалар мен тақырыптық көрмелердің сапасын қамтамасыз етеді;

қоюшылардың пайымына сәйкес жаңа және бұрын дайындалған қойылымдарды безендіруді жасайды;

негізгі қойылымдарды безендіруге (декорациялар, костюмдер) қатысады, жаңа және жаңартылатын қойылымдарға безендіру макеттері мен эскиздерінің, костюмдердің уақтылы ұсынылуын, қойылымдарды дайындау мен шығарудың егжей-тегжейлі жоспарын әзірлеуді қамтамасыз етеді;

көркемдік-қойылым жөніндегі мамандардың жұмысын қамтамасыз етеді және оларға қажетті шығармашылық көмек көрсетеді;

көркемдік-қойылым жөніндегі кадрларды іріктеуге қатысады, олардың кәсіби өсуіне ықпал етеді;

театр-қойылымдық техникалар, технологиялар, жаңа материалдар саласындағы ең жаңа жетістіктерді зерделеуді және енгізуді ұйымдастырады.

27. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

қойылымдарды сахналық безендірудің барлық компоненттерін жасау және әзірлеу қағидаларын, декорация өнерінің тарихын, театр тарихын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

28. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) , және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды

дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері), және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 9. Бас әкімші (спектакльдерді, концерттерді, цирк көрсетілімдерін ұйымдастыру жөніндегі менеджер)

29. Лауазымдық міндеттері:

көрермендерді қабылдауға және қызмет көрсетуге көрермендер залын, театрлық ойын-сауық ұйымның құрамы үшін сахна сыртындағы бөлмелерді даярлайды, театрлық ойын-сауық ұйымдарының орынжайларында және оған жапсарлас аумақтарда тазалықты қамтамасыз етеді;

жарнамалауды, бағдарламалардың, буклеттердің сатылымын ұйымдастырады;

көрермендерге, ұйым қызметкерлеріне қызмет көрсететін буфеттердің жұмысын қамтамасыз етеді, фойеде сауда нүктелерінің жұмысын ұйымдастырады;

көшпелі спектакльдерді, концерттерді, цирк көрсетілімдерін ұйымдастыруға, гастрольдерді даярлауға және өткізуге қатысады.

30. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

31. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және нақты лауазымның функционалдық бағыттарына сәйкес келетін салаларда 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 10. Әдеби-драмалық бөлім меңгерушісі (жетекшісі)

32. Лауазымдық міндеттері:

театрдың репертуарын қалыптастыруға, қажетті әдеби материалды іріктеуге қатысады;

шығармашылық одақтармен байланысты жүзеге асырады, жаңа шығармаларды жасау немесе сатып алу бойынша шарт жасау жұмыстарын ұйымдастырады және авторлардың шарт міндеттемелерін орындауын қамтамасыз етеді;

Ұйымның көркемдік кеңесінің жаңа туындыларды талқылауын ұйымдастырады, қойылымға қабылданған шығармалар мәтіндері мен либреттосын редакциялайды; жарнамалық басылымдарды редакциялайды; бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерімен байланысты жүзеге асырады.

33. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

театр, музыка, балет, әдебиет тарихын, музыкалық драматургия негіздерін, классикалық және қазіргі заман әдебиетін.

34. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (тілдер және әдебиет бойынша) өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер, филология) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (журналистика) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (тілдер және әдебиет бойынша) өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер, филология) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (журналистика) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 11. Музыка бөлімінің меңгерушісі (жетекшісі)

35. Лауазымдық міндеттері:

қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) музыкалық безендірілуін жасау бойынша жұмыстарға басшылықты жүзеге асырады;

ұжымның репертуарында музыканы пайдалану әдістерін жасайды;

жаңа қойылымдар үшін музыка жасауға тартылатын композиторлардың кандидатуралары туралы ұсыныстар енгізеді;

оркестрдің, концертмейстердің жұмысын басқарады, қойылымдағы рөлдерді орындаушылармен музыка сабақтарын және дайындықтар өткізеді, радиотехниктер мен дыбыс режиссерлерінің жұмысын қамтамасыз етеді;

сахнада музыканың (ән) орындалуына байланысты рөлдерді бөлуге қатысады;

сахнада музыканың орындалуының көркемдік сапасын, жаңа қойылымдардың музыкалық безендірілуін, оркестр әртістері мен жекелей музыкант-орындаушылардың тиісті пайдаланылуы мен жұмыспен жүктелуін қамтамасыз етеді.

36. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

37. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 12. Труппа меңгерушісі (жетекшісі)

38. Лауазымдық міндеттері:

театр труппасының өндірістік-шығармашылық қызметіне ұйымдастырушылық басшылықты жүзеге асырады;

ағымдағы репертуар спектакльдерінде труппаның тиімді және біркелкі жүктелуін қамтамасыз етеді;

жаңа және қайта қойылатын қойылымдардың рөлдерін бөлуге қатысады, ағымдағы репертуардағы спектакльдерге жаңа орындаушыларды енгізу бойынша ұсыныстар енгізеді;

жаңа рөлдерге әртістерден өтінімдер қабылдайды және оларды басшылықтың карауына ұсынады;

қойылымға қабылданған жаңа спектакльдер мен қайта қойылатын қойылымдар бойынша дайындық жұмыстарының жоспарын жасауға, театрдың ағымдағы репертуарын жоспарлауға қатысады;

спектакльдерде әртістердің өнер көрсету нормаларының орындалуын және көркемдік персоналдың қойылым нормаларын есепке алуды жүзеге асырады, театрдың шығармашылық құрамының шығармашылық және еңбек тәртібін сақтауын қамтамасыз етеді.

39. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ұйымның шығармашылық-өндірістік, қаржылық-шаруашылық қызметін реттейтін мәдениет саласындағы заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді, режиссура және актерлік шеберлік негіздерін.

40. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 13. Көркемдік-қойылымдық бөлімінің меңгерушісі (жетекшісі)

41. Лауазымдық міндеттері:

тұрақты орындарда әрі гастрольдер мен сапарлар кезінде қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) өткізілуін, декорациялардың жасалуын, олардың құрастырылуын ұйымдастырады;

безендіру макеттері мен эскиздерін карауға қатысады;

техникалық мамандармен бірге олардың талқылануын, макеттерді, сметалық және техникалық құжаттамаларды жасауды, құрастыру сызбаларын әзірлеуді ұйымдастырады;

спектакльдерді, бағдарламаларды көркемдік безендіру бойынша жұмыстардың жоспарлары мен кестелерін жасауды және олардың орындалуын қамтамасыз етеді, қосалқы қорлардан безендіру бөлшектерін таңдау және пайдалану мүмкіндігін ұйымдастырады;

гастрольдерге және көшпелі спектакльдерге сахналық мүлікті дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

42. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

театр декорацияларын, жиһаздарды, реквизиттерді жасау техникасы мен технологияларын, театр өндірісінде қолданылатын материалдар фактураларының қасиеттерін, ерекшеліктерін.

43. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 14. Өндірістік шеберхана меңгерушісі (жетекшісі)

44. Лауазымдық міндеттері:

өндірістік шеберхананың қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) материалдық безендірілуін жасау бойынша жұмыстарын басқарады;

көркемдік-қойылымдық бөлімнің декорацияларды безендіру, толықтыру және ағымдағы жөндеу бойынша тапсырмаларының уақтылы әрі сапалы орындалуын, ағымдағы репертуардың жаңа және бұрын жасалған қойылымдардың безендірілуін қамтамасыз етеді;

жабдықтарды жаңғырту, техника мен технологияның ең жаңа жетістіктерін енгізу бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

45. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

безендіру заттары мен бөлшектерін жасау, қолданылатын жабдықтарды техникалық пайдалану технологиясын.

46. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес немесе "өнер және мәдениет"

мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 15. Театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) топ (оркестр, ансамбль), бөлім жетекшісі

47. Лауазымдық міндеттері:

концерттік іс-шаралардың музыкалық безендірілуін жасау бойынша жұмысқа басшылықты жүзеге асырады;

режиссермен бірлесе отырып, ұжым репертуарында музыканы пайдалану әдістерін әзірлейді;

жаңа қойылымдар үшін музыканы жасауға тартылатын композиторлардың кандидатуралары туралы ұсыныстар енгізеді;

оркестрдің (ансамбльдің) және сүйемелдеуші-концертмейстерлердің жұмыстарын басқарады, орындаушылармен музыкалық сабақтар мен дайындықтар өткізеді, радиотехниктер мен дыбыс режиссерлерінің жұмыстарын қамтамасыз етеді;

партияларды, рөлдерді, нөмірлерді бөлуге қатысады;

сахнада шығармаларды орындаудың көркемдік сапасын, жаңа қойылымдардың музыкалық безендірілуін дайындауды, әртістердің тиісті пайдаланылуы мен жүктелуін қамтамасыз етеді;

дайындық жоспарлары мен дайындық кестелерін, жаңа қойылымдарды дайындаудың жоспар-кестелерін құруды, дайындықтар мен концерттердің, көрсетілімдердің, көркемдік және әртістік персоналдың шығармашылық жұмысының есебін жүргізуді ұйымдастырады.

48. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыка, балет тарихын, музыкалық жұмыс ерекшеліктерін.

49. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды

дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 16. Театрлық-концерттік ұйымдардың көркемдік жетекшісі

50. Лауазымдық міндеттері:

театр, музыка, би, цирк ұжымдарына жалпы басшылықты жүзеге асырады.

тұрақты орындарда, гастрольдік және шығармашылық сапарларда өнер көрсету кезінде қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, цирк көрсетілімдерінің) жоғары көркемдік деңгейін қамтамасыз етеді, жаңа қойылымдарды жасаумен және бұрын жасалған қойылымдарды жаңартумен, тұрақты, гастрольдік және шығармашылық сапарларда өнер көрсету кезінде оларды жалға берумен байланысты жұмыстар кешенін қамтамасыз етеді;

ағымдағы репертуар қойылымдары көрсетілімінің күнтізбелік жоспарларын қарастырады және бекітеді;

белгіленген нормаларға сәйкес негізгі қойылымдардың көрсетілімін жүзеге асырады, авторлармен жаңа сахналық туындыларды жасау бойынша жұмыстар жүргізеді;

ұжым жұмысының көркемдік қағидаттарын анықтайды, перспективалық репертуарлар жоспарларын, қойылымдар жасаудың жоспар-кестелерін бекітеді;

қойылым топтары мен орындаушылардың құрамдарын қалыптастырады;

төраға ретінде көркемдік кеңестің жұмысын басқарады;

шығармашылық кадрлардың іріктелуін, орналастырылуын және пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

эргістік-көркемдік персоналдың шығармашылық және еңбек тәртібін сақтауын қамтамасыз етеді, қызметкерлерді тарифтеу, ынталандыру туралы және тәртіптік жазаға тарту туралы ұсыныстар енгізеді.

51. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

52. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар

бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандардың лауазымдары

Параграф 1. Қоюшы-режиссер

53. Лауазымдық міндеттері:

өзіне тапсырылған қойылымдардың жоғары идеялық және көркемдік деңгейін, олардың шығарылымын қамтамасыз етеді, дайындық үдерісін жоспарлайды;

Ұйым басшылығына қойылым топтары мен орындаушылар құрамдарын қалыптастыру бойынша ұсыныстарын ұсынады;

көркемдік-қойылымдық бөлімнің жұмысына басшылық жасайды және қамтамасыз етеді;

партиялар мен рөлдердің жаңа орындаушыларын енгізуді ұйымдастырады, қойылған және жаңартылған бұрынғы қойылымдардың сапасын қамтамасыз етеді;

шығармашылық қызметкерлердің кәсіби шеберліктерін арттыруға арналған шараларға тікелей қатысады;

шығармашылық және еңбек тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді, қызметкерлерді ынталандыру және тәртіптік жазаға тарту жөнінде ұсыныстар енгізеді.

54. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

режиссура және актерлік шеберлік теориясын, сахналық және музыкалық безендіру негіздерін, классикалық және заманауи драматургияны, вокалдық, хор және хореографиялық өнер негіздерін, партитурамен және музыкалық-сахналық шығармалармен жұмыс істеуді.

55. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман режиссер лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман режиссер лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Режиссер

56. Лауазымдық міндеттері:

жаңа қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) жасауға және бұрын жасалғандарын жаңғыртуға тікелей қатысады;

қойылымдарға жаңа орындаушылардың енгізілуін жүзеге асырады, дайындық үдерісін жоспарлайды;

театрлық ойын-сауық ұйымдардың өндірістік-шығармашылық қызметіне қатысты жұмыстарды қамтамасыз етеді.

57. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

классикалық және заманауи драматургияны, режиссура және актерлік шеберліктің теориясы мен практикасын, партитурамен және музыкалық-сахналық шығармамен жұмыс істеуді, спектакльдерді (концерттік, цирктік бағдарламаларды) сахналық және музыкалық безендіруді, вокалдық өнер негіздерін.

58. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман режиссер лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман режиссер лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман режиссер лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 3. Дыбыс режиссері

59. Лауазымдық міндеттері:

жаңа және жаңғыртылған қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) дайындауға қатысады, техникалық құралдарды пайдалана отырып, қойылымдардың дыбыстық безендірілуін жасайды;

қойылымдарды жасаудың дайындық кезеңіне қатысады, қажетті фонограммалар таңдайды және (немесе) оларды жаздыруды ұйымдастырады;

дайындық үдерісін фонограммалармен қамтамасыз етуге қатысады;

ағымдағы репертуар қойылымдарында фонограммалардың дыбысталу сапасын қамтамасыз етеді;

ұйымның радиоцехы қызметкерлерінің кәсіби шеберлігін арттыру бойынша шаралар әзірлеуге, көрермендер аудиториясын ұлғайтуға бағытталған орындаушылық өнерді насихаттау жұмысына тікелей қатысады;

дыбыс жазушы және дыбыс үдетуші жабдықтарды алдын ала тексеру және ағымдағы жөндеуден өткізу жұмыстарын жүзеге асырады.

60. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

режиссура және актерлік шеберлік негіздерін, қойылымдарды музыкалық және дыбыстық безендірудің теориясы мен практикасын, заманауи дыбыс жазушы және дыбыс шығарушы аппаратуралардың параметрлері мен техникалық сипаттамаларын, дыбыс жазу және дыбыс шығару технологиясын, акустика негіздерін, театр және концерттік залдардың, цирктердің акустикалық мүмкіндіктерін, отандық және әлемдік театр, музыка, цирк өнері мен әдебиеті тарихын.

61. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 4. Қоюшы-балетмейстер

62. Лауазымдық міндеттері:

жаңа балет қойылымдарын (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) қоюға және бұрын жасалғандарын жаңғырту бойынша жұмыстарға қатысады;

балет қойылымдарына жаңа және қосалқы орындаушыларды енгізеді;

орындаушылармен дайындықтар және сабақтар өткізеді, ағымдағы репертуар қойылымдарының сапасын қадағалайды.

63. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

64. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 5. Театрдың (опера және балет, музыкалық комедия, музыкалық драма), цирктің балетмейстері

65. Лауазымдық міндеттері:

жаңа балет қойылымдарын (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) қоюға және бұрын жасалғандарын жаңғырту бойынша жұмыстарға қатысады;

қойылымдардың би-пластикалық шешімдерін әзірлейді;

жаңа және бұрын жасалған спектакльдердегі жекелеген хореографиялық-би нөмірлердің, концерттік бағдарламаларға арналған дербес нөмірлердің қойылымдарын жүзеге асырады.

66. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

классикалық, заманауи және халық хореографиясын, режиссура және актерлік шеберлік негіздерін және олардың хореография өнерінде қолданылуын, музыкалық драматургия негіздерін, тренажды жұмыстың түрлері мен әдістерін.

67. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 6. Дирижер

68. Лауазымдық міндеттері:

бұрын жасалған қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) қою және жаңғырту бойынша дербес музыкалық жұмыстарды жүзеге асырады;

құрамға жаңа орындаушыларды енгізеді, ағымдағы репертуар қойылымдарының сапасын қамтамасыз етеді.

69. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

70. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша орта кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 7. Хормейстер (хор дирижері)

71. Лауазымдық міндеттері:

жаңа және бұрын жасалған қойылымдарда (спектакльдерде, концерттерде) хор партияларының әзірлігін қамтамасыз етеді;

әртістермен топтық және жеке сабақтар өткізеді, ағымдағы репертуар шығармаларының орындалу сапасын қамтамасыз етеді;

хор ұжымының өндірістік-шығармашылық қызметіне байланысты жұмыстарды орындайды.

72. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

73. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (дирижерлау) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хормен дирижерлау" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 8. Қоюшы-суретші

74. Лауазымдық міндеттері:

жаңа және бұрын жасалған қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) сахналық безендірілуі және жарық түсіру партитураларын жасау бойынша жұмысты жүзеге асырады;

жұмыс кестесіне сәйкес, материалдардың фактурасын, эскизін көрсете отырып, декорациялар мен костюмдердің, аса күрделі гримдердің эскиздерін, безендірудің

жұмыс макетін, декорациялардың, жиһаздардың және бутафориялардың габариттік сызбаларын, бутафория мен реквизиттердің түрлі-түсті суреттерін жасауды қамтамасыз етеді;

сахналық безендіру мен жарық түсіру аппаратураларының уақтылы жөнделуін қамтамасыз етеді;

театр-қойылымдық техникасы, технологиялар мен жаңа материалдар саласындағы ең жаңа жетістіктерді зерделеуді және өндіріске енгізуді ұйымдастырады.

75. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

сахналық безендірудің барлық компоненттерінің жасалу технологияларын, сахналық безендіру, театрлық техника мен технология саласында отандық және шетелдік театрлардың тәжірибелерін.

76. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 9. Суретші-гример

77. Лауазымдық міндеттері:

грим және пастиж құралдары арқылы қойылым (спектакльдер, концерттер, көрсетілімдер) кейіпкерлерінің сыртқы бейнелерін, эскиздер мен суреттеулер бойынша күрделі жеке және портреттік гримдер жасайды;

гримнің көркемдік сапасын, әрбір ойнаушы адамдардың портреттік мінездемесінің біртұтастығын сақтауды қамтамасыз етеді;

соңғы гримді бекітеді, негізгі орындаушыларды гримдейді;

эпизодтағы кейіпкерлерді, топтық және көпшілік көріністерге қатысушыларды гримдеу бойынша жұмыстарды басқарады, пастижерлік бұйымдарды жөндеу және жасау бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

78. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кейіпкерлердің сыртқы бейнесінің сызбасын жасауды, грим (косметика) өндірісінің технологиясын, барлық пастижерлік бұйымдардың жасалу тәсілдерін, визажист жұмысының техникасын, тұстану негіздерін, көркемдік жарық түсіру қағидаттарын, түс сүзгілерінің мақсатын, пластикалық бөлшектерді жасағанда қолданылатын материалдардың қасиеттерін, грим түрлерін, заманауи косметология жетістіктерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды.

79. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 10. Жарық түсіру бойынша суретші

80. Лауазымдық міндеттері:

қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) көркемдік жарықпен безендірудің стилистикасын жасайды;

макетті қабылдауға қатысады, орнату бойынша нақты ұсыныстар береді, қажетті техникалық құралдарды пайдалана отырып, қойылымдардың жарықты монтаждау жұмыстарын жасайды;

жарық әсерлерін, қажетті техникалық құралдарды және құжаттамаларды жасайды;

партитуралардағы белгіленген көркемдік жарық түсіруді бекіте отырып, қойылымның жарық беру дайындықтарын жүргізеді;

қойылымдарды көркемдік жарықтандырудың дәл орындалуын қамтамасыз етеді;

қойылымдық жарықтандыруды жаңғыртудың перспективалық жоспарларын әзірлейді.

81. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

материалдық мәдениет және сценография тарихын, сахна техникасы мен технологиясын, театрлық жарықтандыру саласындағы ғылым мен техниканың ең жаңа

жетістіктерін, сценографияның дамуын, электротехниканы, оптиканы, электрониканы, есептеуіш техниканы, тұстануды, механиканы.

82. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 11. Суретші-бутафор

83. Лауазымдық міндеттері:

дайын қалыптар бойынша папье-машеден бутафорлық бұйымдарды жасау, түрлі материалдардан эскиздер бойынша ұсақ суреттермен өрнектелген бутафорлық бұйымдарды, қоюшы-суретшінің эскиздері бойынша макеттерді әзірлеу бойынша жұмыстарды атқарады;

эскиздер бойынша түстер жасайды, гипстен үлгі қалыптар құяды, ағаштарға қалып береді, дәлпішімдік жұмыстарды, органикалық әйнектен, фольгадан жұмыстар жасайды;

түрлі материалдардан гүлдер, табиғи көлемдегі тұлыптарды жасайды;

күміс және алтынға ұқсатып металл бұйымдарын соғу жұмыстарын жасайды.
Бутафорлық бұйымдарды жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарына қатысады.

84. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ұсақ суреттермен өрнектелген көлемді бутафорлық бұйымдар жасау техникасын, еліктеме заттарын жасау және қалпына келтіру жұмыстарының технологиясын, бутафорлық бұйымдарды көркем әшекейлеу әдістерін, гүл жасаудың техникасы мен технологиясын, қалыптарды, макеттерді жасау тәсілдерін.

85. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 12. Концертмейстер (әртістер-жеке орындаушылардың (вокалшылардың), хордың, балеттің)

86. Лауазымдық міндеттері:

әртістермен-жеке орындаушылармен (вокалшылармен), хор, балет әртістерімен жеке және топтық сабақтар жүргізеді;

олармен дирижердің немесе балетмейстердің жетекшілігімен партиялар дайындайды;

дайындық кезінде жаңа және бұрын жасалған қойылымдармен жұмыс барысында фортепианада музыкамен сүйемелдейді;

концерттер мен іс-шараларды жүргізу кезінде орындаушыларды сүйемелдейді;

жаңа музыкалық шығармаларды парақтан қарап орындайды және күрделі ноталық материалды түрлендіреді.

87. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

вокалдық педагогика, опера труппасында және оперетта театрында немесе музыкалық комедияда ансамбльдік және хормен әндер орындау әдістерін, вокал, балет бойынша концертмейстерлік жұмыстың қағидаттарын.

88. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (аспаптық орындаушылық) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (аспаптық орындаушылық) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (аспаптық орындаушылық) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (аспаптық орындаушылық) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 13. Вокал (балет) бойынша үйретуші

89. Лауазымдық міндеттері:

әртістермен, олардың вокалдық біліктіліктерін арттыру бойынша жеке және топтық сабақтар, балет труппасымен күн сайын тренаж жүргізеді;

жаңа және бұрын жасалған қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) партияларымен, ағымдағы репертуардың қойылымдарында жаңа орындаушылармен жұмыс жасайды;

әртістердің кәсіби шеберлігін арттыруға қатысады.

90. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

вокал өнері мен вокалдық педагогиканың теориясы мен тәжірибесін, классикалық және заманауи хореографияны, педагогикалық тренаж және репетиторлық жұмыстардың әдістерін, актерлік шеберлік негіздерін және оларды хореография өнерінде қолдануды.

91. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 14. Сахналық қимылды үйретуші

92. Лауазымдық міндеттері:

жаңа қойылымдарды қою және бұрын жасалған қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) жаңғырту бойынша сахналық қимыл жұмыстарына қатысады;

әр орындаушыға жаңа сахналық қимылдар енгізеді;

орындаушылармен дайындықтар және сабақтар өткізеді, репертуардың және әртістердің би нөмірлерін орындау сапасын қадағалайды.

93. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

94. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби және техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 15. Цирк нөмірлерін үйретуші

95. Лауазымдық міндеттері:

цирктің акробатикалық, гимнастикалық және балеттік топтармен күнделікті тренингтер өткізеді;

әртістермен олардың біліктіліктерін арттыру бойынша жеке және топтық сабақтар өткізеді;

көрсетілімдегі трюктердің орындалу сапасын қадағалайды;

цирктің балет топтарына жаңа орындаушылар енгізеді;

балет репертуарын қалыптастыруға қатысады;

жас орындаушылармен және әртістермен жұмыс жасайды және олардың кәсіби шеберліктерін арттырады;

ағымдағы репертуардың орындалу сапасын қамтамасыз етеді.

96. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

цирк өнері мен оның негізгі жанрларының даму тарихын, цирк терминологиясын, режиссура және актерлік шеберлік негіздерін, отандық және шетелдік цирктің заманауи жетістіктерін, цирк ісін ұйымдастыру негіздерін.

97. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 16. Сүйемелдеуші-концертмейстер

98. Лауазымдық міндеттері:

әртістермен-жеке орындаушылармен (вокалшылармен, аспапта ойнаушылармен), балет, хор әртістерімен, жанрлар әртістерімен жаңа бағдарламалар бойынша әрі ағымдағы репертуар бойынша жеке және топтық сабақтар өткізеді;

дайындықтар кезінде жаңа бағдарламалармен (нөмірлермен) жұмыс барысында фортепианода музыкамен сүйемелдеуді жүзеге асырады;

барлық жанрдағы әртістердің нөмірлерінде сүйемелдеуші, концерттер мен іс-шараларды өткізгенде жеке фортепианолық шығармаларды орындаушы ретінде өнер көрсетеді;

жаңа музыкалық шығармаларды парақтан қарап орындайды және күрделі ноталық материалды түрлендіреді.

99. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

концертмейстерлік жұмыстың қағидаларын, заманауи музыканың негізгі даму бағыттарын, театрдағы музыкалық жұмыстың ерекшеліктерін, вокалдық педагогика, ансамбль мен хорда ән айту әдістерін.

100. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 17. Музыкатанушы-дәріскер

101. Лауазымдық міндеттері:

халық арасында өнердің музыкалық түрлерінің жетістіктерін, түрлі музыкалық мектептер мен бағыттардың үздік өкілдерінің шығармашылығын насихаттау бойынша жұмыстарды ұйымдастырады;

қажетті зерттеу жұмыстарын жүргізе отырып, дәріс-концерттердің тақырыбын жасайды;

дәрістердің айрықша мәтіндерін және дәріс-концерттер бағдарламаларын жасайды;

дәріс-концерттерді әзірлеу мен шығару жөніндегі шығармашылық-өндірістік топтың жұмысына қатысады;

концерт бағдарламаларының тақырыбына қажетті әдеби материалдарды іріктеуді жүзеге асырады;

дәріс-концерттерде: дәрісті орындаушы, орындалатын шығармаларға түсінік беруші, концерттік бағдарламаның жүргізушісі ретінде өнер көрсетеді;

көрермен конференцияларын, дәріс-концерттерді ұйымдастырады, көрермен аудиториясының сұранысын зерделеуге қатысады;

бұқаралық ақпарат құралдары үшін ұжымдардың, жеке орындаушылардың шығармашылық қызметтері туралы материалдарды дайындайды;

көркемдік кеңесте жаңа шығармаларды, репертуар жоспарларын талқылауға қатысады.

102. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

103. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 18. Режиссердің көмекшісі

104. Лауазымдық міндеттері:

жаңа қойылымдарды әзірлеуді және бұрын жасалған қойылымдарды жаңғыртуды жоспарлауға және ұйымдастыруға қатысады;

қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) шығармашылық үдерісін ұйымдастырады;

қойылымдар кезінде әртістердің сахнаға шығуын қамтамасыз етеді;

жаңа және жаңғыртылатын қойылымдарды жүзеге асыруға дайындық кезеңінде қоюшы-режиссердің тапсырмаларын орындайды;

дайындықтарды қажетті әдеби материалдармен (пьесалардың, рөлдердің мәтіндері) қамтамасыз етеді;

дайындықтар мен қойылымдарды жарық, дыбыс әсерлерімен қамтамасыз етеді;

қойылым құрамы қызметкерлерінің жұмыс уақытының, сондай-ақ әртістік персоналдың нормаларды орындау есебін жүзеге асырады;

бас режиссердің шығармашылық қызметті жоспарлауға, ұйымдастыруға және есепке алуға байланысты тапсырмаларын орындайды.

105. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

режиссура және актерлік шеберліктің теориясы мен тәжірибесін, спектакльдерді (концерттік бағдарламаларды) сахналық және музыкалық безендіру негіздерін.

106. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 19. Режиссердің (дирижердің, балетмейстердің, хормейстердің) ассистенті

107. Лауазымдық міндеттері:

жеке қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, бағдарламаларды) шығару бойынша жұмыс кестесін жасауға қатысады;

жаңа және жаңғыртылатын қойылымдарды іске асырудың дайындық кезеңдерінде қоюшы-режиссердің, қоюшы-балетмейстердің, қойылымның дирижері – музыкалық жетекшісінің тапсырмаларын орындайды;

дайындық жоспарлары мен дайындық кестелерін, жаңа және жаңғыртылатын қойылымдарды әзірлеудің жоспар-кестелерін жасауға қатысады;

үстел басындағы сахналық дайындықтарды өткізу, материалдық безендірілген заттардың және декорациялардың жасалу, музыкалық сүйемелдеуді жазу немесе үйрену мерзімдерін белгілейді және оларды қоюшы-режиссердің, қоюшы-балетмейстердің, қойылымның дирижері – музыкалық жетекшісінің, хормейстердің қарауына ұсынады;

бекітілген кестенің орындалуын қамтамасыз етеді;

қоюшы-режиссердің, қоюшы-балетмейстердің, қойылымның дирижері – музыкалық жетекшісінің тапсырмасы бойынша жаңа және жаңғыртылатын спектакльдерге қатысатын әртістермен, ағымдағы репертуардың қойылымдарына дублер ретінде енгізілген немесе бұрын дайындалған рөлдерді орындаушыларды алмастыратын әртістермен дайындықтар жүргізеді;

бас режиссердің, бас балетмейстердің, бас дирижердің шығармашылық қызметті жоспарлау, ұйымдастыру және есепке алуға байланысты тапсырмаларын орындайды;

бекітілген үлгілер бойынша қойылым құрамының дайындықтарға, арнайы сабақтарға және ағымдағы репертуардың спектакльдеріне келу есебін жүргізеді.

108. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дайындық жұмыстарын жүргізу әдістерін, жаңа қойылымдарды сахнаға шығаруға байланысты шығармашылық құрамды ұйымдастыруды, суретшілермен, композиторлармен және көркемдік-қойылымдық бөлімімен жұмыс істеу қағидаларын, театр репертуарын.

109. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 20. Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртіс-жеке орындаушысы (вокалшысы)

110. Лауазымдық міндеттері:

жаңа және жаңғыртылатын қойылымдардағы партияларды (рөлдерді) дайындайды; тұрақты орындардағы, гастрольдер мен сапарлардағы спектакльдерде, концерттерде, театрдың көріністерінде партияларды (рөлдерді) орындайды;

дайындықтарға шығармашылық әзірлікпен келеді;

вокалдық және актерлік шеберлігін шыңдай отырып, өз бетінше, сондай-ақ үйретушімен және концертмейстермен бірге жаттығады;

жаңа шығармаларды, репертуарлық жоспарларды және шығармашылық қызметтің мәселелерін талқылауға қатысады.

111. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық сауаттылықты, негізгі музыкалық-теориялық пәндерді, актерлік шеберлік теориясын, сахна тілі және сахналық қимыл, хореография негіздерін, партия және рөлдердегі тренаж әдістерін.

112. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша

жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 21. Концерттік ұйымдардың (музыкалық ұжымның) әртісі-жеке орындаушысы (вокалшы, аспапта ойнаушы)

113. Лауазымдық міндеттері:

классикалық, халық музыкаларының, шетелдік және отандық композиторлардың шығармаларынан бағдарламалар дайындайды;

тұрақты орындарда, гастрольдерде және сапарлардағы концерттерде музыкалық шығармаларды орындайды;

вокалдық және орындау шеберлігін жетілдіре отырып, өз бетінше және (немесе) концертмейстермен бірге жаттығады;

репертуарға ұсынылатын жаңа шығармаларды және шығармашылық қызметтің мәселелерін талқылауға қатысады.

114. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық сауаттылықты, негізгі музыкалық-теориялық пәндерді, вокалдық музыкадағы негізгі бағыттар мен стильдерді, әлемдік және отандық вокалдық музыка мәдениетінің даму тарихын.

115. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі орта деңгейлі ІІ санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) ІІ санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 22. Балет (опера және балет, музыкалық комедия театры) өртісі

116. Лауазымдық міндеттері:

жана қойылымдарға немесе ағымдағы репертуардың спектакльдеріне енгізу тәртібінде, қажет болған жағдайларда - жедел енгізу тәртібінде партияларды дайындайды және оларды тұрақты сахнада және (немесе) гастрольдерде орындайды;

үнемі өзінің шеберлігін жетілдіріп отырады, классикалық би сабақтарына ұдайы қатысады, үйретушімен және концертмейстермен бірге жаттығады;

сыртқы пішімін сақтайды және бірқалыпта ұстап отырады.

117. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық сауаттылық негіздерін, музыка, театр, балет тарихын, классикалық және заманауи репертуарды, өз театрының ағымдағы репертуарын, актерлік шеберліктің теориясы мен тәжірибесін.

118. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі І санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) І санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі ІІ санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) ІІ санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 23. Балет ансамблінің (би ұжымының) әртісі

119. Лауазымдық міндеттері:

партиялар, жеке нөмірлер дайындайды;

ансамбльдік нөмірлер мен хореографиялық көріністерді орындауға қатысады;

партияларды, жеке нөмірлерді орындайды;

өзінің орындаушылық шеберлігін ұдайы жетілдіріп отырады;

сыртқы пішімін сақтайды және бірқалыпта ұстап отырады;

дайындықтарға шығармашылық әзірлікпен келеді.

120. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

хореография тарихы мен даму жолдарын, актерлік шеберліктің теориясын және оны хореография өнерінде қолдануды, музыкалық сауаттылық негізін.

121. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 24. Симфониялық (камералық) оркестр (ансамбль) әртісі

122. Лауазымдық міндеттері:

өз аспабының тобында оркестрлік партияларды, жеке партияларды үйренеді және орындайды;

нотаны парақтан шапшаң оқиды;

өзінің орындаушылық шеберлігін жетілдірумен, жаңа репертуармен айналысады.

123. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

симфониялық музыканың даму тарихын, музыка, сольфеджио теориясының негіздерін, ұжымның негізгі және ағымдағы репертуарын.

124. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 25. Халық аспаптары оркестрінің (ансамблінің) әртісі

125. Лауазымдық міндеттері:

оркестрлік партияларды, сүйемелдеуші дауыстардың партияларын орындайды; дирижердің (жетекшінің) қалауымен аспаптардың тиісті топтарында жетекші орынға ие болады;

оркестрлік жеке партияларды және дербес жеке шығармаларды орындайды. Өзінің орындаушылық шеберлігін арттырумен, жаңа репертуармен айналысады.

126. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

халық музыкасының даму тарихын, музыка мен сольфеджио теориясының негіздерін, ұжымның негізгі және ағымдағы репертуарын.

127. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер

және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 26. Эстрада оркестрінің (ансамблінің) әртісі

128. Лауазымдық міндеттері:

оркестрлік партияларды орындайды, оркестрдің сүйемелдеуімен негізгі аспапта жеке партиялар мен жеке пьесалардың жеке эпизодтарын орындайды;

негізгі аспаппен қатар қосымша аспапта (саксофон-кларнет, саксофон-флейта, труба-флюгельгорн, тромбон-ұсақ соқпалы, контрабас-гитара) ойнайды;

кәсіби деңгейін, орындаушылықтың музыкалық мәдениетін көтеру бойынша ұдайы жұмыс жасайды.

129. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

мәдениет пен өнер дамуының айқындаушы бағыттары мен перспективаларын, музыка өнерінің тарихы мен даму жолдарын, музыка мен сольфеджио теориясының негіздерін, ұжымның негізгі және ағымдағы репертуарын.

130. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер)

бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 27. Үрмелі аспаптар оркестрінің әртісі

131. Лауазымдық міндеттері:

оркестрлік партияларды орындайды, өзінің аспаптар тобымен жеке партиялар мен жеке шығармаларды орындайды;

кәсіби деңгейін, орындаушылықтың музыкалық мәдениетін көтеру бойынша ұдайы жұмыс жасайды.

132. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыка өнерінің тарихы мен даму жолдарын, музыка мен сольфеджио теориясының негіздерін және ұжымның ағымдағы репертуарын.

133. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 28. Хор әртісі

134. Лауазымдық міндеттері:

өз даусының хор партиясын, жеке нөмірлер мен ән бастамасын орындайды;
хормен ән салу және нотаны парақтан қарап оқу дағдыларына ие;

кәсіби деңгейін, орындаушылықтың музыкалық мәдениетін көтерумен ұдайы айналысады;

режиссер, балетмейстер қойған көпшілік көріністердегі сахналық міндеттерді орындау үшін қажетті актерлік техника мен сахналық қимыл элементтерін қолдана алады;

дайындықтарға шығармашылық әзірлікпен келеді.

135. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық театрдың классикалық және заманауи репертуарын, ағымдағы репертуарды, музыка мен сольфеджио теориясын, актерлік шеберлік, сахналық қозғалыс және хореография негіздерін.

136. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 7 жыл жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 4 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 29. Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының өртісі

137. Лауазымдық міндеттері:

қойылымдардың (спектакльдердің, концерттердің, көрсетілімдердің) көпшілік көріністеріне қатысады;

балет спектакльдерінде мимикалық рөлдерді, актерлік шеберлік элементтерін орындайды.

138. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ағымдағы репертуарды, актерлік шеберлік, сахналық қозғалыс және хореография негіздерін.

139. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 30. Концерттік және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрдың, концерттік ұйымдардың, цирктің) арт-менеджері

140. Лауазымдық міндеттері:

гастрольдерді және көшпелі өнер көрсетуді ұйымдастыру бойынша келісім шарттардың дайындалуын қамтамасыз етеді;

тұрақты орындардағы, сапарлардағы және гастрольдердегі қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

көшпелі қойылымдарды (спектакльдерді, концерттерді, көрсетілімдерді) көрсету үшін алаңдарды дайындауды ұйымдастырады;

іс-шаралар туралы ақпараттардың бұқаралық ақпарат құралдарында уақтылы жариялануын қамтамасыз етеді;

көрермендерге қызмет көрсету бойынша жоғары мәдениетті қамтамасыз етеді;

өнер саласындағы қызметтерге тұтынушы сұранысын зерделеуді, концерттік және театрлық ойын-сауық ұйымдарға келушілер көлемінің болжамы мен уәждемесін қамтамсыз етеді;

концерттік және театрлық ойын-сауық ұйымдардың тиімді қызметін талдауды жүзеге асырады;

алыс және жақын шет елдердің концерттік және театрлық ойын-сауық ұйымдарымен халықаралық ынтымақтастық бойынша жұмыстарды орындайды.

141. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ұйымның шығармашылық-өндірістік, қаржылық-шаруашылық қызметін реттейтін әдістемелік материалдарды;

142. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 31. Шығармашылық ұжым (оркестр, балет, хор, режиссерлік басқарма) инспекторы

143. Лауазымдық міндеттері:

шығармашылық ұжым қызметкерлерінің дайындықтарға, спектакльдерге (концерттерге, көрсетілімдерге) келуін есепке алу, оларды спектакльдердің (концерттердің, көрсетілімдердің) болмайтыны немесе ауыстырылғаны туралы хабардар ету бойынша жұмыстарды ұйымдастырады;

оркестр, хор әртістерін ноталық материалдармен қамтамасыз етеді;

шығармашылық ұжымның дайындық жүргізу кестесін, жаңа қойылымдарды дайындау бойынша жоспар-кестелерін қалыптастырады;

шығармашылық ұжымның дайындық жүргізу бойынша жұмыстарын ұйымдастырады;

шығармашылық ұжымның өткізген дайындықтары мен спектакльдерінің (концерттерінің, көрсетілімдерінің) саны туралы есебін, сондай-ақ шығармашылық ұжымның есептік кезеңдегі жұмыспен қамтылу есебін жасайды;

144. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дайындық жұмыстарын жүргізу әдістерін, музыка, балеттік қойылымдардың тарихын, жаңа қойылымдарды шығару бойынша шығармашылық құрамды ұйымдастыру, оркестрмен, балет труппасымен және көркемдік-қойылымдық бөліммен жұмыс істеу қағидаларын, театр репертуарын.

145. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 32. "Жонглерлік" жанрының (ат үстінде, топтық, жеке) әртісі

146. Лауазымдық міндеттері:

арнайы заттармен жонглерлік өнер көрсетеді, көрсетілімде белгілі мөлшердегі заттармен шығармашылық репертуарды орындайды;

цирк көрсетілімдеріне, антрелерге, интермедияларға, шеру-бастамаларға, жеке және көпшілік көріністерге, қала ішіндегі кавалькадаларға қатысады, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтайды.

147. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік негіздерін, цирк, эксцентрика, хореография, ырғақ, грим, сахналық қозғалыс терминологиясын, музыкалық сауаттылық негіздерін.

148. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 33. "Клоунада" жанрының (сатирикалық, музыкалық, музыкалық эксцентрика, клоундар-жаттықтырушылар) әртісі

149. Лауазымдық міндеттері:

сатиралық, күлдіргі қайталауларды орындайды, ерекше мәнерде цирк өнерінің көптеген жанрларына пародия жасайды;

бағдарламаның жекелеген нөмірлері арасындағы үзілістерде өнер көрсетеді, жаңа репертуарлар жасайды;

тақырыптық көрсетілімдерге, көпшілік клоунадаларға, антрелерге, интермедияларға, шеру-бастамаларға, жеке және көпшілік сахналарға, кавалькадаларға қатысады;

150. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберліктің негіздерін, цирк, эксцентрика, гротесктер, пародиялар терминологиясын, хореография, ырғақ, грим, сөйлеу техникасы, сахналық қозғалыс, музыкалық сауаттылық негіздерін, сақтандыру және пассировка құралдарын, жаттықтырушы жұмысының әдістемесін.

151. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 34. "Сатира" жанрының әртісі

152. Лауазымдық міндеттері:

өзекті репертуарлармен (фельетондармен, күлкілі қысқа пьесалармен, шумақтармен, күлдіргі тақпақтармен) пародиялық, сатиралық нөмірлер орындайды, көпшілік сахналарда, кавалькадаларда рөлді орындау арқылы пантомималарға, тақырыптық көріністерге, интермедияларға, шеру-бастамаларға және эпилогтарға қатысады.

153. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік негіздерін, осы жанрдың даму жолдарын, эксцентрика, гротеск, ырғақтаным, сахналық қимыл гримі тәсілдерін, акробатика, эквилибристика элементтерін, музыкалық сауаттылықты, цирк терминологиясын.

154. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 35. "Атлетика" жанрының (күш жонглерлері, атлеттер) әртісі

155. Лауазымдық міндеттері:

пантомималарға, цирк көрсетілімдеріне, интермедияларға, рөлдер орындаумен шеру-бастамалар мен эпилогтарға, көпшілік сахналарға, сондай-ақ кавалькадаларға қатысады.

156. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік негіздерін, эксцентрика, гротеск, ырғақ, грим, сахналық қозғалыс тәсілдерін, акробатика элементтерін, эквилибристиканы, заманауи және классикалық музыканы, цирк терминологиясын.

157. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 36. "Сиқыр" жанрының (иллюзия, манипуляция) әртісі

158. Лауазымдық міндеттері:

заттармен кәсіби қимыл-қозғалыстар жасайды;

трюктік иллюзиялық аппаратураларды еркін пайдаланады;

көрсетілімде трюктік репертуарды орындайды;

цирк көрсетілімдеріне, шеру-бастамаларға және эпилогтарға, цирктік пантомималар мен тақырыптық көрсетілімдер кезінде көпшілік көріністерге және күлкілі қысқа пьесаларға, көпшілік клоунадаларға және антрелерге, қала ішіндегі кавалькадаларға қатысады, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін қатаң сақтайды; жаңа трюктік репертуарларын жасау бойынша жұмыс жасайды.

159. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік негіздерін, эксцентрика, гротеск, ырғақ, грим, сахналық қозғалыс тәсілдерін, цирк терминологиясын, кәсіби дайындық әдістемесін, сақтандыру және пассивация құралдарын, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін.

160. Біліктілікке қойылатын талаптар;

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 37. "Эквилибристика" жанрының (партерлік, қол эквилибр, сырықпен және сатымен, ауыспалы сатыда, еркін тұратын сатыда, арқанда, шпругн арқанда, сымда, қатты тартылған сымда, әлсіз тартылған сымда, шарларда, шарғыда, велофигуристер, әуе, штейн-басқышта) әртісі

161. Лауазымдық міндеттері:

өз жанрында көркемдік бейне жасайды, теңгеруі үшін ең күрделі аппараттарда трюктік жұмыстарды орындайды;

цирк көрсетілімдеріне, шеру-бастамаларға және эпилогтарға, цирктік пантомималар мен тақырыптық көрсетілімдер қойылымдары кезіндегі көпшілік көріністерге және күлкілі қысқа пьесаларға, көпшілік клоунадаларға және антрелерге, қала бойынша кавалькадаларға қатысады;

қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтайды.

162. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік, сахналық қозғалыс және сөйлеу мәнері негіздерін, "эквилибр" жанрындағы кәсіби дайындық әдістемесін, сақтандыру және пассировка құралдарын, республикадағы және шетелдегі "эквилибр" жанрындағы спорт жетістіктерін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін.

163. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 38. "Гимнастика" жанрының (партерлік, белтемірде, сақиналарда, күш сақиналарында, швунгті сақинада, әуе гимнастикасы, трапецияда, қос трапеция, топтық трапеция, швунгті трапеция, корд де воланда, тік арқанда, жиектемеде, бамбукте, ұшу, жалаң ұшу, айқасқан ұшу, топтық ұшу) әртісі

164. Лауазымдық міндеттері:

өз жанрында бейнелер жасайды;

цирк көрсетілімдеріне, шеру-бастамаларға және эпилоттарға, пантомималар мен тақырыптық көрсетілімдер қойылымы кезіндегі көпшілік сахналарға және күлкілі қысқа пьесаларға, көпшілік клоунадаларға және антрелерге, қала бойынша кавалькадаларға қатысады;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін сақтайды.

165. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік, сахналық қозғалыс және сөйлеу мәнері негіздерін, кәсіби дайындық әдістемесін, цирк терминологиясын, отандық және шетелдік спорт жетістіктерін, сақтандыру және пассировка құралдарын, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелерін.

166. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және

мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 39. "Жаттықтыру" жанрының (атты топ, ат үстіндегі жоғары мектеп, кабриолет, тандем, еркін жаттықтыру, аппортировка, топтық жаттықтыру, ұсақ жануарлар, ірі жануарлар, жыртқыш аңдар, құстар) әртісі

167. Лауазымдық міндеттері:

манежде түрлі композициялық қайта сап түзеуде жануарлармен бірге трюктердің және мәнерлеу құралдарының көмегімен көркем бейнелерді, аттракционда жануарлармен нөмірлерді орындайды;

жануарлардың үлкен тобымен және әр жануармен жеке айрықша композициямен нөмірлерді дайындауды, трюктік репертуарды жүзеге асырады;

нөмірлерді нақты орындау үшін жануарларды жаттықтыруды жүзеге асырады;
нөмірдің немесе аттракционның трюктік бөлігіне өзгерістер енгізеді;

жануарлардың жарамсыздығын анықтауды және оларды ауыстыруды жүзеге асырады;

цирк көрсетілімдеріне, шеру-бастамаларға, эпилогтарға, интермедияларға, пантомималарға (тақырыптық көріністерге) қатысады;

жаттықтырушылардың, ассистенттердің, жануарлардың күтімі бойынша жұмысшылардың жұмысын қамтамасыз етеді;

дайындық, жаттықтырушылық жұмыстарына, нөмірдің мүлкін буып-түю, ашу, жануарларды көлікке тиеу және түсіру, оларды тасымалдау және цирктерде бағып-күту жұмыстарына қатысады.

168. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ат жанрының түріне сәйкес өнер көрсететін акробат немесе жонглердің немесе бишінің актерлік шеберлік негіздерін, мектеп жылқысын үйрету және басқару өнерін (ат үстінде) немесе кабриолетте, актерлік шеберлік пен грим шеберлігі негіздерін, сақтандыру және пассировка құралдарын, ат жанрының тарихы мен даму жолдарын, мал дәрігерлік негіздерін, жылқыларды жаттықтыру негіздерін, шор ісін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін.

169. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 40. "Акробатика" жанрының (партерлік, секіргіш, жеке секіру, топтық секіру, трамплиннен секіру, иық акробатикасы, лақтыратын тақтайлармен, икарий ойындары, батутта секіру, темптік және каскадтық, күштік, топтық, пластикалық, дара, атпен, ат үсті акробатикасы, сальтоморталистер, жокейлер, па-де-де, па-де-тура, гротеск, вольтиж, шабандоздық, жұптық, әуе, жиектемеде, штамбортта) әртісі

170. Лауазымдық міндеттері:

көркемдік нөмірлерді дайындайды;

цирк көрсетілімдеріне, көрсетілім сценарийіне сәйкес феерияларға, шеру-бастамаларға, эпилогтарға, интермедияларға және топтық антрелерге қатысады; ассистенттердің жұмысын қамтамасыз етеді;

171. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік пен грим шеберлігі негіздерін, сақтандыру және пассировка құралдарын, акробатика жанрының даму тарихы мен жолдарын, жаттықтырушы жұмысының әдістемесін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін.

172. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 41. Цирктің негізгі емес жанрларының (вентрология, имитаторлар, мнемотехника, роликпен жүгірушілер, тәрелкелер, бұғалық, шеңберлер, стрелкалар) әртісі

173. Лауазымдық міндеттері:

көркемдік нөмірлерді дайындайды;

цирк көрсетілімдеріне, көрсетілім сценарийіне сәйкес феерияларға, шеру-бастамаларға, эпилогтарға, интермедияларға және топтық антрелерге қатысады;

еңбек қауіпсіздігі жән еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтайды;

ассистенттердің жұмысын үйлестіреді.

174. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

актерлік шеберлік және грим шеберлігі негіздерін, сақтандыру және пассировка құралдарын, акробатика жанрының даму тарихы мен жолдарын, жаттықтырушы жұмысының әдістемесін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді.

175. Біліктілікке қойылатын талаптар;

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 42. Цирк балетінің әртісі

176. Лауазымдық міндеттері:

балет репертуарларын орындайды;

шерулерге, бастамалар мен эпилогтарға, көпшілік көріністерге, күлкілі қысқа пьесаларға, цирктік пантомималар мен тақырыптық көрсетілімдер қойылымдары

кезінде көпшілік клоунадаға және антрелерге, қала бойынша кавалькадаларға қатысады

177. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

цирктік және хореографиялық терминологияны, актерлік шеберлік, сахналық қозғалыс және сөйлеу мәнері негіздерін, кәсіби дайындық әдістемесін.

178. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маманы лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маманы лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маманы лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 43. Цирк әртісінің ассистенті

179. Лауазымдық міндеттері:

дайындықтар мен көрсетілімдер кезінде цирк әртісіне көмектеседі;

цирктік өнер көрсету кезінде пайдаланылатын реквизиттердің, аппаратулардың жағдайын бақылайды, оларға жөндеу жүргізеді;

реквизиттерді, жануарлардың манежге шығуын дайындайды және олармен бірге манежге шығады;

жазатайым оқиғалардың туындауын болдырмау мақсатында әртісті нөмір, аттракцион жұмысы кезінде сақтандырады және демеу көрсетеді;

цирктегі және гастрольдердегі ағымдағы жөндеу жұмыстарына және жүк тиеу-түсіру жұмыстарына қатысады;

цирк спектаклін өткізу үшін декорацияларды құрастырады.

180. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

нөмірлерде, аттракциондарда қолданылатын аппаратуралар механизмдері мен реквизит пайдалану әдістерін, жануарлармен нөмірлерде дрессура жанрының және жануарлар түрлеріне байланысты жануарларды бағып-күту және оларға күтім жасауды, жануарлардың әдеттерін, дрессура негіздерін, көзбайлаушылық нөмірлерде, аттракциондарда хореография, сахналық қимыл негіздерін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді.

181. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі I санатты цирк әртісі маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі II санатты цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, спорттық дайындықтың болуы және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ цирк әртісі маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім, спорттық дайындықтың болуы және циркте 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 44. Театрлық ойын-сауық ұйымның (театрдың, концерттік ұйымның, цирктің) өкімшісі

182. Лауазымдық міндеттері:

көрермендерді қабылдау және қызмет көрсету үшін көрермендер залын, театрлық ойын-сауық ұйымның шығармашылық (орындаушылық) құрамының қалыпты жұмыс жағдайын қамтамасыз ету үшін сахна сыртындағы бөлмелерді даярлау бойынша жұмыстарды ұйымдастырады;

жарнаманың уақытылы таратылуын, бағдарламалардың, буклеттердің сатылымын ұйымдастырады;

іс-шараларды өткізу кезінде, соның ішінде сапарларда және гастрольдерде көрермендерге қызмет көрсетудің жоғары мәдениетін қамтамасыз етеді;

көрермендерге, ұйымның қызметкерлеріне қызмет көрсететін буфеттердің жұмысын қамтамасыз етеді, фойеде сауда нүктелерінің жұмысын ұйымдастырады;

басшылықтың тапсырмасымен көшпелі спектакльдер (концерттер, көрсетілімдер) жүргізеді;

олардың жарнамалануын қамтамасыз етеді;

қызметкерлерді және мүліктерді тасымалдауды ұйымдастырады, басылған бағдарламаларды таратуды ұйымдастырады;

гастрольдерді дайындауға және өткізуге қатысады.

183. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді.

184. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 45. Музыкалық жетекші (редактор)

185. Лауазымдық міндеттері:

театрлық ойын-сауық ұйымдардың (музыкалық комедия театрларының, концерттік ұйымдардың, цирктердің, дербес музыкалық, би және хореография ұжымдарының) репертуарын қалыптастыруға қатысады;

қажетті музыкалық материалдарды таңдайды;

мамандардың кеңестерін ұйымдастырады;

шығармашылық одақтармен, орындаушылармен, композиторлармен, авторлық құқықтарды қорғау жөніндегі органдармен өзара әрекеттестікті жүзеге асырады;

шығармашылық өтінімдерді қарастырады, олар бойынша қорытындылар жасайды;

жаңа туындыларды, жаңа орындаушыларды талқылауды ұйымдастырады, оларды шығармашылық ұжымның жаңа бағдарламаларына енгізуге ұсыныс жасайды;

жаңа шығармаларды жасау немесе сатып алу үшін шарттар дайындайды;

авторлардың шарттық міндеттемелерді орындауын қамтамасыз етеді;

жарнамалық материалдарды редакциялайды және олардың шығуын қадағалайды;

баспасөзбен байланысты жүзеге асырады, ұжымның шығармашылық өмірі туралы ақпараттық материалдарды дайындайды және жариялау үшін тапсырады.

186. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

орындаушылық өнер ұйымдары қызметінің бағытын, музыкалық өнер тарихын, музыкалық теория мен аспаптану негіздерін, классикалық және заманауи музыкалық репертуарларды, кәсіби оркестрлеу, өңдеу тәсілдерін.

187. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 46. Музыкалық әрлеуші

188. Лауазымдық міндеттері:

қойылымның (спектакльдің, концерттің, көрсетілімнің) музыкалық әрленуін көркемдік түпкі ойына сәйкес жүзеге асырады;

режиссермен бірлесіп болашақ қойылымның (спектакльдің, концерттің, көрсетілімнің) музыкалық әрлеу сипатын әзірлейді;

дайын айрықша музыканы бекітуге қатысады;

концерттік материалдарға қажетті музыканы іріктеуді және құрастыруды жүргізеді; музыкалық фонограммаларды монтаждайды;

дыбыс жазу үшін музыкалық материалдарды дайындайды және оның көркемдік сапасын қамтамасыз етеді.

189. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

режиссура, еңбек және басқару, композиторлық шеберлік негіздерін, музыкалық аспаптардың дыбыстық қасиеттерін, музыкалық өнер тарихын, музыкалық өнер саласындағы ең жаңа жетістіктерді.

190. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 47. Музыкалық дыбыс режиссері-көркемдеуші ((көркемдеуші), көркемдеуші-композитор (көркемдеуші), эстрада композиторы-көркемдеуші (көркемдеуші))

191. Лауазымдық міндеттері:

концерттік ұйымдардың шығармашылық және өндірістік қызметтеріне қатысады; музыкалық немесе хореографиялық ұжымдардың репертуарларын қалыптастыруға қатысады;

ноталық материалды дайындау бойынша жұмыстарды (музыканы көркемдеуді, ыңғайлауды, транскрипциялауды, өңдеуді) жүзеге асырады;

арнайы компьютерлік бағдарламалардың көмегімен музыканы көркемдейді;

композитор мен музыканттың жұмысын қоса атқара отырып, әрбір аспапқа жеке музыкалық партияларды жазуға қатысады;

жаңа музыкалық шығарманың жанрлық және стилистикалық шешімін жүзеге асырады;

дыбыстық жазбаларды монтаждау үдерісіне жетекшілік етеді;

дайын айрықша музыканы бекітуге қатысады;

музыкалық фонограммаларды монтаждайды;

дыбыстық жазбаға музыкалық материалдарды дайындайды және оның көркемдік сапасын қамтамасыз етеді.

192. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

композиция негіздерін, акустика және дыбыстық техника саласындағы жетістіктерді, концерттік ұйымдарда қолданылатын дыбыстық жазба және дыбыс жаңғыртушы аппаратураларының жұмысын және құрылғыларын, театр және концерт залдарының акустикалық ерекшеліктерін.

193. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: өнер және гуманитарлық ғылымдар (музыкатану) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және кәсіби қызмет бағыты бойынша 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "аспаптық орындаушылық және эстрада музыкалық өнері" мамандығы бойынша кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 48. Халық музыкасын зерттеу саласындағы музыкатанушы

194. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның жарғылық міндеттеріне сәйкес халық музыкасын жинау және өңдеу бойынша жұмысты жоспарлайды және ұйымдастырады;

көркемдік және ауыз шығармашылығы жанрлары бойынша халық музыкасы шығармаларын, салт-дәстүрлерді жинақтау мақсатында экспедициялар мен іссапарларды жүргізеді;

әуесқой өнер ұжымдарына халық репертуарын қалыптастыруға тәжірибелік көмек көрсетеді;

халық материалдарымен жұмыс істеу теориясы мен тәжірибесінің түрлі мәселелері бойынша қажетті кеңестер, семинарлар, тағылымдамалар жүргізеді.

мамандандырылған мәдениет мекемелерінің халық музыканттарына мәліметтер қорын жинау және қалыптастыру бойынша тәжірибелік көмек көрсетеді; халық музыкасына қатысты материалдарды өңдеу мен жүйелеу жөнінде әдістемелік ұсыныстар береді;

ғылым өкілдерімен ынтымақтастықта болады;

халық музыкасы саласында шетел мамандарымен байланыс жасайды;

халықтық ұжымдар туралы мәліметтер қорын жасау жұмысына жетекшілік етеді;

халықтық мерекелерді дайындауға және өткізуге қатысады.

195. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

мәдени-демалыс мекемелерінің құрылымдық ерекшеліктерін, тұрғындардың бұқаралық демалысын ұйымдастыру, өндірістік қуатты, өндірістік үдерістің технологиясын.

196. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (музыкатану, аспаптық орындаушылық, дәстүрлі музыка өнері, композиция) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (музыкатану, аспаптық орындаушылық, дәстүрлі музыка өнері, композиция) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (музыкатану, аспаптық орындаушылық, дәстүрлі музыка өнері, композиция) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (музыкатану, аспаптық орындаушылық, дәстүрлі музыка өнері, композиция) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

Параграф 49. Декорация жөніндегі оператор (жарық аппаратурасы бойынша)

197. Лауазымдық міндеттері:

жарық партитурасына сәйкес спектакль және дайындық кезінде сахнаға электржарықтандыру аппаратураларын орнатуды және сахнаны жабдықтауды жүзеге асырады;

спектакльдерге арналған жарық әсерлерін құру үшін аппараттарды дайындауды, жарық аппаратуралары мен құралдарын құрастыруды, көшпелі спектакльдер мен гастрольдер кезінде сахналық жарық аппаратурасын буып-қаптауды және тасымалдауды жүзеге асырады.

198. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

жарықтандырғыш құралдарының құрылғысы мен жұмыс істеу қағидасын, оларды желіге қосу тәсілдерін, жарықтандырғыш құралдардың рұқсат етілетін қуатын, сымдарды тұтыну қимасын, тұрақты және ауыспалы тоқ қасиеттерін, электр сымдарын монтаждау және жарықтандырғыш аппаратуралар мен құралдарды жөндеу жұмысын, сахналық жарықтандыруды, қолданылатын материалдардың түрлерін.

199. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім және мамандығы бойынша 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 50. Дыбыс жазу операторы (дыбыс операторы)

200. Лауазымдық міндеттері:

дыбыстың техникалық сапасын қамтамасыз етеді;

режиссерлік сценарий жасауға қатысады;

спектакльдердің дыбыстық шешімі бойынша жұмыс жасайды;

спектакльдерді дыбыстық және шуылмен көркемдеуді жүзеге асырады;

көрсетілімдерге, актерлік тапсыруларға, үстел басындағы дайындықтарға қатысады; сахна алаңының акустикалық ерекшеліктеріне байланысты әртістерді орналастыруға қатысады;

дайындықтарды өткізу, дыбыс жазу үшін қажетті дыбыс техникалық құралдарын белгілейді;

микрофондарды орналастыруға жетекшілік етеді, ерекше дыбыстық әсерлердің сынамалық жазбаларын жүргізеді;

спектакльдерде пайдалану үшін, арнайы дыбыс әсерлерін жасау үшін арнайы дыбыстық жазбаларды жасайды;

дыбыстық жазбаларды монтаждау үдерісіне жетекшілік етеді, шу түрлерін толықтырады.

201. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

акустика мен дыбыс техникасы саласындағы жетістіктерді, орындаушылық өнер ұйымдарында қолданылатын дыбыс жазатын және дыбыс шығарушы аппаратуралардың жұмысын және құрылғыларын, театр және концерт залдарының акустикалық ерекшеліктерін.

202. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "театрлық-декоративтік өнер" немесе "телекоммуникациялық жабдықтар мен тұрмыстық техникаға қызмет көрсету және жөндеу" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім немесе жалпы орта білім және театрлық ойын-сауық ұйымындағы 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 51. Суфлер

203. Лауазымдық міндеттері:

дайындық, спектакль барысын, пьеса мәтіні бойынша қадағалайды және әртістерге қажет болғанда рөл мәтінін сыбырлап айтады;

театрда пьесалар мен рөл мәтіндерінің салыстырып тексерілген даналарының болуын қамтамасыз етеді;

орындалып жатқан шығарманың клавирін оқиды.

204. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

әртістердің жұмыс ерекшелігін, спектакльдердің, мизансценалардың режиссерлік шешімі және құрылымын, ырғағын, мәтінді оқу қарқынын, үзілісті, музыкалық және шуыл сәттерін.

205. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (актерлік өнер, режиссура, сценография, өнертану) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану, журналистика) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе "актерлік өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 52. Әртіс-Конферансье

206. Лауазымдық міндеттері:

концерттер өткізуге қатысады, концерттік нөмірлерді хабарлайды, нөмірлер арасында сахнаға шығады;

концерт өткізу кезінде залмен өзара қарым-қатынасты жүзеге асырады.

207. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық театрлар мен концерттік ұйымдардың классикалық және заманауи репертуарын, музыка және театр тарихын, музыкалық драматургия, актерлік шеберлік, вокал өнері негіздерін, вокалдық педагогика әдістемесін.

208. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 53. Зоотехник

209. Лауазымдық міндеттері:

жануарлардың күтімі мен азықтандырылуын, оларға арналған үй-жайларда температура және ылғалдылық режимін, жануарларды күтімге алғанда және бекемдеп байлауда қолданылатын барлық құралдар мен аспаптардың жарамдылығын қамтамасыз етеді:

азықтандыру есептерін және жемазық тізімдемелерін құрастырады;

жануарлардың орнын ауыстыруларды, тасымалдауды және қайта орналастыруды жүзеге асырады;

дәрігерлік-профилактикалық іс-шараларды жүргізу үшін жануарларды бекемдеп байлауды немесе оларды ұстап алуды қамтамасыз етеді;

жануарлар бар орын-жайларды қайта кодтауды жүзеге асырады;

жануарларды емдегенде ветеринар-дәрігерлерге көмек көрсетеді.

210. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Ветеринария туралы", "Мәдениет туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

зоотехникалық және ветеринариялық қызмет негіздерін, жануарлар мен құстар биологиясын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

211. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі ;

3) II санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби , орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 54. Ветеринар-дәрігер

212. Лауазымдық міндеттері:

цирк жануарларының аурулары мен өлім-жітімінің алдын алу үшін ветеринариялық-профилактикалық, ветеринариялық-санитарлық және клиникалық-зертханалық іс-шараларды ұйымдастырады және жүргізеді;

бекітіліп берілген секцияларда жануарларды күнделікті қадағалауды жүзеге асырады;

өндірістік орынжайлар мен аумақтың ветеринариялық-санитарлық жағдайын қадағалайды;

циркке жаңадан әкелінген жануарларға карантиндік іс-шаралар жүргізеді, ауру жануарларды анықтайды, оларды оқшаулайды, ауруға шалдыққан жануарларға диагностикалық зерттеулер және емдеу, сақтандыру екпелерін, емдеу-профилактикалық өңдеулерді жүргізеді;

азықтардың сапасын және ветеринариялық дәріхананың қызметін қамтамасыз етеді;
жануарлардың жарамсызын шығаруға қатысады және сойыс малдарының етін пайдалану бойынша қорытындылар жасайды;

зообақтың ғылыми жұмыс жоспарына сәйкес зерттеулер жүргізеді, жабайы жануарларды емдеу мәселелері бойынша зообаққа келушілерге және ұйымдарға кенестер береді;

бақылаудағы жануарлардың есебін жүргізеді.

213. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Ветеринария туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

зообақтағы жануарлар мен құстар биологиясын, оларға тән ауруларды, оларды алдын алу және емдеуді, ветеринариялық-санитарлық сараптаманы, ветеринария және ветеринариялық-санитариялық сараптама саласындағы озық жетістіктерді.

214. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі

;

3) II санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша

біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 55. Зертханашы

215. Лауазымдық міндеттері:

зертханалық талдамалар және зерттеулерді орындайды;

зерттеулер мен тәжірибелердің бастапқы материалдарын жинауға және өңдеуге қатысады;

биологиялық зерттеулерге арналған препараттарды, аспаптарды, арнайы киімдерді дайындайды;

зертхана жабдықтарының жарамды болуын қадағалайды, оларды баптау мен реттеуді жүзеге асырады, тиісті сақталуын қамтамасыз етеді;

зерттеулер мен тәжірибелердің орындалуына қатысады, оларды жүргізу кезінде даярлық жұмыстарын, жануарларды қадағалауды жүзеге асырады;

ветеринар-дәрігер жүргізетін жұмыстарға құжаттамаларды жасауға және рәсімдеуге қатысады.

216. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Ветеринария туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

зоотехникалық және ветеринариялық қызмет негіздерін, талдаулар, сынақтар және зерттеулерді жүргізу әдістемелерін, зоотехникалық және ветеринариялық қызмет бойынша басқарушы және анықтамалық материалдарды, зертхана жабдығы мен оны пайдалануды.

217. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, ветеринария кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі ;

3) II санаттағы: "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби , орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында ретінде 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "ветеринария" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

3-бөлім. Басқа қызметшілердің (техникалық орындаушылар) лауазымдары

Параграф 1. Киім қоймасының меңгерушісі

218. Лауазымдық міндеттері:

қойылымдарды (спектакльдер, концерттер, көрсетілімдерді) өткізу кезінде костюмдер мен оларға арналған аксессуарларға таңдау жасайды;

күнделікті және қосалқы гардеробтағы костюмдердің сақталуын, олардың уақтылы тазалануын және залалсыздандырылуын, жөнделуін және толықтырылуын, көшпелі спектакльдер мен гастрольдер кезінде сахна киімдерінің дайындығы мен буып-түйілуін қамтамасыз етеді.

219. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

әрбір қойылымның (спектакльдің, концерттік бағдарламаның, көрсетілімдердің) костюмдерін, костюм тарихын.

220. Біліктілікке қойылатын талаптар:

"өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

3-тарау. Кинематография ұйымдарының және кинотеатрлардың басшылары, мамандары және басқа да қызметшілерінің біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылар лауазымдары

Параграф 1. Кинематография ұйымының және кинотеатрдың басшысы (директоры)

221. Лауазымдық міндеттері:

кинематография ұйымдары мен кинотеатрлардың (бұдан әрі- кинематография ұйымы) шығармашылық, өндірістік, шаруашылық және қаржылық қызметін басқарады;

ұйым мүлкінің сақталуы мен тиімді пайдаланылуын, оның қызметінің қаржылық-шаруашылық нәтижелерін қамтамасыз етеді, жемқорлыққа қарсы күрес бойынша жұмысты ұйымдастырады;

кинематография ұйымы қызметінің саясатын, стратегиясын және оларды іске асыру тетіктерін анықтайды;

заңды тұлғалармен шарттар, мәмілелер, операциялар жасасады, бұйрықтар шығарады, сотта, мемлекеттік органдар мен ұйымдарда ұйымның мүддесіне өкілдік етеді;

ұйымның басқару құрылымын анықтайды;

өндірістік үдерістің үздіксіздігін, кинокартинамен жұмыс істеудің барлық кезеңдерінде жоспарлы мерзімдердің орындалуын, бас смета баптарының қадағалануын, фильмдердің жалға берілуі (прокат) мен көпшілікке көрсетілімін қамтамасыз етеді;

ғылыми-техникалық ілгерілеуді енгізуді жүзеге асырады;

кадрларды іріктеу мен орналастыруды жүзеге асырады, олардың кәсіби деңгейлерін арттыруға жағдайлар жасайды;

халықаралық экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени байланыстарды орнату бойынша жұмыстарды ұйымдастырады.

222. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "

Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Кинематография туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

223. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың кинематография ұйымдары және кинотеатрлары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар кинематография ұйымдары және кинотеатрлары, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 3 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 2 жылдан кем емес.

Параграф 2. Кинематография ұйымы және кинотеатр басшысының (директорының) орынбасары

224. Лауазымдық міндеттері:

құрылымдық бөлімшелердің қызметіне, түсіру топтарының жұмысына басшылық жасайды;

өндірістік және қаржылық жоспарларды жасауды ұйымдастырады, олардың уақтылы орындалуын қамтамасыз етеді, сыбайлас жемқорлықпен күрес жөніндегі жұмысты ұйымдастырады және аталған жұмысқа жеке жауапкершілікте болады;

жоспарланған кинокартиналардың өндіріске жіберілуін және өндірістік үдерістің үздіксіздігін қамтамасыз етеді;

көшірмелеуге бастапқы материалдарды дайындау және тапсыру үдерісін қамтамасыз етеді;

тұрақты жерлерде тұрғындарға фильмдер көрсетілімімен ұдайы қызмет көрсетуді және өңірлерге сапарларды ұйымдастырады;

көрермендердің ұлттық, кәсіби, жас мөлшері ерекшеліктерін ескере отырып, фильмдер көрсетудің репертуарлық жоспарлануын жүзеге асырады;

ойын-сауық іс-шараларды, мерекелерді, фестивальдарды, байқауларды, концерттерді, конференцияларды, тұсаукесерлерді, көрмелерді, кино және өнер қайраткерлерімен кездесулерді, премьералық көрсетілімдерді, тақырыптық көрсетілімдерді, ұлттық және балалар киносы апталықтарын, мәдени іс-шараларды өткізуді; мәдени ойын-сауық қызметтерін (сценарийлер жасау, клиптер, бейнероликтер, фильмдер, телехабарлар, телебағдарламалар дайындау) көрсету жөнінде ұйымдармен, мекемелермен және жеке тұлғалармен жасалған шарттар бойынша әлеуметтік-шығармашылық тапсырыстардың орындалуын, кинотеатрға барған кезде кешенді мәдени-демалыс және сервистік қызмет көрсетуді, мектептерде, бала бақшаларға, студент жастарға, ұйымдарға, мекемелерге, жеке тұлғаларға іс-шаралар өткізуді; бұқаралық ақпарат құралдарында кино және бейнефильмдердің жарнамаларын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

білім беру мекемелерімен, жастар бірлестігімен, балалар ұжымдарымен, ардагерлерлік ұйымдармен, мүмкіндігі шектеулі тұлғалар санаттарымен, ұлттық-мәдени орталықтармен ұлттық мәдениеттерді дамыту және өзара байыту бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асырады;

құрылымдық бөлімшелер үшін кадрларды іріктеуді қамтамасыз етеді және оларды ұйым басшысына ұсынады;

өндірісті ұйымдастыруда жоспарлаудың ең жаңа әдістері мен жүйелерін өндіріске енгізеді.

225. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Кинематография туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

226. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың кинематография ұйымдары және кинотеатрлары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар кинематография ұйымдары және кинотеатрлары, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 3. Бас режиссер

227. Лауазымдық міндеттері:

фильм жасаудағы шығармашылық-өндірістік үдерістің ұйымдастырылуын жүзеге асырады;

режиссерлік жұмыс кезеңінде смета лимитін, күнтізбелік қойылым жоспары мен бас сметаны жасауға қатысады;

қойылымдық жобамен жұмыстардың уақтылы өткізілуін ұйымдастырады, оны жасауға және қорғауға қатысады;

кинематографиялық материалды іріктеуді ұйымдастырады;

табиғи түсірілім орындарын таңдауға қатысады;

актерлерді, эпизодтық, топтық және көпшілік көріністердің қатысушыларын іріктеу бойынша жұмыстарды жүзеге асырады;

актерлердің фото- және киносынамаларын ұйымдастырады;

фильмдерді жасауға бас сметада бөлінген қаражаттың тиімді жұмсалуын қамтамасыз етеді;

түсірілімді белгілейді және дайындайды, шығармашылық үдерістің үйлесімдігін және үздіксіздігін қамтамасыз етеді;

түсірілген материалды көруді және талқылауды ұйымдастырады;

кинорежиссердің ассистенттері мен көмекшілерінің жұмыстарына жетекшілік жасайды;

шығармашылық ұжыммен бірлесіп, фильмді көшіру, қысқарту және көшірмені қайта монтаждау жөніндегі барлық жұмыс кешенін жүзеге асырады;

дубляждың көркемдік сапасын, дубляжалған фильм кейіпкерлерінің режиссерлік түсініктемесінің дұрыстығын қамтамасыз етеді;

фильмді дыбыстауға және музыка жазуға қатысады;

жарнама роликтерін дайындауды ұйымдастырады, қойылымдық жобаға кіретін жарнамалық материалдарды фильм өндірісі аяқталысымен киностудияның ақпараттық бөліміне өткізеді;

фильмді жасау бойынша жұмыс істейтін қызметкерлермен келісім-шарттық қарым-қатынастардың уақтылы орындалуын қамтамасыз етеді.

228. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

көркем кино және телефильм режиссурасы теориясын, орыс, шетел әдебиетін, кино драматургиясы, кинооператорлық шеберлік негіздерін, фильмдерді монтаждау технологиясын, кино актерінің шығармашылық қызметін, фильм өндірісінің технологиясын, ұйымдастырылуын және экономикасын.

229. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 4. Бас дыбыс режиссері

230. Лауазымдық міндеттері:

фильмнің дыбыстық шешімін жасау және жүзеге асыру жөніндегі жұмыстарға басшылық етеді;

кинокартинадағы дыбыстың көркемдік-техникалық сапасын қамтамасыз етеді;

қоюшы режиссермен және композитормен бірлесіп фильмнің дыбыстық құрылымының жоспарын жасайды;

фильмнің дыбыстық шешіміне қатысты қойылымдық жобаны, күнтізбелік-қойылымдық фильмді және бас сметаны жасауға қатысады;

актерлердің дауыстық дикциялық қабілеттерін анықтайды, актерлік сынамалардың сапалы жазылуы үшін тиімді режимді анықтайды, фильмге арналған дайын музыканың музыкалық экспликациясын бекітуге қатысады;

түрлі акустикалық әсер ету шарттарын, дыбыс аппаратурасының орналасу мүмкіндіктерін айқындай отырып, ішкі көріністер мен табиғи түсірілім орындарын таңдауға қатысады;

түсірілімді бастауға барлық дыбыс жолының дайындығын қабылдайды;

дыбыс бригадасының жұмысын бақылайды;

қажетті дыбыстық бейнелер мен фактураларды жасау үшін дыбыстық компоненттер фонограммасын жасайды және өңдейді, дыбыстық таспаларды монтаждауға жетекшілік етеді;

картинаға кететін фонотекалық материалдарды іріктейді;

күнтізбелік-қойылымдық жоспарда және бас сметада көрсетілген нормалар мен мерзімдердің сақталуын, фильмді дыбыстауға қатысты сапалы бастапқы материалдардың уақтылы өткізілуін қамтамасыз етеді.

231. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дыбыс операторлық шеберлікті: дыбыс, монтаж бейнелерінің өзара көркемдік байланыс қағидаларын, дыбыс жазудың трюктік және арнайы түрлерінің әдістерін, дыбыстың стереофоникалық берілу тәсілдерін, дыбыс жазу аппаратурасын, музыкалық аспаптардың, сөз бен вокалдың дыбыстық құрылымдарын, фильм өндірісі технологиясының негіздерін, отандық және шетелдік кино өнерінің және кинотехниканың тың жетістіктерін.

232. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және дыбыс режиссері лауазымында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 4 жылдан кем емес.

Параграф 5. Бас кинооператор

233. Лауазымдық міндеттері:

кинооператорлық өнер құралдары арқылы фильм жасаушылардың бірлескен пайымдарын іске асырады, фильмнің көркемдік деңгейін және оның бейнелі түсіндірмесін, кинооператорлық техниканың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

операторлық топқа жетекшілік етеді, оның жұмысын ұйымдастырады;

киносценарий (әдеби сценарийді шығармашылық-өндірістік өңдеу), режиссерлік сценарий жұмыстарына қатысады;

картинаның жарық және түстік тәртібін бекітеді, түсірілімге қажетті оптика аппаратурасының, материалдардың, жарық-техникалық құрылғылардың тізімін жасайды, түсіру тобының операторлық құрамын қалыптастыруға қатысады;

актерлердің киносынамаларын түсіруді жүргізеді;

фильмнің қойылымдық жобасын жасауға, гримдерді бекітуге, дубльдерді таңдауға және түсірілген материалдарды талқылауға, дайын картинаны киностудияның техникалық комиссиясына өткізуге қатысады;

сапалы бастапқы материалдарды тапсыруды қамтамасыз етеді;

кинобейнелеу өнері саласындағы тәжірибелік жұмыстарды өткізуге байланысты жұмыстарды жүзеге асырады.

234. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия, кинооператорлық шеберлік негіздерін, көркемдік киножарықтандыру және кинокомпозиция әдістерін, кино түсірудің құрама және арнайы түрлерінің әдістерін, тұстануды, экспонетрияны, киноматериалдардың сипаттамалары мен өңдеу технологиясын, кино түсіру аппаратурасын, жарық техникасын, операторлық көлік құралдарын, көмекші техниканы, фильм өндірісінің технологиясы, ұйымдастырылуы мен экономикасы негіздерін, кино түсіру аппаратурасы мен киножабдықтарын пайдалануды.

235. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 4 жылдан кем емес.

Параграф 6. Бас суретші

236. Лауазымдық міндеттері:

фильмнің бейнелеу-декорациялық шешімі мен безендірілуінің шығармашылық түпкі ойын жобалайды және жүзеге асырады;

фильмнің көркемдік сапасы мен оның үндестік және түстік құрылымын, заман мен тұрмыстың бейнелі ашылуын, фильмнің стильдік шешімінің біртұтастығын қамтамасыз етеді;

режиссерлік сценарийді жасауға қатысады;

түсіру нысандары мен сахналардың кеңістіктік композициясын және ауқымын, олардың құрылымын, үндестігін, түсін, жарық композициясының сипатын анықтайды;

фильмнің қойылымдық жобасының жасалуына қатысады; фильмнің бейнелік экспликациясының нобайларын жасайды.

237. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

декорациялар, костюмдер, грим, құрама түсірілім бойынша суретші шеберлігін, кескіндеме, сурет, композиция шеберлігін, бейнелеу өнері, костюмдер, мәдениет және тұрмыс, сәулет өнері мен стильдер тарихын, кинодраматургия, кинорежиссура

негіздерін, кинодекорациялық құрылғылар өндірісінің техникасы мен технологиясын, костюмдерді жасау макеттерін, фильм өндірісінің технологиясы, экономикасы мен ұйымдастырылуы негіздерін.

238. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 4 жылдан кем емес.

Параграф 7. Құрылымдық бөлімнің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың, труппаның) жетекшісі

239. Лауазымдық міндеттері:

құрылымдық бөлімнің, филиалдың қызметіне жетекшілік етеді және кинобейне өндірісінің үздіксіз циклі мен кино және бейнефильмдер көрсетілімінің реттілігін қамтамасыз ететін жұмысты ұйымдастырады;

жұмысты басқара отырып, келешекке арналған және ағымдағы жұмыс жоспарларын жасауға тікелей қатысады және олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

құрылымдық бөлімдер үшін кадрларды іріктеуге қатысады;

студия бөлімдерімен және цехтарымен, заңды және жеке тұлғалармен есептесуге негіз болып табылатын актілерді бекітеді және құжаттарға қол қояды;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін орындауын, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі талаптарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді.

240. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кино өнерінің даму перспективасын, кинематография экономикасын, кинематография саласының өндірісі мен оны басқаруды ұйымдастыруды, фильм өндірісінің технологиясын, кинорежиссура негіздерін.

241. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және

мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 8. Цех (учаске) меңгерушісі

242. Лауазымдық міндеттері:

цех (учаске) жұмысын жоспарлайды және басқарады, олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

үздіксіз кинотехнологиялық циклды қамтамасыз ететін жұмыстың орындалуын ұйымдастырады;

цех (учаске) қызметіне қатысты ішкі тәртіптеме актілерінің орындалуын және цех (учаске) атқаратын жұмыстардың уақтылы құжаттық рәсімделуін қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің құрал-жабдықтарды пайдалануын, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтауын бақылауды қамтамасыз етеді;

цехтың (учаскенің) қалыпты жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті материалдар мен құрал-жабдықтарға тапсырыстар жасайды.

243. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинематография саласындағы жұмыстарды ұйымдастыру негіздерін, техникалық шарттарды.

244. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (логистика) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (логистика) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес немесе "өнер және

мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 9. Кинотеатрдың бас әкімшісі

245. Лауазымдық міндеттері:

кинотеатрдың негізгі, балалар, деректі репертуарларын жоспарлау мәселелері бойынша жұмысты ұйымдастырады;

фильмдерді толықтыруды, беруді, сақтауды және жеткізуді, оларды қолданыстағы қордан шығаруды және алып тастауды қамтамасыз етеді;

фильмдердің фестивальдық және байқаулық көрсетілімдерінің бағдарламаларын жасауды қамтамасыз етеді, оларды өткізуге қатысады;

кинотеатрлардағы іс-шараларды өткізуде ұйымдастырушылық және әдістемелік көмек көрсетеді;

бұқаралық ақпарат құралдарында кеңінен жарнамалау үшін фильмдерді насихаттау жөніндегі жұмысты жүзеге асырады;

кәсіпорын жарнамасының уақтылы таратылуы мен жапсырылуын ұйымдастырады, жарықтық жарнаманың, фотожарнаманың және көрермендерді құлақтандыратын құралдарының тиісті жағдайда болуын бақылайды және олардың техникалық ақауларын жою шараларын қолданады;

мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен шығармашылық байланыстар орнатады;

фильмдерді жалға беру жөніндегі келісім-шарттардың жасалуын, олардың орындалуын, мемлекеттік жалға алу куәліктерінің болуын қамтамасыз етеді;

кинотеатрға келушілерге тиімді және мәдени қызмет көрсету, оларға қолайлы жағдайлар жасау жөніндегі жұмыстарды жүзеге асырады;

кассалардың билеттер сатылымы бойынша жұмысын ұйымдастырады;

ғимарат ішіндегі және оның төңірегіндегі аумақта тазалықты қамтамасыз етеді;

қарамағындағы қызметкерлердің еңбек және өндіріс тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және өрт қауіпсіздігі нормаларын сақтауын қамтамасыз етеді;

келушілерге қызмет көрсетудегі кемшіліктер, оларды жоюға қатысты қабылданған шаралар жөнінде басшылыққа хабарлайды.

246. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кино өнерінің даму келешегін, ұйымның техникалық жабдықталуын, қаржылық-шаруашылық қызмет негіздерін.

247. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандар лауазымдары

Параграф 1. Кино актері

248. Лауазымдық міндеттері:

павильондық және табиғи түсірілім жағдайларында фильмдердегі рөлдерді дайындайды және ойнайды;

түсіру тобының, кино ұйымының шығармашылық және өндірістік қызметінің мәселелерін талқылауға қатысады.

249. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия негіздерін, кино актері шеберлігінің теориясы мен тәжірибесін, кинематография тарихын, классикалық және заманауи драматургияны, музыкалық сауаттылық және хореография негіздерін, сахналық сөйлеу және сахналық қимыл-қозғалыс техникасын, тренаж және рөлмен өз бетінше жұмыс жасау әдістерін.

250. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (актерлік өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (актерлік өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (актерлік өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (актерлік өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "актерлік өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "актерлік өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "актерлік өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "актерлік өнер" мамандығы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Кинорежиссер

251. Лауазымдық міндеттері:

фильм жасаудағы шығармашылық-өндірістік үдерістің ұйымдастырылуын жүзеге асырады;

түсіру тобының қоюшы-кинорежиссердің шығармашылық түпкі ойын орындауын қамтамасыз етеді;

бас сметаны жасауға, табиғи түсірілім орындарын таңдауға қатысады;

актерлерді, эпизодтық, топтық және көпшілік көріністердің қатысушыларын іріктеу жөніндегі жұмыстарды жүзеге асырады;

актерлердің фото және киносынамаларын ұйымдастырады;

бас сметадағы бөлінген қаражаттың тиімді жұмсалуды қамтамасыз етеді;

түсірілім үдерісінің тиянақтылығы мен үздіксіздігін қамтамасыз ете отырып, әрбір түсірілімдік ауысымның жете және жан-жақты дайындығын жүзеге асырады;

түсірілген материалды көруді және талқылауды ұйымдастырады;

шығармашылық ұжыммен бірге фильмді дубляждау, көшірмелерді қысқарту және қайта монтаждау бойынша кешенді жұмыстарды жүзеге асырады;

фильмді дыбыстауға және музыка жазуға қатысады;

түсіру тобы қызметкерлерінің өндірістік және еңбек тәртібін сақтауын қамтамасыз етеді.

252. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

көркем кино және телефильм режиссурасы теориясын, кинодраматургия, кинооператорлық шеберлік, кинофильм монтаждау технологиясы негіздерін, киноактер шеберлігін, фильм өндірісінің технологиясы мен ұйымдастырылуын.

253. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (операторлық өнер, режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (операторлық өнер, режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (операторлық өнер, режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (операторлық өнер, режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

Параграф 3. Монтаж режиссері

254. Лауазымдық міндеттері:

кинофильм монтажының шығармашылық үдерісін ұйымдастырады және тікелей жүзеге асырады;

монтаждың көркемдік-техникалық сапасын қамтамасыз етеді;

түсіріліммен қатар және түсірілім аяқталған соң монтаждау-көркемдеу кезеңінде жұмыс таспасы бойынша фильмнің монтажын жүргізеді;

бас кинооператормен бірге фильмотекалық материалды, бас дыбыс операторымен бірге фильмге арналған фонотекалық материалды таңдайды;

жазылған фонограммалар бейнелерінің түсірілген көрініс позитивтерін жүйелеу және сақтау бойынша жетекшілікті жүзеге асырады;

дубльдерді іріктеуге қатысады;

монтаж барысында материалдың әрбір бөлігінің және әрбір қиындысының жедел дайын болуын қамтамасыз етеді;

монтаждау цехына түскен барлық материалды салыстырып тексереді және жеке дубльдердің ақауларын анықтайды;

картинаның көркемдік-техникалық сапасын арттыру үшін шаралар қолданады; түсірілім кезеңінің аяқталуымен бір мезгілде, бүкіл фильмнің алғашқы монтаждау нобайының аяқталуын қамтамасыз етеді;

көркемдік жетекшіге (қоюшы-кинорежиссерге) және түсіру тобының директорына (атқарушы продюсерге) метраждағы жөнделген эпизодтардың режиссерлік сценарийде бекітілген метраждан айтарлықтай ауытқуының барлық жағдайлары жөнінде мәлімдейді;

жұмыс позитивін монтаждау барысында негативті әзірлеуді, олардың монтажға дайындығын қадағалайды.

композитормен бірге музыкалық сүйемелдеумен жүргізілетін монтаждалған эпизодтардың метражын келіседі және музыкалық екпіндерді үйлестіру үшін нақты мәлімет береді;

дыбыс операторын тарта отырып, барлық дыбыс таспаларын (музыка, қақпа сөз, шуыл) монтаждауды жүзеге асырады;

картинаның екі таспаға аударылуына дейін фильмнің соңғы монтажын, монтаждың барлық элементтерінің әрлену тазалығын тексереді, бөліктер метражын нақтылайды, картинаны қайта жазуға дайындайды;

зертханалық-трюктік өңдеулерді қажет ететін барлық кадрларды (тасқындар, перделер, ығыстырулар) тапсырады және экраннан олардың орындалу тазалығы мен мұқияттылығын тексереді.

255. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия және кинорежиссура негіздерін, отандық және шетелдік кинематография тарихын, кинофильмдерді монтаждау технологиясын және ұйымдастыруды, музыкалық мәдениет негіздерін, кинотүсірілім технологиясын, дыбыс жазу технологиясын және вариоскопиялық және полиэкрандық түрлерін қоса алғанда, кинематографтың барлық жүйелерінің фильмдер бойынша киноматериалдарды өңдеуді, түсіру тобының жұмысын ұйымдастыруды, монтаждау бригадасының жұмысын ұйымдастыруды, монтаждау-көркемдеу жұмыстарын жүргізу кезіндегі қажетті техникалық нормалар мен нұсқауларды, монтаждау жабдықтарының негізгі түрлерін.

256. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

Параграф 4. Кинооператор

257. Лауазымдық міндеттері:

бейненің техникалық сапасын (фокусты, экспозицияны, панораманы) қамтамасыз етеді;

фильмнің бейнелік шешімін қамтамасыз ететін түсіру әдістері мен тәсілдерін анықтайды;

түсіру карталарын дайындауға қатысады;

қажетті түсіру аппаратурасының, материалдардың, техникалық құрылғылардың тізімін, аппаратураға, материалдарға және жарыққа өтінімдер жасайды;

аппаратураны, таспаларды, фильтрлер мен операторлық құрылғыларды техникалық сынақтан өткізеді, арнайы түсіру әсерлеріне техникалық өңдеу жүргізеді;

фото- және киносынамалар өткізеді;

операторлық топтың, жарық беру бригадасының, түсіру аппаратурасы техниктерінің жұмысына жетекшілік етеді.

258. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия негіздерін, кинооператорлық шеберлікті, көркемдік киножарықтандыру мен кино түсірудің құрама және арнайы түрлерінің кинокомпозициялық әдістерін, тұстану, экспонметрияны, киноматериалдардың сипаттамасы мен технологиясын, кино түсіру аппаратурасын, кинотүсіру аппаратурасын және киножабдықтарын пайдалануды, түсіру аппаратурасын тасымалдау және сақтау жұмыстарын.

259. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 5. Дыбыс режиссері

260. Лауазымдық міндеттері:

фильмнің синхронды шуылдармен безендірілуі бойынша жұмысты жүзеге асырады; өз бетінше шуыл фактураларын таңдайды және синтездейді, оларды аспаптар мен арнайы құрылғыларда орындайды;

қосарлас жұмыстар кезінде өз бетінше үйлесімді шуылардың жазылуын жүргізеді; үйлесімді шуыл материалдарын қайта жазуға дайындаудың жоғары көркемдік және техникалық сапасы мен мерзімін қамтамасыз етеді.

261. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дыбыс операторлық шеберлік негіздерін, фильмді дыбыстаудың технологиялық үдерістерін, көрініс, дыбыс және монтаждың өзара көркемдік байланыстарының қағидаларын, музыкалық мәдениет пен сауаттылық негіздерін, музыкалық аспаптардың дыбыстық қасиеттерін, технологиялық жабдықтар және оны пайдалану ережелерін, отандық және шетелдік кино өнерінің және кинотехниканың тың жетістіктерін.

262. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (режиссура) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 6. Қоюшы-суретші

263. Лауазымдық міндеттері:

фильмнің бейнелеу-декорациялық шешімі мен безендірілуінің жалпы шығармашылық түпкі ойын, режиссерлік сценарийді жасауға және іске асыруға қатысады;

түсіру нысандары мен сахналардың кеңістіктік композициясы мен ауқымын анықтайды;

декорациялардың, түсіру нысандарының сызбаларын жасауды жүзеге асырады, оларды құру технологиясын, ойын кеңістігін құрайтын реквизиттер мен элементтердің құрылуы мен өңделуін анықтайды.

264. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия негіздерін, қоюшы-суретшінің, костюмдер бойынша қоюшы-суретшінің, құрама түсірілім бойынша қоюшы-суретшінің шеберлік техникасын, кескіндеме, сурет, композиция техникасын, кинодекорациялық құрылғылар, макеттер, костюмдер дайындау техникасы мен технологиясын, фильм өндірісі технологиясы мен ұйымдастырылу негіздерін.

265. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі орта деңгейлі ІІ санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) ІІ санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 7. Суретші-гримдеуші

266. Лауазымдық міндеттері:

қоюшы-режиссердің жалпы шығармашылық түпкі ойына сәйкес грим және постиж құралдарымен кинокартина кейіпкерлерінің сыртқы кейіптерін жасайды;

көркем гримнің жағылу сапасын, кинокартинаның жалпы бейнелік стиліне сәйкес әрекет жасайтын әр қатысушы тұлғаның портреттік мінездемесінің біртұтастығын сақтауды қамтамасыз етеді;

соңғы гримдерді бекітеді, негізгі орындаушыларды гримдейді, эпизодтардың кейіпкерлерін, топтық және көпшілік сахналардың қатысушыларын гримдеуге қатысты гримдеуші-постижерлердің жұмысына жетекшілік етеді, постижерлік бұйымдарды жөндеу және дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

267. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кейіпкерлердің сыртқы келбетін қалыптастыру сызбаларын жасауды, грим (опа-далап) өндірісінің технологиясын, барлық постижерлік бұйымдарды жасау тәсілдерін, визажист жұмысының техникасын, тұстану негіздерін, көркем жарықтандыру, жарық фильтрлерін белгілеу қағидаларын, пластикалық бөлшектерді жасау кезінде қолданылатын материалдардың қасиеттерін, грим түрлерін, заманауи косметология жетістіктерін, санитарлық-гигиеналық нормаларды.

268. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі І санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 8. Суретші-декоратор

269. Лауазымдық міндеттері:

қоюшы-суретшінің фильмнің декорациялық шешімі мен оны түсіру нысандары бойынша шығармашылық түпкі ойын іске асырады;

декорациялық және түсірілім нысандарын жобалауды, декорацияның архитектуралық элементтерінің бөлшектерін, жиһаздың, реквизиттің эскизін, декорациялық нысандардың сызбасын, сондай-ақ олардың құрылысы бойынша жұмыс сипаттамасын жасайды;

қоюшы-суретшінің эскиздеріне сәйкес жиһаз, реквизит, декорацияны әрлеуге арналған материалдарды іріктеуді жүзеге асырады.

Декорацияларды жасауға және құрастыруға қатысады.

270. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия, суретші-декоратордың шеберлік негіздерін, кескіндеме, сурет және сызбаларды, кинодекорациялық құрылыс өндірісінің техникасы мен технологиясын.

271. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 9. Костюмдер бойынша суретші

272. Лауазымдық міндеттері:

бейнелі-мазмұнды көрсетілімнің жалпы шығармашылық түпкі ойы мен фильмдегі қатысушы тұлғалардың мінездемелерін, олардың костюмдері мен жеке реквизиттерін жасайды және жүзеге асырады;

сценарий мен режиссерлік түсіндірмеге және фильмнің бейнелік-декорациялық шешіміне сәйкес бейнеленіп отырған заманды шынайы сипаттайтын стильдік, үндестік, түстік шешімді ашады;

әрекет етуші тұлғалардың костюмдерінің бейнелік экспликациясын, топтық көпшілік көріністер кейіпкерлерінің эксиздерін жасайды;

фильмнің қоюшы суретшісімен бірге әрекет етуші тұлғалардың және олардың костюмдерінің көркемдік-бейнелік міндеттерін шешеді;

фильмнің идеялық-көркемдік сапасын, оның көркемдік-пластикалық шешімін қамтамасыз етеді, фильмнің стильдік біртұтастығы мен қойылымдық ерекшеліктерін анықтауға қатысады.

273. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кинодраматургия негіздерін, костюмдер бойынша қоюшы-суретшінің техникалық шеберлік негіздерін, костюм композициясы, тұстану өнерін, кинооператорлық шеберлік, кескіндеме, сурет шеберлігі негіздерін, костюм, сәулет, стиль мен тұрмыс тарихын.

274. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 10. Суретші

275. Лауазымдық міндеттері:

фильмдердің алдын ала және ағымдағы жарнамасы бойынша көркемдік-безендіру жұмыстарының, кинотеатр көрмелерінің уақтылы әрі сапалы орындалуын және өткізілетін іс-шараларды жүргізуді жүзеге асырады, кинотеатрдың қасбетін, ішкі көрінісін, сахнасын, жарнама басылымдарын (буклеттер, афишалар, шақыру билеттері, кинотеатрдың бланктерін, клише) көркемдік безендіру нобайын жасайды;

фильмдердің қасбеттік жарнамалары үшін фотосуреттер, плакаттар, көрнекті және мәтіндік материалдарды іріктеуді, жарнаманы көркемдік және түсті безендірудің барынша ұтымды шешімдерінің нұсқаларын және фильмдер туралы басқа да ақпараттарды іздеуді жүзеге асырады, безендіру жұмыстарының дұрыс іске асыруларын бақылайды.

276. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

витриналарды көркемдік безендіру бойынша әдістеме мен нұсқаулықтарды.

277. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша мәдениет саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

3-бөлім. Басқа қызметшілердің (техникалық орындаушылар) лауазымдары

Параграф 1. Дыбыс операторы

278. Лауазымдық міндеттері:

кинокартинадағы дыбыстың көркемдік және техникалық сапасын қамтамасыз етеді; кинорежиссермен фильмнің дыбыстық құрылымының жоспарын жасауға қатысады; дыбыстехникалық аппаратураны және фильмнің дыбыстық қатарын техникалық қамтамасыз етуді дайындайды;

сапалы жазба үшін дыбыс аппаратурасының тиімді жұмыс тәртібін анықтайды;

сөз бен шуылдың дыбысталуын, әуен жазуды қамтамасыз етеді;

түсірілімнің басталуына қарай барлық дыбыстық тракттың дайындығын қамтамасыз етеді;

талап етілген дыбыс бейнелері мен фактураларын жасау үшін дыбыс құрамдарының фонограммаларын өңдейді, дыбыс таспаларын монтаждауды, қайта жазуды жүргізеді;

қайта жазу үшін картинаның дыбыстық жоспарына сәйкес картинаның құрамдас дыбыстық элементтерінен тұратын фильмнің негізгі дыбыстық композициясын жасайды.

279. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дыбыс операторлық шеберлік техникасын, көріністің, дыбыстың, монтаждың көркемдік үйлесімдік қағидаларын, дыбыс жазудың трюктік және арнайы түрлерінің әдістерін, дыбысты стереофондық жіберу әдістерін, дыбыс тасымалдаушылар мен олардың сипаттамаларын, дыбыс жазушы аппаратураны, техникалық жағдайларды, фильм өндірісі технологиясының, монтаждаудың негіздерін.

280. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Билеттерді тексеруші

281. Лауазымдық міндеттері:

тұрақты спектакльдер мен іс-шараларда көрерменге қызмет көрсету мәдениетін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды жүзеге асырады;

келушілерге қызмет көрсету мәдениетін және іскерлік байланыс әдебін сақтай отырып, билеттерді тексеруді және өтеуді жүзеге асырады;

көрермендердің залда және қосалқы бөлмелерде бағдар алуларына көмек көрсете отырып, залдағы көрермендерді ұйымдастыру жұмыстарымен айналысады;

кинотеатрдың көрермендер залы мен фойесінде тәртіп пен тазалықтың сақталуы мен болуын қамтамасыз етеді;

көшпелі және гастрольдік спектакльдерді ұйымдастыру кезінде оларды өткізетін жерге барып, билеттердің, бағдарламалардың, бүктемелердің таратылуымен айналысады, түскен қаржыны уақтылы кинотеатр бухгалтериясына өткізеді.

282. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

көрермендерге қызмет көрсетуді ұйымдастырудың ережелері мен әдістерін, эстетика және іскерлік қарым-қатынастың этика негіздерін.

283. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, жалпы орта білім.

4-тарау. Музейлердің, музей-қорықтардың басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылық лауазымдары

Параграф 1. Музей (музей-қорық) басшысы (директоры)

284. Лауазымдық міндеттері:

мекеменің өндірістік, әкімшілік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметіне басшылық жасайды, ұйым мүлкін сақтау және тиімді пайдалануды бақылауды жүзеге асырады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

ұйымның саясаты мен стратегиясын белгілейді, оның бөлімшелерінің музей қорын қалыптастыру, сақтау бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасының тарих және мәдениет ескерткіштерін мемлекет және қоғам мүддесі үшін қорғау және пайдалану бойынша жұмысын үйлестіреді;

музейдің (музей-қорықтың) жоспарларын, бағдарламалары мен жобаларын жасау және жүзеге асыруға басшылық етеді, қызмет бағыттары бойынша олардың орындалуы жөнінде құрылымдық бөлімшелердің жұмысын үйлестіреді;

ғылыми-зерттеу қызметіне жетекшілік етеді, Қазақстан халқының мәдени құндылықтарын, тарихи-мәдени мұрасын насихаттау мен дәріптеуге бағытталған іс-шаралардың өткізілуін қамтамасыз етеді;

Қазақстан Республикасының және шет елдердің мәдениет және өнер ұйымдарымен ынтымақтастықты қамтамасыз етеді;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімдері мен тәжірибесін дамыту, еңбек жағдайларын жасау, ұжымда жайлы психологиялық ахуалды қалыптастыру бойынша шараларды қолданады;

директордың орынбасарлары, құрылымдық бөлімшелер мен филиалдардың жетекшілері мен мамандары арасында жұмыстың жекелей бағыттарын бөледі;

шарттарды жасайды және бұзады, мәмілелер жасайды, сенімхаттар береді, қажетті есептілікті ұсынуды қамтамасыз етеді, бұйрықтар шығарады, сотта, мемлекеттік органдарда және өзге ұйымдарда ұйымның мүддесіне өкілдік етеді;

еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі талаптарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді.

285. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (бұдан әрі – Азаматтық кодексі);

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексі (бұдан әрі – Кәсіпкерлік кодексі);

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

286. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары,

математика және статистика және/немесе қызметтер (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың музейлері (музей-қорықтары) үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар музейлер (музей-қорықтары), филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 3 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бағыттары бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 2 жылдан кем емес.

Параграф 2. Музей (музей-қорық) басшысының (директорының) орынбасары

287. Лауазымдық міндеттері:

өз қызметін бірінші басшының жалпы басшылығымен ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің жетекшілерімен өзара әрекеттестікте жүзеге асырады;

қызмет бағыты бойынша тұжырымдамаларды, жоспарларды, бағдарламаларды және жобаларды жасауға қатысады, олардың орындалуы бойынша жұмыстарды бақылайды.

музей ісі, тарихи-мәдени мұра нысандарын қорғау және пайдалану саласында ғылыми-зерттеулердің жүргізілуін, әдістемелік құралдардың жасалуын қамтамасыз етеді.

олардың тұтастығы мен сақталымын, жағдайын және дұрыс есепке алынуын, консервациялануы мен қалпына келтірілуін қамтамасыз етеді.

қаржыны басқару жұмысына басшылық етеді;

қаржы тәртібінің сақталуын, шарттық міндеттемелердің уақтылы және толықтай орындалуын, жеткізушілермен, тапсырыс берушілермен жасалатын қаржылық-шаруашылық операциялардың рәсімделуін қамтамасыз етеді;

қаржылық қаражаттар қозғалысы жағдайын және мақсатты жұмсалуын, қаржылық-шаруашылық қызмет нәтижелерін қамтамасыз етеді;

келешекке арналған және ағымдағы қаржылық жоспарларының және ақша қаражаттары бюджетінің жасалуын қамтамасыз етеді;

жарықтандыру, жылу беру, желдету, салқындату жүйелерінің жұмыс істеуін қамтамасыз ететін шаруашылық және техникалық қызметтер жұмысына басшылықты жүзеге асырады;

ұйымның ішкі еңбек тәртіптемесі мен жұмыс тәртібін сақталуын қамтамасыз етеді;

ұйым директоры шешімдерінің орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

жұмыс орындарын аттестаттау және оңтайландыру жүргізу бойынша іс-шараларды әзірлеуді қамтамасыз етеді, ұйымның құрылымдық бөлімшелері үшін кадрларды іріктеуді жүзеге асырады және оларды мекеме басшысына ұсынады.

288. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Азаматтық кодексін;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Кәсіпкерлік кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

289. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызметтер (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың музейлері (музей-қорықтары) үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар музейлер (музей-қорықтары), филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе

әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 3. Бас қор сақтаушысы

290. Лауазымдық міндеттері:

өз қызметін бірінші басшының жалпы басшылығымен ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің жетекшілерімен өзара әрекеттестікте жүзеге асырады, есепке алу, сақтау, консервациялау және қалпына келтіру жөніндегі қызметтердің жұмысын үйлестіреді;

ұйым аумағында және қорларында орналасқан музей заттарының, тарихтың жылжымалы және жылжымайтын ескерткіштерінің сақталуын қамтамасыз етеді;

музей заттарын қабылдап алу, есепке алу және ғылыми сипатталуын (паспортталуын) ұйымдастырады;

қор сақтау қоймасының қажетті музей жабдықтарымен қамтамасыз етілуін ұйымдастырады, музей заттарын сақтау тәртібінің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

музей заттарын сақтау, физикалық жағдайын жақсарту, музей құндылықтарын қалпына келтіру, консервациялау бойынша іс-шаралар кешенін жүргізуді жүзеге асырады;

ұйымның жұмыс жоспарлары және есебін, сондай-ақ келешек және жылдық жоспарлардың тиісті бөлімдерін жасайды;

музей заттарының берілуін және олардың қайтарылуын қамтамасыз етеді, ғылыми баяндамалармен, мақалалармен, шолулармен сөз сөйлейді;

дирекцияның, сараптама-тексеру және әдістемелік, қор-сатып алу және бағалау комиссияларының жұмысына қатысады;

музей заттары мен музей коллекцияларының каталогтарын, қор материалдарының шолуын, әдістемелік ұсыныстарды жарияланымға әзірлейді, кеңестер жүргізеді;

музейге түскен музей заттары мен музей коллекцияларының тіркелуін, сақтау орнын шифрлауды жүргізуді қамтамасыз етеді;

қабылдап алу мен тұрақты және уақытша беру актілерін, ішкі музей актілерін және актілерді тіркеу кітаптарын рәсімдеуді жүзеге асырады;

музей заттарын сақтау қоры жөніндегі инвентарлық кітаптарда, арнайы инвентарлық кітаптарда, мұрағаттық тізімдемеде (инвентарлық кітап құқығымен) тіркеу мерзімін қамтамасыз етеді;

музей заттарын сақтаушылармен музей заттарын сақтау мәселелері бойынша сабақтар өткізеді, музей заттарының сақталымын қамтамасыз ету бағытындағы отандық және әлемдік жетістіктерді зерделейді;

музей заттары материалдарына, құжаттар тобына, музейдің механикалық қорғаныс жүйелеріне, арнайы музей витриналарына (соның ішінде микроклиматты қолдау жүйелеріне) қойылатын талаптарды ескере отырып, музейдің күзет және қорғаныс техникалық құралдарын пайдалануды, күзет дабылдамасы, өрт дабылдамасы, өрт сөндіру дабылдамасы (газ, су) жүйелерін, еркін кіруді бақылау жүйелерін, бейнебақылау, жылыту, желдету және климатты бірқалыпта ұстау жүйелерін қамтамасыз етуді және қызмет көрсетуді қоса алғанда қамтамасыз етеді.

291. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

жәдігерлерді қалпына келтіру технологиясын, музей заттарын есепке алу және сақтау саласындағы отандық және шетелдік музейлердің алдыңғы қатарлы тәжірибелерін.

292. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе салаласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары және/немесе

ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 4. Бас редактор

293. Лауазымдық міндеттері:

музейдің, музей-қорықтың ғылыми және әдістемелік әдебиеттерін, сондай-ақ ақпараттық материалдарын редакциялауды ұйымдастырады, әдебиеттерді олардың нарықтағы сұранысын ескере отырып, басып шығарудың перспективалық және жылдық тақырыптық жоспарларының жобаларын, редакциялық-дайындық жұмыстарының жоспарларын және басылымдардың редакциялық және өндірістік үдерістерінің кестелерін жасауға басшылық етеді;

қолжазбаларды ұсынудың, оларды теруге тапсырудың, корректура баспа-таңбасын өңдеудің және әдебиетті жарыққа шығарудың бекітілген мерзімінің сақталуын, сондай-ақ басылымдардың ғылыми және әдеби мазмұны, олардың полиграфиялық орындалуының сапасын қамтамасыз етеді;

авторлармен баспа шарттарын және сыртқы редакторлармен, рецензенттермен, суретшілермен және музей әдебиетін басып шығару бойынша атқарылатын жұмыстарға тартылатын тұлғалармен еңбек шарттарын (контрактілерді) жасасуға арналған материалдарды дайындайды, олардың орындалған жұмыстары үшін есеп айырысу бойынша құжаттарды рәсімдеуге қатысады;

қолжазбалармен жұмыс барысында көмек көрсету мақсатында авторлардың кеңес жүргізулерін ұйымдастырады, түскен қолжазбаларды қабылдайды, оларды рәсімдеудің баспалық шарттарға сәйкестігін тексереді, қолжазбаларды рецензиялауға және редакциялауға жібереді;

автордың келісім шарттарын орындаумен байланысты мәселелерді, редакторлардың қолжазбалар жөніндегі қорытындыларын қарайды және оларды басып шығаруды мақұлдау немесе қабылдамау туралы шешімдерді қабылдайды, авторлар мен редакторлар арасындағы келіспеушіліктерді шешеді, музей, музей-қорық редакторларының біркелкі және бірқалыпты жүктелуін қамтамасыз етеді, олардың арасында жұмыстарды бөледі және музейлік басылымдарды редакциялаудың мерзімін бекітеді;

басылымдардың өндіріске, басуға жіберілуіне қол қояды, бөлімшелердің атқарылған жұмыстары туралы есебін жасайды.

294. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

редакторлық және корректорлық жұмыстар әдістерін, қолжазбаларды өндіріске тапсыру, корректуралық баспа-таңбаларды баспаға әзірлеуді дайындауды, полиграфиялық өндірістің терминдерін, белгілері мен өлшем бірліктерін, технологиясын.

295. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық салаласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 5. Бас суретші

296. Лауазымдық міндеттері:

экспозициялар мен көрмелерді көркемдік жобалаудың қағидаларын жасайды; тұрақты орындағы, жаңа және жаңартылған қолда бар экспозицияларды, уақытша және көшпелі көрмелерді, музей, музей-қорық интерьерін көркемдік безендіруді, көрмелер мен музей іс-шараларын таныстыру жарнамасының, ұйымның шығармашылық жетістіктерін бейнелейтін бет-бейнелік өнімдерінің сапасын қамтамасыз етеді.

экспозициялардың техникалық және жұмыс жобалауына–монтаждауға тікелей қатысады; безендіру макеттері мен эскиздерінің уақытылы ұсынылуын, экспозицияны дайындау мен таныстыру жоспарының жасалуын қамтамасыз етеді;

суретші-экспозиционерлердің, суретші-дизайнерлердің және экспозициялық-көрмелік бөлімі мамандарының қызметін қамтамасыз етеді және оларға қажетті шығармашылық және әдістемелік көмек көрсетеді;

музей, музей-қорықтың экспозициялық-көрмелік бөлімінің кадрларын іріктеуге қатысады, олардың кәсіби өсуіне ықпал етеді;

музейлік экспозиция, технологиялар, дизайн және жаңа материалдар саласындағы ең жаңа жетістіктерді зерделеуді және енгізуді ұйымдастырады.

297. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

экспозицияны музейлік безендірудің барлық компоненттерін жасау және әзірлеу қағидаларын, декорациялық өнер, музей ісі тарихын.

298. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 6. Музей (музей-қорық) филиалының басшысы (директоры, меңгерушісі)

299. Лауазымдық міндеттері:

филиалдың экспозициялық-көрмелік, насихаттау, әдістемелік қызметіне басшылықты жүзеге асырады;

музей қорларының толықтырылуын ұйымдастырады;

музей, музей-қорық қорларындағы музей заттарының сақталуы мен есепке алынуын қамтамасыз етеді;

музей, музей-қорық экспозицияларын музейлік маңызы бар түпнұсқа заттармен толықтырылуын ұйымдастыру жөніндегі жұмыстарды жүргізеді;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді.

300. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музей, музей-қорықтың қор, экспозициялық, насихат, зерттеу, әдістемелік жұмыстарының негізгі бағыттарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

301. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызметтер (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың музейлерінің (музей-қорықтарының) филиалдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет кәсіптері (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар музейлерінің (музей-қорықтарының) филиалдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 7. Музейдің (музей-қорықтың) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі

302. Лауазымдық міндеттері:

бөлімше қызметіне басшылықты жүзеге асырады, музей бағдарламаларын, жобаларын, тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану және музей ісі саласындағы мәдени саясатының тұжырымдамаларын, жаңа экспозициялар мен көрмелердің тақырыптық-экспозициялық жоспарларын жасауға және жүзеге асыруға қатысады;

ғылыми-зерттеу қызметін дамыту және жетілдірудің негізгі бағыттарын айқындайды, зерттеу және ғылыми-әдістемелік, экскурсиялық және дәрістік жұмыстарды ұйымдастырады, музейдің ағымдағы және перспективалық жоспарларының жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді.

музей (музей-қорық) қорларының музейлік маңызы бар заттармен толықтырылуы жөніндегі жұмыстарды, ғылыми-анықтамалық материалдарды, каталогтарды, қызмет бағыты бойынша әдістемелік құралдарды әзірлеуді ұйымдастырады.

бөлім қызметкерлеріне қызмет мәселелері бойынша әдістемелік және кеңестік көмек көрсетеді, музей заттарының бүлінуі, жоғалуы және ұрлануы жағдайында музей, музей-қорық басшылығын хабардар етеді;

қорларға профилактикалық тексеруді ұйымдастырады, сақтау қоймасын дезинфекциялауды, құрғатуды, желдетуді қамтамасыз етеді, температуралық-ылғалдылық режимді бақылайды;

қызметкерлермен еңбек тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді;
музей заттарының сақталымына материалдық жауапкершілікте болады.

303. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

304. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық салаласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 8. Қалпына келтіру шеберханасының меңгерушісі

305. Лауазымдық міндеттері:

музейдегі (музей-қорықтағы) қалпына келтіру жұмыстарына жетекшілік етеді;

музей (музей-қорық) қорын тұрақты тексеріп, қалпына келтіруді қажет ететін музей заттарын анықтайды;

бүлінген музей заттарының тарихи және көркемдік мәнін сақтай отырып, оларды бастапқы қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

қалпына келтіру шеберханасының жұмысын жоспарлайды, қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезектілігінің кестесін жасайды;

шеберхананың жұмысын талдайды, қалпына келтіру жұмыстарының технологиясын жетілдіруге бағытталған іс-шараларды жасайды және оларды іске асырады;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау, өндірістік санитария ережелерінің талаптарын сақтауын қамтамасыз етеді;

бөлінген ресурстарды тиімді пайдалану жөнінде шаралар қолданады және қондырғылар, аппаратуралар мен құрылғылардың сақталымын қамтамасыз етеді;

ғылыми және техникалық жетістіктердің патенттелуі мен лицензиялануы, өнертабыстар мен өнертапқыштық ұсыныстардың тіркелуін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды жүргізеді;

музейдің (музей-қорықтың) қор-сатып алу, бағалау және қалпына келтіру комиссияларының құрамына кіреді;

қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кестелерінің дайындалуын қажетті материалдар мен жабдықтарға өтінімнің мезгілінде жасалуын қамтамасыз етеді;

жарияланымға музей заттары мен музей коллекцияларының каталогын, музей қорының материалдары шолуын, әдістемелік ұсынымдарды дайындайды, кеңестер береді;

музей заттарын сақтаушылармен музей заттарын сақтау мәселелері жөнінде сабақтар жүргізеді, музей заттарының сақталымын қамтамасыз ету бағытындағы отандық және әлемдік жетістіктерді зерделейді;

музей жәдігерлерінің жоғалуы және ұрлануының барлық жағдайы туралы директорды хабардар етеді, сондай-ақ музей жәдігерлерінің жоғалуы, ұрлануы және бүлінуі туралы барлық жағдайды, осы жағдайлардың орын алуының мән-жайын нақ белгілей отырып, шұғыл актілеу шарасын қолданады (актіге ұрланған немесе бүлінген жәдігердің суреті, ал суреті болмаған жағдайда – инвентарлық кітаптан дәл көшірмесі қосымша беріледі).

306. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музей заттарын дайындау технологиясын, олардың физикалық және физикалық-химиялық ерекшеліктерін, қалпына келтіру саласындағы отандық және шетелдік ғылым мен техниканың жетістіктерін, қалпына келтіру ісі өндірісінің әдістерін, қалпына келтіру жұмысында қолданылатын құрылғылар мен материалдарды.

307. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық салаласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандар лауазымдары

Параграф 1. Қор сақтаушысы

308. Лауазымдық міндеттері:

музей заттарын сақтауды, олардың сақталымын және консервациялауды, жауапты сақтауға қабылданған музей заттарын зерделеуді қамтамасыз етеді, олардың сақтау қорлары жөніндегі инвентарлық кітаптарда тіркелуін тексереді;

жауапты сақтауға қабылданған музей заттарын жүйелеуді, топографиялық тізімдемені, ғылыми-анықтамалық картотекаларын жасауды, музейдің, музей-қорықтың электрондық мәліметтер қорының тиісті бөлімдерін жүргізуді іске асырады;

музей коллекцияларын толықтыру бойынша жұмыстарға қатысады, музей заттарының сақталу жағдайына жүйелі бақылауды жүргізеді;

қалпына келтіруге мұқтаж жәдігерлерді анықтау бойынша, сондай-ақ музей заттарының сақталымын қамтамасыз ететін алдын алу шараларын жүргізу жұмыстарын жүзеге асырады;

қалпына келтіру кеңесінде қарау үшін сақтау қорын қалпына келтіру және консервациялау бойынша тапсырмаларды дайындайды;

музей заттарының және музей коллекцияларының бар-жоғын тексеруге және олардың бар-жоғын есеп құжаттамасымен салыстырып тексеруге қатысады;

құжаттық және сурет қорының сақтандыру көшірмесін жасау бойынша (өз құзыреті аясында) жұмыстарды қамтамасыз етеді, қор сақтау қоймасы бөлмелерінің температуралық-ылғалдылық режиміне бақылау жүргізеді;

экспозициялар мен көрмелерді дайындау жұмыстарына қатысады, коллекциялар каталогтарын, сақтау қоры материалдарының шолуын, жариялауға, жұртшылықтың сақтау қоры жөніндегі ақпаратқа қатысты сұранысы бойынша материалдарды дайындайды.

309. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

жәдігерлерді қалпына келтіру технологиясын, музей заттарын есепке алу және сақтау саласындағы отандық және шетелдік музейлердің озық тәжірибесін.

310. Біліктілікке қойылатын талаптар:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика

және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі саласында біліктілігі жоғары деңгейлі ІІ санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) ІІ санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бағыттары жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі ІІІ санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) ІІІ санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі ІІІІ санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) ІІІІ санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта

кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Архивист

311. Лауазымдық міндеттері:

музейдің, музей-қорықтың негізгі есеп құжаттамасын рәсімдеуді, жүргізуді, сақтауды, есепке алуды, сақтандыру көшірмелерін жасауды жүзеге асырады;

жаңадан түскен музей заттары мен музей коллекцияларын тіркеуді қамтамасыз етеді;

қабылдап алу мен тұрақты және уақытша пайдалануға беру актілерін, ішкі музейлік актілерді және актілерді тіркеу кітаптарын рәсімдеуді жүзеге асырады;

музей заттарын сақтау қоры жөніндегі инвентарлық кітаптарда, арнайы инвентарлық кітаптарда, мұрағаттық тізімдемеде (инвентарлық кітап құқығымен) тіркеу мерзімін қадағалайды;

музейдің, музей-қорықтың электрондық мәліметтер қорының тиісті бөлімдерін жүргізеді;

музей заттарының бар-жоғын салыстырып тексеруге қатысады.

312. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Ұлттық архив қоры және архивтер туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

313. Біліктілікке қойылатын талаптар:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 3. Суретші-қалпына келтіруші

314. Лауазымдық міндеттері:

қалпына келтіру жұмыстарын атқарады;

қалпына келтіру жұмыстарын жүргізудің әдістемесін және материалдарды таңдайды, қалпына келтіру жұмысы барысының мұқият құжатталуын қамтамасыз етеді ;

қалпына келтірілетін нысанды тексеруді және жағдайын сипаттауды жүзеге асырады, зерттеу нәтижелері негізінде бүлінудің себебі мен сипатын анықтайды;

қалпына келтіру жұмыстарының жекелеген үдерістерін суретпен бекітуді құжаттау туралы фотографияға нұсқау береді;

экспозициядағы музей қорына тексеру жүргізеді;

музей, музей-қорықтың сақтаушыларына музей заттарын сақтау мәселелері жөнінде кеңес береді.

315. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

қалпына келтіру жұмыстарының орындалу технологиясын, қалпына келтіру-консервациялау жұмыстарын жүргізу жөніндегі әдістемені және нұсқаулықты, қалпына келтіру жұмыстарының отандық және шетелдік озық тәжірибесін.

316. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері, жаратылыстану пәндері, гуманитарлық пәдері бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (биологиялық және сабақтас ғылымдар, қоршағана орта, физикалық және химиялық ғылымдар) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері, жаратылыстану пәндері, гуманитарлық пәдері бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (биологиялық және сабақтас ғылымдар, қоршағана орта, физикалық және химиялық ғылымдар) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері, жаратылыстану пәндері, гуманитарлық пәдері бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (биологиялық және сабақтас ғылымдар, қоршағана орта, физикалық және химиялық ғылымдар) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері, жаратылыстану пәндері, гуманитарлық пәдері бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (биологиялық және сабақтас ғылымдар, қоршағана орта, физикалық және химиялық ғылымдар) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 4. Дизайнер, суретші-дизайнер

317. Лауазымдық міндеттері:

көркемдік-дизайндық және көркем безендіру жұмыстарының орындалуын жүзеге асырады, эскиздерді жасайды және экспозициялардың, көрмелердің макеттері жобаларының көркемдік безендірілуі бойынша жұмыстарды орындайды;

көрмелік және экспозициялық коллекциялардың көркемдік безендіру жобасын жасауға қатысады.

318. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

көркемдік-безендіру жұмыстарының орындалу технологиясын, көркемдік-безендіру жұмыстарының отандық және шетелдік озық тәжірибесін.

319. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, арнайы кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 5. Экспозициялар мен көрмелерді ұйымдастыру жөніндегі суретші-эрлеуші

320. Лауазымдық міндеттері:

экспозициялар мен көрмелерді ұйымдастырудың тұжырымдамасы мен әдістемелік бағдарламасын жасайды;

реэкспозициялық іс-шараларға байланысты жаңа ұсыныстар енгізеді;

бөлім меңгерушісімен бірлесіп, экспозициялық қызметтің негізгі бағыттарын анықтайды;

экскурсия жүргізушілері мен суретші-дизайнерлерге экспозициялық және көрме жұмыстарының негізгі бағыттарын жүзеге асыру бойынша кеңестер береді;

дәрістік және анықтамалық-ақпараттық материалдар дайындайды.

321. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

экспозициялық-көрме жұмыстарын ұйымдастыру әдістемесін.

322. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (композиция, кескіндеме, өнертану, дизайн, баспа ісі, тарих, археология және этнология, музей ісі және ескерткіштерді қорғау) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (композиция, кескіндеме, өнертану, дизайн, баспа ісі, тарих, археология және этнология, музей ісі және ескерткіштерді қорғау) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (композиция, кескіндеме, өнертану, дизайн, баспа ісі, тарих, археология және этнология, музей ісі және ескерткіштерді қорғау) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (композиция, кескіндеме, өнертану, дизайн, баспа ісі, тарих, археология және этнология, музей ісі және ескерткіштерді қорғау) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "дизайн" немесе "кескіндеме, мүсіндеу және графика" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "дизайн" немесе "кескіндеме, мүсіндеу және графика" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "дизайн" немесе "кескіндеме, мүсіндеу және графика" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "дизайн" немесе "кескіндеме, мүсіндеу және графика" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 6. Экскурсия жетекшісі

323. Лауазымдық міндеттері:

экспозициялар, көрмелер, ашық сақтау қорлары мен музей нысандарына экскурсиялар жүргізеді;

ішкі тәртіп актілері мен әдіскердің ұсыныстарына сәйкес экскурсияларға қосымшалар мен өзгерістер енгізеді;

экскурсиялар өткізу әдістемесін жетілдіру жұмыстарын жасайды;

мәдени-ағартушылық іс-шаралардың ұйымдастырылуы мен өткізілуіне, әдістемелік ұсынымдарды даярлауға және экскурсия бойынша ұсынымдар тыңдауға қатысады.

324. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

өз мамандығының ерекшелігін ескере отырып, мәдениет тарихын, этнография мен археологияны, музей ісіне байланысты жетекші материалдарды, ғылыми-ағартушылық жұмыс мәселелері бойынша жаңа зерттеулер мен әдістемелік әдебиеттерді, экскурсия мен дәрістердің тақырыбын, отандық және шетелдік музейлер экскурсияларының, дәрістік жұмыстарының озық тәжірибесін.

325. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызметтер бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызметтер бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары II санаттағы маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызметтер бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызметтер бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "туризм" немесе "аударма ісі" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "туризм" немесе "аударма ісі" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "туризм" немесе "аударма ісі" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "туризм" немесе "аударма ісі" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 7. Әдіскер

326. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның негізгі пәні мен ғылыми қызметінің бағыттары негізінде музейлік-білім беру қызметінің әдістемесін жасайды;

жас ерекшеліктері әртүрлі балалар мен жастар топтарына бағдарланған, балалар мен жасөспірімдердің бойында әлемді эстетикалық қабылдау, тарихи ойлау, әсерлі қабылдау дағдыларын қалыптастыруға, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған іс-шаралар жүргізуді жүзеге асырады;

музейлік-білім беру бағдарламаларын жасайды және жүзеге асырады;

музейдің музейлік білім беру қызметі бойынша келушілер арасында әлеуметтік сауалнамалар ұйымдастырады;

балалар мен жасөспірімдер аудиториясына музейлік білім беру қызметінің мониторингін жүзеге асырады;

музейлік білім беру ісінің әдістемелік құжаттарын басып шығаруға дайындауды жүзеге асырады;

ғылыми-әдістемелік жұмыс жағдайын талдайды және оның тиімділігін арттыру жөніндегі ұсыныстарды жасайды.

327. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музей заттары мен музей коллекцияларын есепке алу, сақтау, зерттеу, жариялау, сақталымын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыруды, педагогика негіздерін, әлеуметтану негіздерін, балалар және әлеуметтік психологиясы, риторика, дидактика, заманауи коммуникативтік технологиялар негіздерін, экспозициялық-көрмелік жұмыстарды ұйымдастыру әдістемесін.

328. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санаттағы маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 8. Редактор

329. Лауазымдық міндеттері:

экспозициялар мен көрмелердің мәтіндері мен этикетажын редакциялайды, аударады, басып шығарады, көбейтеді;

буклеттерді, каталогтарды, плакаттарды, афишаларды, конференция материалдарын, мақалалардың ғылыми жинағын және басылымдарды баспаға дайындайды және шығарылымын қамтамасыз етеді;

баспа өнімін дайындауды және басып шығаруды іске асырады;

бұқаралық ақпарат құралдарымен, газет, журналдар редакцияларымен, телевидение және радио, ақпараттық агенттіктермен, баспалармен ұйымның қызметін, музейлік

және музейден тыс экспозициялар мен көрмелерді насихаттау бойынша байланысты жүзеге асырады;

ғылым, музей ісі салаларындағы аудармаларында, сондай-ақ орындалған аудармаларды есепке алу және жүйелеуде қолданылатын түсініктер мен анықтамаларды жетілдіру бойынша жұмыстарды жүргізеді;

аудармалардың түпнұсқаның лексикалық, стилистикалық және мәндік мазмұнына дәл сай келуін, қолданылатын ғылыми және техникалық терминдер мен анықтамаларға қатысты бекітілген талаптардың сақталуын қамтамасыз ете отырып, белгіленген мерзімде аудармаларды орындайды.

330. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

орындалатын жұмыс мәселелері бойынша әдістемелік материалдарды, ұйым қызметінің ерекшелігін, ғылыми аударманы, аудармаларды үйлестірудің қолданыстағы жүйесін, қазақ және орыс тілдеріндегі аудармалар тақырыбы бойынша терминологияны, ғылыми және әдеби редакциялаудың негіздерін, қазақ және орыс тілдерінің грамматикасы мен стилистикасын.

331. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе қызметтер өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе қызметтер өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім

және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе қызметтер өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе қызметтер өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, арнайы кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

3-бөлім. Басқа қызметшілердің (техникалық орындаушылар) лауазымдары

Параграф 1. Музей қараушысы

332. Лауазымдық міндеттері:

жәдігерлердің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі қызметті жүзеге асырады; экспозицияларды күнделікті таңғы және кешкі тексеруді жүзеге асырады,

келушілер үшін музей, музей-қорық ашылудан бұрын сеніп тапсырылған экспозицияны тізім бойынша қабылдап алып, жұмыс аяқталғаннан кейін бөлім жетекшісіне өткізеді;

этикетаждың бар болуын, музейдегі, музей-қорықтағы температура мен ылғалдылық деңгейін тексереді, кезекші журналға жазбаларды енгізеді;

музей, музей-қорық бойынша анықталған бұзушылықтар мен ескертпелер журналын жүргізеді;

анықталған кемшіліктер туралы оларды жою үшін өндірістік персоналға, шаруашылық қызметке жедел хабарлама береді;

музей заттарының бүлінулерінің, жоғалуы мен ұрлануының алдын алу бойынша шаралар қабылдайды;

жәдігерлердің сақталуы жағдайын қадағалауды жүзеге асырады;

әйнектер мен жәдігерлердің толық сақталымын қадағалайды;

келушілерге қызмет көрсету кезінде қызметтік этикетті сақтайды;

музей, музей-қорықтың жұмыс тәртібін сақтайды;

өрт сөндіру құралдарын пайдалану машығын біледі;

материалдық жауапкершілік туралы шартқа сәйкес өзінің міндеттемелері бойынша жауап береді.

333. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

334. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне қатысты талаптар қойылмай, жалпы орта білім.

5-тарау. Кітапхана басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылар лауазымдары

Параграф 1. Кітапхана басшысы (директоры, меңгерушісі)

335. Лауазымдық міндеттері:

кітапхананың өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметтеріне басшылық жасайды, қабылданған шешімдердің орындалуын, оның теңгеріміндегі кітапхана қорының сақталуын, толықтырылуын және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

кітапхана қызметінің саясатын, стратегиясын және оларды жүзеге асыру тетіктерін анықтайды;

заңды тұлғалармен келісім-шарттар жасасады және бұзады, мәмілелер жасайды;

бұйрықтар шығарады, сотта, мемлекеттік органдар мен ұйымдарда ұйымның мүддесіне өкілдік етеді;

құрылымдық бөлімшелердің жұмыстарын және өзара тиімді әрекеттестігін ұйымдастырады, олардың қызметтерін кітапханалық қызмет көрсетуді дамытуға және жетілдіруге бағыттайды;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімдері мен тәжірибелерін тиімді пайдалану және дамыту, өмір сүру мен денсаулығы үшін қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасау, ұжымда жайлы психологиялық ахуал қалыптастыру бойынша шаралар қолданады;

ұжымдық шартты дайындауды, жасасуды және орындауды, еңбек тәртібін сақтауды қамтамасыз етеді, еңбек уәждемесінің, қызметкерлер бастамалары мен белсенділігінің дамуына ықпал етеді;

кітапхана қызметіне қатысты мәселелерді шешеді, қызметтің жеке бағыттарын жүргізуді директордың орынбасарларына, құрылымдық бөлімшелер жетекшілеріне тапсырады.

336. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапхана ісінің теориясы мен практикасын, отандық және шетел кітапханаларының жұмыс тәжірибесін;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

337. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе бизнес, басқару және құқық және /немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың кітапханалары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар кітапханалар, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 3 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, жаратылыстану пәндері бойынша, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 2 жылдан кем емес.

Параграф 2. Кітапхана басшысының (директорының, меңгерушісінің) орынбасары

338. Лауазымдық міндеттері:

кітапхананың стратегиялық жоспарларын жасауға қатысады;

кітапхананың экономикалық қызметін, ұсынылатын кітапханалық қызмет сапасын ұйымдастыруды және жетілдіруді жүзеге асырады;

ұйым бөлімшелерінің қызметтерін басқарады және үйлестіреді, экономикалық жоспарлардың негізділігін арттыруға, ғылым мен техника жетістіктерін ескере отырып, озық техника-экономикалық нормативтер негізінде материалдық және еңбек шығындарының жоспарлық көрсеткіштерін анықтауға, өндірісті және еңбекті ұйымдастыруға ықпал етеді;

кітапхана қызметінің негізгі көрсеткіштерін жоспарлауды жетілдіру бойынша жұмыс жүргізеді;

кітапхана қызметі учаскелеріндегі материалдық, еңбек және қаржы ресурстарын үнемдеу тәртібін қатаң қадағалауды қамтамасыз етеді;

ұйымда қолданылатын жоспарлау, есепке алу және есеп беру құжаттамаларының тиімді нысанын жасауды, басқарудың және есептеу техникаларының автоматтандырылған жүйесін енгізуді ұйымдастырады;

қаржы тәртібін сақтауды, жоспарлы тапсырмалардың орындалу барысын бақылауды қамтамасыз етеді, кітапхана қызметінің және оның бөлімшелерінің нәтижелеріне кешенді экономикалық талдау жүргізуді және бағалауды ұйымдастырады ;

кітапхананың кітапханалық қорының қалыптастырылуын, пайдаланылуын және дамытылуын басқаруды ұйымдастырады;

мәдени-көпшілік шараларды ұйымдастыруды басқарады, жарнама қызметін және қоғаммен жұмысты жетілдіреді;

қажетті есепке алуды жүргізуді және есептілік жасауды ұйымдастырады.

339. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

340. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе бизнес, басқару және құқық және /немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (

туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың кітапханалары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар кітапханалар, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 3. Кітапхананың құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі

341. Лауазымдық міндеттері:

кітапхананың тиісті құрылымдық бөлімшесінің, филиалының жұмысын басқарады, қызметкерлердің міндеттерін орындауын, келешектегі және ағымдағы жұмыс жоспарларының жасалуын және орындалуын, қажетті есептілік дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді;

құрылымның талдау, әдістемелік және зерттеу жұмыстарын ұйымдастырады;

шығармашылық бастамаларды дамытуға ықпал етеді және қызметкерлердің біліктіліктерін арттыруды ұйымдастырады;

қызметкерлердің еңбек және өндіріс тәртіптерін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтауларын қамтамасыз етеді;

тұрғындарға кітапханалық-библиографиялық қызмет көрсету жағдайына талдау жасайды, оны жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлейді;

тұрғындардың кітапханалық-библиографиялық қызметке қажеттіліктерін зерделейді, кітапханалық-библиографиялық үдерісті автоматтандыруға қатысты жұмыстарға қатысады;

үздік кітапханалық тәжірибелерді анықтайды, жинақтайды және тәжірибеге енгізеді, кітапхана қызметкерлерінің біліктіліктерін арттыру бойынша іс-шараларға тікелей қатысады, әдістемелік материалдар құрастырады;

оқырмандарға қызмет көрсетуді, кітап қорының және кітапхана мүлкінің сақталымын қамтамасыз етеді;

түрлі ведомстволардың кітапханаларымен және мүдделі мекемелермен іскерлік байланыстарды үйлестіреді және қолдайды;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерін, өртке қарсы қорғаныс талаптарын сақтауын қамтамасыз етеді.

342. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапхана ісінің теориясы мен практикасын, кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестелерін, баспа басылымдарын сипаттау бойынша жұмыстарды, картотека жүргізуді, библиографиялық материалдарды құрастыруды, отандық және шетел кітапханаларының жұмыс тәжірибелерін.

343. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес,

басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы)

бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) кадрларды дайындау бағыты бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 4 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандар лауазымдары

Параграф 1. Кітапханашы

344. Лауазымдық міндеттері:

кітапхана үдерістерін орындайды: кітап қорын толықтыру, өңдеу және каталогтау, каталогтарды және анықтамалық-библиографиялық аппарат элементтерін ұйымдастыру және пайдалану, автоматтандырылған мәліметтер қорын жүргізу және пайдалану, қорларды есепке алу, ұйымдастыру және сақтау, оқырмандарға қызмет көрсету, көпшілік жұмыс, көрнекі безендіру;

кітапхананың ғылыми-зерттеу және әдістемелік жұмыстарына, кітапхананың іс-шаралар жоспарларын жасауға және жүзеге асыруға қатысады, кітап қорының сақталымын қамтамасыз етеді.

345. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестелерін, оқырмандарды, кітап қорын толықтыруды, есепке алуды, сипаттама жасауды, кітап қорларын сақтауды ұйымдастыру және каталогтарды жүргізуді, оқырмандармен көпшілік және жеке

жұмыс жасау түрлері мен әдістерін, баспа басылымдарын көрнекі насихаттауды, отандық және шетел кітапханаларының жұмыс тәжірибелерін.

346. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы)

бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/

немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздар жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: кітапханалық жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Библиограф

347. Лауазымдық міндеттері:

ақпараттық-библиографиялық үдерістерді қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды атқарады, кітапхананың анықтамалық-библиографиялық аппаратын құруға және жүргізуге, библиографиялық материалдарды дайындауға қатысады;

дәстүрлі және автоматтандырылған тәртіпте анықтамалық-библиографиялық аппаратты ұйымдастыру жұмыстарын жүргізеді, күрделілігі әртүрлі библиографиялық анықтамаларды дайындайды;

оқырмандарға анықтамалық-библиографиялық және ақпараттық қызметтер көрсетеді;

кітап қорының сақталымын қамтамасыз етеді.

348. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапхана ісі, библиографиялау және информатика теориясы мен тәжірибесін, кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестелерін, баспа басылымдарына сипаттама

жасау, картотекаларды жүргізу, библиографиялық материалдарды құрастыру жұмыстарын.

349. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы)

бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/

немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздарын жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 3. Әдіскер

350. Лауазымдық міндеттері:

өңір тұрғындарына кітапханалық-библиографиялық қызмет көрсету жағдайына талдау жүргізеді, оны жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді, жалпылама материалдар дайындайды;

кітапхана қызметінің түрлі аспектілері бойынша эксперименттерге, ғылыми зерттеулерге қатысады және (немесе) ұйымдастырады;

кітапханалардың жұмыс жоспарларын жасауға және жүзеге асыруға қатысады;

тұрғындардың кітапханалық-библиографиялық қызметке қажеттіліктерін зерделейді, кітапханалық-библиографиялық үдерісті механикаландыруға және компьютерлендіруге қатысты жұмыстарға қатысады;

үздік кітапханалық тәжірибені айқындайды, жинақтайды және тәжірибеге енгізеді, кітапхана қызметкерлерінің біліктіліктерін арттыру бойынша іс-шараларды ұйымдастырады және тікелей қатысады, әдістемелік материалдарды құрастырады, кітапхана қызметкерлеріне әдістемелік және тәжірибелік көмек көрсетеді;

түрлі ведомстволардың кітапханаларымен және мүдделі мекемелермен іскерлік байланыстарды қолдайды.

351. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапхана ісі, библиографиялау және информатика теориясы мен тәжірибесін, кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестелерін, баспа басылымдарына сипаттама жасау, картотекаларды жүргізу, библиографиялық материалдарды құрастыру жұмыстарын.

352. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымы бойынша 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім

және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер, тілдер мен әдебиет бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздар жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздар жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздар жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "іс қағаздар жүргізу және мұрағаттану" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 4. Мультимедиалық басылымдармен жұмыс жөніндегі кеңесші

353. Лауазымдық міндеттері:

оқырмандарға қызмет көрсетуді және жабдықтарды үздіксіз пайдалануды қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды ұйымдастырады;

оқырмандардың сұраныстары бойынша электрондық баспа өнімдерін сатып алуға қатысады және олардың есебін жүргізеді;

басылымдардың көрмесін ұйымдастырады;

пайдаланушыларға ақпаратты электронды жеткізгіштердегі электрондық басылымдармен жұмыс істеу және ғаламтор желісінде электрондық мәліметтер қорын іздеу бойынша кеңес береді, кітапханада бар сыртқы ақпараттық ресурстар туралы хабарлайды.

электрондық кітапхананы қалыптастырады;

жабдықтардың ақауларын дер кезінде анықтайды және оларды жою мақсатында сынамалық және профилактикалық тексерістер жүргізеді;

жабдықтарды қабылдауға, пайдаланушылардың талаптарын ескере отырып, жабдықтарды жаңарту және жетілдіру жұмыстарына қатысады.

354. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

отандық және шетел кітапханаларының ақпараттық технологиялар саласындағы жұмыс тәжірибесін.

355. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (гуманитарлық пәндер, тілдер мен әдебиет, жаратылыстану пәндер бойынша) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

6-тарау. Мәдени-демалыс ұйымдары басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылар лауазымдары

Параграф 1. Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) басшысы

356. Лауазымдық міндеттері:

мәдени-демалыс ұйымдарының қызметтеріне басшылық етеді;

шығармашылық, әдістемелік, мәдени-ағартушылық жұмыстарды жүзеге асыруды, жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады;

байқаулар мен фестивальдарды, халық шығармашылығы конкурстарын, көркемөнерпаз жетекшілерінің семинарларын дайындауды және өткізуді қамтамасыз етеді;

көркемөнерпаз ұжымдарының қызметін бақылауды жүзеге асырады;

саябақтың және оның бөлімшелерінің аумағында эстрадалық театрлар, кинодәрістер, планетарийлер, кітапханалар, би және ойын павильондары, алаңдар, мұз айдындар, шаңғы және қайық станцияларын, мәдени-тұрмыстық және спорттық құрал-жабдықтарды жалға беру базаларын, әртүрлі аттракциондар мен халыққа қызмет көрсететін нысандарды, сондай-ақ үрмелі аспаптар мен эстрадалық оркестрлерді, көркемөнерпаздар ұжымын, әртүрлі секцияларды ұйымдастырады, бақ-саябақ шаруашылығының дамуын және сақталымын қамтамасыз етеді;

білікті мамандарды әдістемелік құралдар, сценарийлер, репертуар жасауға, осы материалдарға пікір жазу және көркемөнерпаздар ұжымына шығармашылық көмек көрсету жұмыстарына тартады;

қызметкерлердің кәсіби біліктілігін арттыру үшін жағдайлар жасайды, көтермелейді, шығармашылық бастамаларын ынталандырады;

ұйым қызметкерлерінің өндірістік және еңбек тәртіптерін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша ережелерді, өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтауларын бақылайды.

357. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

358. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім; жұмыс өтілі:

1) облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың мәдени-демалыс ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар мәдени-демалыс ұйымдар, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 3 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 2 жылдан кем емес.

Параграф 2. Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) басшысының орынбасары

359. Лауазымдық міндеттері:

мәдени-демалыс ұйымдары құрылымдық бөлімшелерінің, филиалдарының жұмысын басқарады;

тұрғындарға қызмет көрсету бойынша ғылыми-зерттеу, әдістемелік, ақпараттық жұмыстарды жоспарлайды және ұйымдастырады;

келешектегі және ағымдағы жұмыс жоспарларын жасауды ұйымдастырады және олардың жүзеге асуын, тұрғындардың сұраныстарын жедел қанағаттандыруды қамтамасыз етеді;

мәдениет саласындағы ғылыми жетістіктерді зерделеуді және тәжірибеге енгізуді ұйымдастырады.

360. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін..

361. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

1) облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың мәдени-демалыс ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес;

2) қалалық, аудандық маңызы бар мәдени-демалыс ұйымдар, филиалдар үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 2 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық

пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 1 жылдан кем емес.

Параграф 3. Планетарий директоры

362. Лауазымдық міндеттері:

планетарийдің ғылыми-ағартушылық және қаржы-шаруашылық қызметіне басшылық жасайды;

жұмыстың ғылыми-теориялық бағытын, астрономиядағы ғылыми көзқарастарды насихаттауды қамтамасыз етеді;

астрономия, ғарышкерлік, физика және білім салалары бойынша дәрістер, бас қосулар, дөңгелек үстелдер ұйымдастырады, жасанды аспанды күнмен, жұлдыздармен, ғаламшарлармен, жер серіктері және ғарыш құрылғыларымен көрсетуді ұйымдастырады;

планетарийді білікті кадрлармен қамтамасыз ету шараларын қолданады, олардың тиімді орналасуын, мақсатты жұмыс атқаруларын қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің шығармашылық бастамаларын дамытуға және біліктіліктерін арттыруға жәрдемдеседі;

планетарий қызметкерлерінің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтауларын бақылайды;

планетарий қызметі туралы бекітілген есептіліктің есепке алынуын және жасалуын ұйымдастырады.

363. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

364. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (физика) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (физика) бойынша жоғары (немесе жоғары

оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (физика) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (физика) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 4. Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) меңгерушісі (жетекшісі)

365. Лауазымдық міндеттері:

құрылымдық бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асырады;

іс-шаралар сценарийлерін жасауға басшылық етеді, озық жұмыс тәжірибелерін зерделейді, оны жұмыс тәжірибесіне енгізу туралы ұсыныстарды дайындайды;

кадрларды оңтайлы орналастыруды қамтамасыз етеді, құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді сақтауын бақылайды;

мәдени-көпшілік және дене шынықтыру-спорт жұмыстарын ұйымдастырады;

саябақ ойын-сауық шараларының, спорттық құрылыстардың, аттракциондардың, студиялардың қызметін жоспарлайды және олардың жұмысын қамтамасыз етеді.

366. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

мәдени-демалыс жұмысының түрлері мен әдістерін, халық шығармашылығының даму перспективаларын, отандық және шетелдік әдістемелік орталықтардың және көркемөнерпаздар ұжымдарының жұмыс тәжірибелерін.

367. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика

және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 5. Астрономиялық алаңқай меңгерушісі

368. Лауазымдық міндеттері:

астрономиялық алаңқайда астрономия тақырыбында дәрістер, басқосулар өткізуді, телескоп арқылы аспан шырақтарын бақылауды, астроном ғалымдармен кездесуді ұйымдастырады;

телескоптың және алаңқайдағы жабдықтардың пайдаланылуын, олардың жұмыс күйінде болуын бақылайды, алаңқайға келушілерге телескопты және қосымша аппаратураларды пайдалану жөнінде кеңес береді;

астрономиялық алаңқайдағы жабдықтар мен аппаратуралардың сақталуын, алаңқайдағы және оның төңірегіндегі аумақ тазалығының сақталуын қамтамасыз етеді, есеп және белгіленген есептілікті жүргізеді.

369. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

астрономия негіздерін, дәріс оқу әдістемесін, қарапайым астрономиялық жабдықтардың жұмыс істеу қағидасын.

370. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (физика) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (физика) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (физика) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика (физика) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 6. Мәдениет және демалыс саябағын пайдалану бөлімінің меңгерушісі

371. Лауазымдық міндеттері:

саябаққа басшылық жасауды жүзеге асырады және саябақ нысандарының техникалық пайдаланылуын және оларға бекітілген қаржылық-өндірістік жоспарлардың орындалуын, олардың материалдық-техникалық жабдықталуын және пайдалануға дайындалуын қамтамасыз етеді;

еңбек шығындарының және материалдық қорлардың мүмкіндігінше аз жұмсалуды кезінде өндірістік қуатты барынша қолдануды, материалдарды, отын, электр қуаты шығындарын үнемдеу тәртібін сақтауды қамтамасыз етеді;

аттракциондар мен оның жабдықтарының барлық түрлерінің апатсыз әрі сенімді түрде жұмыс істеуін, оны пайдалануды және жұмысқа жарамды күйін сақтауды қамтамасыз етеді;

оларды жүйелі түрде тексеруден өткізеді және апатты жағдайды жою бойынша шаралар қолданады;

кадрларды тиімді орналастыруды және ұтымды пайдалануды, қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтауын бақылайды.

372. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

аттракциондардың пайдаланылуын, жөндеу жұмыстарынан кейін жабдықтарды қабылдап алу және өткізуді, экономика негіздерін.

373. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар.

Параграф 7. Клуб меңгерушісі

374. Лауазымдық міндеттері:

шығармашылық, қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырады және клуб мүлкінің сақталуын жүзеге асырады;

елді мекен (ықшамаудан), сондай-ақ жақын маңдағы елді мекен (ауыл, кент) тұрғындары арасында мәдени-ағарту жұмыстарын ұйымдастырады;

клуб жұмысының жоспарын жасайды, бекітеді және оның орындалуын қамтамасыз етеді;

көркемөнерпаздар үйірмелері мен бірлестіктердің жұмыстарын ұйымдастырады;

демалыс кештерін, тақырыптық концерттер, кештер және көпшілік шараларды өткізеді;

қоғамдық клуб белсенділеріне мәдени-көпшілік шаралар жүргізуде әдістемелік көмек көрсетеді.

375. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

клуб жұмыстарының ұйымдастырылуын.

376. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандар лауазымдары

Параграф 1. Режиссер, дирижер, хормейстер, балетмейстер, концертмейстер, мәдени-демалыс ұйымының (көркемөнерпаздар ұжымы) көркемдік жетекшісі

377. Лауазымдық міндеттері:

театр ұжымының (музыкалық, хор, хореографиялық) жұмысын басқарады;

ұйымның ұйымдастыру-шығармашылық іс-шараларын өткізуге қатысады; спектакль қойылымдарын, концерттік, музыкалық және би бағдарламаларын жүзеге асырады;

репертуар, ноталық материалдар, орындаушылар құрамын таңдайды, олармен топтық және жеке дайындықтар өткізеді;

нөмірді орындауды жетілдіруді, орындау шеберлігін арттыруды қамтамасыз етеді;

жұмысқа шығармашылық қызметкерлер мен ұжымдарды, қоғамдық ұйымдарды, көркемөнерпаздар ұжымдарын, дирижерлерді, хормейстерлерді тартады;

ұйымның әдістемелік кабинетінің жұмысына, тақырыптық кештер, сахналандырылған мерекелер, карнавалдар, халықтық сауық-серуендер мен көпшілік іс-шараларды дайындау жұмысына қатысады, көркемөнерпаздар үйірмелерінің жетекшілеріне көмектеседі;

дайындықтардың, қойылымдардың есебін жүргізеді.

378. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

клуб жұмысын ұйымдастыруды, өнердің сәйкес түрінің теориясын, репертуарды қалыптастыру қағидаларын, көркемөнерпаздар ұжымының озық жұмыс тәжірибелерін.

379. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы

бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 2. Қоюшы-балетмейстер (ән және би ансамблінің)

380. Лауазымдық міндеттері:

хореография өнерінің авторлық шығармаларын жасайды;

жаңа және жаңартылған балет спектакльдерін, түрлі жанрлар көрінісіндегі хореография қойылымдарын шығаруды жүзеге асырады;

басшылыққа қойылым топтарының құрамы туралы ұсыныстар береді;

басшылықтың және (немесе) көркемдік кеңестің бекітуіне қойылымның сахналық безендіру эскиздері мен макеттерін ұсынады;

дайындықтар жүргізеді, дайындықтарға қатысатын қойылым тобы мен көркемдік-қоюшы топ қызметкерлерінің жұмысына жетекшілік етеді;

бұрын қойылған қойылымдарға жаңа орындаушыларды жоспарлы, жедел және шұғыл енгізуді жүзеге асырады.

381. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

хореография өнерінің теориясы мен тәжірибесін, қойылымдардың сахналық безендірілу, музыкалық өнер негіздерін, отандық және әлемдік балет, өнердің музыкалық, театрлық, цирктік түрлерінің және әдебиетінің тарихын, сахна технологиясы, орындаушылық өнер бағытындағы экономика және басқару негіздерін.

382. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және

мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (хореография) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "хореографиялық өнер" мамандығы бойынша кәсіби техникалық (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 3. Әдіскер

383. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның мәдени-демалыс жұмыстарын қамтамасыз ететін әдістемелік материалдарды, ұсынымдарды жасайды;

мәдениет ұйымдарының жұмыс тәжірибесін зерделейді және жинақтайды, оны насихаттайды және тәжірибеге енгізуді ұйымдастырады;

жиналыстар, семинарлар, дәрістер, тақырыптық кештер, концерттер және көпшілік іс-шараларды ұйымдастыруға, көрнекі құралдар мен материалдар дайындауға қатысады ;

мекемеге қарасты ұйымдардың қызметі туралы материалдарды жүйелейді және олардың жұмыстарын жетілдіру туралы ұсыныстар дайындайды;

әуесқой бірлестіктердің, мүдделері бір клубтардың шығармашылық ахуалын зерделейді, шығармашылығы неғұрлым жетілген ұжымдарды анықтайды;

мәдени-көпшілік іс-шаралардың сценарийлерін әзірлеуге және жасауға қатысады.

384. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

клуб жұмысын ұйымдастыруды, мәдени-демалыс жұмыстарының мәселелері бойынша басқарушы материалдарын, мәдени ұйымдардың озық жұмыс тәжірибелерін.

385. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "қызмет көрсету, экономика және басқару" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санаттағы маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "қызмет көрсету, экономика және басқару" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санаттағы маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "қызмет көрсету, экономика және басқару" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (

орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе " қызмет көрсету, экономика және басқару" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 4. Кітапханашы

386. Лауазымдық міндеттері:

тиісті бөлімшенің бейіні мен технологиясына сәйкес кітапхана үдерістерін орындайды: кітапхана қорын толықтыру, өңдеу және каталогтау, каталогтар мен анықтамалық-библиографиялық аппараттың элементтерін ұйымдастыру және пайдалану, автоматтандырылған мәліметтер қорын енгізу және қолдану, қорларды есепке алу, ұйымдастыру және сақтау, оқырмандарға қызмет көрсету, көпшілікпен жұмыс, көрнекі безендіру;

кітапхананың ғылыми-зерттеу және әдістемелік жұмыстарына қатысады, кітап қорларының сақталуы үшін жауапкершілікте болады;

келешектегі және ағымдағы жоспарларды құруға және жүзеге асыруға қатысады;

мәдениет ұйымдарының жұмыс тәжірибелерін зерделейді және жинақтайды, оны насихаттауды және тәжірибеге енгізуді ұйымдастырады;

жиналыстарды, семинарларды, дәрістерді, тақырыптық кештерді ұйымдастыруға қатысады;

мәдени-көпшілік іс-шаралардың сценарийлерін дайындауға және жасауға қатысады.

387. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

кітапханалық-библиографиялық жіктеу кестелерін (кітапхананың тиісті түрі үшін), оқырмандарды, кітап қорын толықтыруды, есепке алуды, сипаттама жасауды, сақтауды ұйымдастыруды және каталогтарды жүргізуді, оқырмандармен көпшілік және жеке жұмыс жүргізу әдістерін, отандық және шетел кітапханаларының жұмыс тәжірибелерін (өз қызметінің бағыты бойынша), клуб жұмысының ұйымдастырылуын.

388. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар

және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (гуманитарлық ғылымдар, тілдер және әдебиет) және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 5. Мәдени ұйымдастырушы

389. Лауазымдық міндеттері:

ойын-сауық, тұрғындардың ойындық қатынасы мен демалысының ұжымдық түрлерін ұйымдастырады;

сценарийлерді, тақырыптық бағдарламаларды, ұжымдық демалыстың ойын түрлерін, көркемдік безендіру, әуенмен әрлеу және техникалық жабдықтау жұмыстарын жасауға қатысады;

концерттерді дайындау үшін сценарийлік жоспарлар жасайды, көркемдік және музыкалық жетекшілерді, хореографтарды, концертмейстерлерді, шығармашылық ұжымдарды, жеке әншілерді шақырады;

эскиздер мен реквизит заттарын жасайды;

концерттік бағдарламалардың фонограммасын дайындайды;

шығын сметасын дайындайды және ұйым басшылығына бекітуге ұсынады.

390. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

клуб жұмысының ұйымдастырылуын, мәдени-демалыс жұмыстарының мәселелері бойынша басқарушы материалдарын, мәдени ұйымдардың озық жұмыс тәжірибелерін.

391. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу

жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім және/немесе ғылым және/немесе архив ісі және/немесе экономика және/немесе құқық саласында біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 6. Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер

392. Лауазымдық міндеттері:

клуб жұмысының әртүрлі түрлерін пайдаланып, мәдени-демалыс қызметін ұйымдастырады;

байқаулар, халық шығармашылығы фестивальдерін өткізеді;

түрлі байқаулардың, фестивальдердің және шоу бағдарламалардың сценарийлерін дайындайды;

клуб мекемелеріне көмекке әдістемелік талдамалар дайындап, үздік клуб мекемелерінің жұмыс тәжірибесін насихаттайды.

393. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы" Қазақстан Республикасының заңын;

өнер тарихы мен теориясы негіздерін, ойындар мен ойын-сауықтың пайда болу тарихын, олардың әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық функцияларын, аудиторияны белсендіру әдістері мен тәсілдерін.

394. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 7. Хореограф

395. Лауазымдық міндеттері:

сабақтар жүргізеді;

хореография негіздерін оқытады;

би бағдарламаларын дайындайды, репертуарлар таңдайды;

топтық және жеке дайындықтар өткізеді;

мүлтіксіз орындауды, орындаушылық шеберліктің артуын қамтамасыз етеді;

ұйымның әдістемелік кабинеттері жұмыстарына, тақырыптық кештерді, сахналандырылған мерекелерді, карнавалдарды, жаппай серуендерді дайындауға қатысады, өз ерекшелігі бойынша үйірме жетекшісіне, көркемөнерпаздар үйірмелерінің жетекшілеріне көмек көрсетеді;

396. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыкалық сауаттылық, өнер тарихы мен теориясы негіздерін, ойындар мен ойын-сауықтың пайда болу тарихын, олардың әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық функцияларын, аудиторияны белсендіру әдістері мен тәсілдерін.

397. Біліктілікке қойылатын талаптар;

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) кадрларды дайындау бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

біліктілігі орта деңгейлі маман:

санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 8. Би кешін жүргізуші (Диск-жокей)

398. Лауазымдық міндеттері:

би кештерін өткізуге қатысып, сценарий дайындауға, музыкалық бағдарламаларды, іс-шараны көркемдік безендіруге, жарықпен безендіруге, әртүрлі жастағы келуші топтар үшін музыкалық репертуарларды таңдауға қатысады;

би кештерін өткізеді, басқарушы және жүргізуші ретінде өнер көрсетеді, музыкалық бағдарламалардың орындалуын қамтамасыз етеді.

399. Білуі тиіс:

Конституцияны;

"Мәдениет туралы" Қазақстан Республикасының заңын;

мәдени-көпшілік жұмыстардың түрлері мен әдістерін, би және музыка өнерінің тарихы мен теориясын, конференс негіздерін, отандық жетекші дискотекалар мен ди-джейлердің озық тәжірибелерін.

400. Біліктілікке қойылатын талаптар:

жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және (немесе) техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 9. Сүйемелдеуші

401. Лауазымдық міндеттері:

хор, музыкалық, хореографиялық көркемөнерпаздар ұжымдарының, ансамбльдер мен әншілердің өнер көрсетулері мен дайындықтарына музыкалық сүйемелдеуді қамтамасыз етеді;

әншілердің, музыкалық және вокалдық ансамбльдердің, хореографиялық ұжым репертуарларын үйренеді;

көпшілік көрсетілімдерді, сахналандырылған мерекелерді, халықтық серуен-сайрандарды, балдарды, демалыс кештерін өткізуге қатысады.

402. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

музыка теориясы мен тарихын, көркемөнерпаздар ұжымымен жұмыс істеу әдістемесін, көркемөнерпаздар мен әншілер ұжымы репертуарларын қалыптастыру қағидаларын.

403. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша

жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 10. Суретші (суретші-безендіруші)

404. Лауазымдық міндеттері:

шараның, жекелеген құрылымдардың, көрмелердің, стендтердің, баспа материалдарының көркем безендірілуінің сызбаларын жасауды жүзеге асырады және олар бойынша көркемдік-безендіру жұмыстарын орындайды;

жаңа саябақ құрылыстары, сондай-ақ қолданыстағы құрылыс нысандарын қайта құру кезінде көркемдік-безендіру жоспарларын іске асыруға қатысады;

мәдени-ағарту мекемелері ғимараттарының және олардың құрылыстарының көркемдік безендірілуін қайта қалпына келтіру бойынша жұмыстарды жүргізеді.

405. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

көркемдік-безендіру жұмыстарының техникасы мен технологиясын, сурет техникасын, ең жаңа әрлеу құрылыс материалдарын және оларды безендіру жұмыстарында қолдану техникасын.

406. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері және сызу) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері және сызу) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері және сызу) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (бейнелеу өнері және сызу) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмыстары) бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санаттағы маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби)

білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 1 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "білім беру" мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

Параграф 11. Ұжым (үйірме) жетекшісі

407. Лауазымдық міндеттері:

мәдени-демалыс ұйымдардың репертуарын қалыптастыруға қатысады;

қажетті музыкалық материалдарды таңдайды;

мамандардың кеңестерін ұйымдастырады;

шығармашылық одақтармен, орындаушылармен, композиторлармен, авторлық құқықтарды қорғау жөніндегі органдармен өзара әрекеттестікті жүзеге асырады;

шығармашылық өтінімдерді қарастырады, олар бойынша қорытындылар береді;

жаңа туындыларды, жаңа орындаушыларды талқылауды ұйымдастырады, оларды шығармашылық ұжымның жаңа бағдарламаларына енгізуге ұсыныс жасайды;

жаңа шығармаларды жасау немесе сатып алу шарттарын дайындайды;

авторлардың шарттық міндеттемелерді орындауын қамтамасыз етеді;

жарнамалық материалдарды редакциялайды және олардың шығуын қадағалайды;

баспасөзбен байланысты жүзеге асырады, ұжымның шығармашылық өмірі туралы ақпараттық материалдарды дайындайды және жариялауға тапсырады.

408. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Жарнама туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

орындаушылық өнер ұйымдары қызметінің бағытын, музыкалық өнер тарихын, музыкалық теория мен аспаптану негіздерін, классикалық және заманауи музыкалық репертуарларды, кәсіби оркестрлеу, өңдеу тәсілдерін.

409. Біліктілікке қойылатын талаптар:

біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша

жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша біліктілігі жоғары деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (музыкалық білім) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар (өнер) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.

біліктілігі орта деңгейлі маман:

1) жоғары санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім" (музыкалық білім) мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі I санатты маман лауазымында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

2) I санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім" (музыкалық білім) мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі II санатты маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

3) II санаттағы: "өнер және мәдениет" немесе "білім" (музыкалық білім) мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және мамандығы бойынша біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқ маман лауазымында 2 жылдан кем емес жұмыс өтілі;

4) санаты жоқ: жұмыс өтіліне талаптар қойылмай, "өнер және мәдениет" немесе "білім" (музыкалық білім) мамандықтар тобы бойынша техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім.

7-тарау. Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталық (инспекция) басшыларының, мамандарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылар лауазымдары

Параграф 1. Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталықтың (инспекцияның) басшысы (директоры)

410. Лауазымдық міндеттері:

қызметкерлердің қызметіне жалпы басшылық пен бақылауды жүзеге асырады, тарих және мәдениет ескерткіштерін есепке алуды және сақталуын қамтамасыз етеді;

тарих және мәдениет ескерткіштеріне ғылыми-қалпына келтіру және археологиялық жұмыстарының жүргізілуіне ұсыныстар береді, енгізеді және бақылайды;

тарих және мәдениет ескерткіштерінің сақталуына қауіп төндіретін қызметті тоқтату немесе тыйым салу туралы өтініш береді;

құқық қорғау органдарына Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы заң нормаларын бұзған азаматтарды, ұйымдағы (кәсіпорындағы) және мекемедегі жауапты тұлғаларды жауапкершілікке тарту жөнінде ұсыныс (актілер) енгізеді;

мекемеге жүктелген міндеттердің орындалуын және оның өз қызметінің жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді;

инспекция қызметкерлерін жұмысқа тағайындайды және жұмыстан босатады;

жеке және заңды тұлғалармен келісім жасасады және бұзады, мәмілелер, операциялар жасайды, бұйрық шығарады, сотта, мемлекеттік органдарда және ұйымдар алдында мекеменің мүдделерін қорғайды және өкілдік етеді.

411. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы" "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

412. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталықтары (инспекциялары) үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес.

Параграф 2. Бас инспектор

413. Лауазымдық міндеттері:

жергілікті маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштеріне жүргізілетін ғылыми-қалпына келтіру және (немесе) археологиялық жұмыстар бойынша ғылыми-жобалық құжаттарды қарастырады және мақұлдайды, тарих және мәдениет ескерткіштері бар қалалар мен елді мекендерді жоспарлау, құрылыс салу және реконструкциялау жобаларын қарастырады;

тарих және мәдениет ескерткіштерінің жағдайын, тарихи орта мен құрылыстардың сақталуын тексеруге қатысады, тексеру нәтижелері бойынша тарих және мәдениет ескерткіштерінің бүлінуі, бұзылу қаупі мен ескерткіштерді бұзу туралы ұсыныстар енгізеді;

жер иелерімен өзара әрекеттестікті қамтамасыз етеді;

жүргізілген зерттеулер негізінде нысандарды жергілікті маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің тізіміне енгізу мәселелерін талқылау үшін алдын ала тізімдер жасайды;

тарих және мәдениет ескерткіштерін жөндеу, қалпына келтіру, консервациялау және ыңғайландыру, олардың аумағын абаттандыруға байланысты тиісті өзгерістерді есептік құжаттарға енгізеді;

ескерткіштің меншік иелерімен және пайдаланушыларымен қорғау міндеттемелерін , қорғау және қорғау-жалға алу келісім-шарттарын жасауға қатысады;

нысандарды тарих және мәдениет ескерткіші ретінде тану, сондай-ақ оларды бұл мәртебесінен айыру туралы қорытындыларды дайындау бойынша арнайы комиссияның жұмысын ұйымдастырады;

тарихи-мәдени мұра бойынша мемлекеттік және аймақтық бағдарламаларды жүзеге асыруға қатысады.

414. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

415. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (құқық) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (құқық) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

Параграф 3. Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталықтың (инспекцияның) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі

416. Лауазымдық міндеттері:

тарих және мәдениет ескерткіштерін қорғау бойынша жұмыстарға (тарих және мәдениет ескерткіштері, ескерткіштерді қорғау аймағы орналасқан қалалық және елді мекендердің қалпына келтіру, құрылыс-қайта құру жобалары) қатысты ғылыми-жобалық құжаттамаларды жасайды;

облыс аумағында орналасқан тарих және мәдениет ескерткіштерінің бастапқы тарихи қалпын сақтап қалу үшін тарих және мәдениет ескерткіштерінің техникалық немесе жалпы жағдайын анықтайтын тексеру жұмыстарына қатысады;

тексеру қорытындылары бойынша тарих және мәдениет нысандарының жағдайына, орнын ауыстыруына қатысты тиісті ұсыныстар дайындайды;

тарих және мәдениет ескерткіштерін есепке алу бойынша жұмыстарды, қорғау және жүргізілетін зерттеулер жөніндегі құжаттамаларды дайындау, қалпына келтіру жұмыстарын қамтамасыз етеді;

тарих және мәдениет ескерткіштерін жөндеу, бастапқы тарихи қалпына қайтару, қалпына келтіру, жаңарту, жақсарту, тарих және мәдениет ескерткіштері аумағын абаттандыру және көгалдандыру жұмыстары бойынша есептік құжаттамаларға тиісті өзгерістер енгізу туралы ұсыныстар дайындайды;

нысандарды алдын ала тізімдер мен тарих және мәдениет ескерткіштерінің тізіміне енгізу туралы ұсыныстар енгізеді, облыстың тарих және мәдениет ескерткіштерінің жинағын құрастыруға қатысады;

ескерткішті пайдаланушылар мен жеке меншік иелері үшін олардың қорғау міндеттемелерін, жалға беру шарттарын әзірлейді;

нысандарды тарих және мәдениет ескерткіші ретінде тану, оларды бұл мәртебесінен айыру үшін қажетті құжаттарды әзірлеу жұмыстарын бақылайды;

тарих және мәдениет ескерткіштерінің археологиялық және ғылыми-қалпына келтіру жұмыстарына қатысады.

417. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

418. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқық) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мәдениет және/немесе білім беру саласында 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер

және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқық) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 2 жылдан кем емес.

2-бөлім. Мамандар лауазымдары

Параграф 1. Инспектор

419. Лауазымдық міндеттері:

ескерткіштер мен олардың қорғалу аймақтарында жүргізілетін жұмыстар түрлеріне, тарих және мәдениет ескерткіштері бар қалалар мен елді мекендерді жоспарлау, құрылыс салу және қайта құру жобаларының ғылыми-жобалық құжаттарын қарауға және келісуге қатысады;

тарих және мәдениет ескерткіштерінің жай-күйін, тарихи құрылыстар мен ортаның сақталуын тексеруге қатысады;

жүргізілген зерттеулер негізінде тарихи-мәдени мұра нысандарының тізімін, ескерткіштердің есепке алу-қорғау құжаттамаларын жасайды;

ескерткіштерді жөндеу, қалпына келтіру, консервациялау және бейімдеу, олардың аумақтарын абаттандыру жұмыстарына байланысты тиісті өзгерістерді есеп құжаттамасына енгізеді;

нысандарды алдына ала тізімге және жергілікті маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің тізіміне енгізу жөніндегі есептік құжаттамаларды дайындауға қатысады;

облыстық мәдениет басқармалары атынан ескерткіштің меншік иелерімен және пайдаланушыларымен қорғау міндеттемелерін жасау бойынша жұмыстарды жүргізеді;

нысандарды тарих және мәдениет ескерткіші ретінде тану, сондай-ақ оларды бұл мәртебесінен айыруға байланысты арнайы комиссияның жұмысын ұйымдастыруға қатысады.

420. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Еңбек кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын.

421. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат (мәдениеттану) және/немесе бизнес, басқару және құқық (құқық) және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс

саласы (сәулет, құрылыс) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

8-тарау. Реставрациялау жұмыстары ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлім. Басшылық лауазымдары

Параграф 1. Реставрациялау жұмыстары ұйымының басшысы (директоры)

422. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның өндірістік, әкімшілік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін басқарады;

ұйым мүлкінің сақталуына және тиімді пайдаланылуына бақылауды жүзеге асырады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша жұмысты ұйымдастырады;

ұйым қызметінің саясаты мен стратегиясын айқындайды, жарғылық қызметті жүзеге асыру кезінде, ғылыми-реставрациялау жұмыстарын орындау кезінде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының тарих және мәдениет ескерткіштерін мемлекет пен қоғамның мүддесі үшін қорғау және пайдалану кезінде оның бөлімшелерінің, филиалдарының жұмысын үйлестіреді;

ғылыми-реставрациялау жұмыстарына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының тарих және мәдениет ескерткіштерін қорғау мен пайдалануға байланысты жоспарларды, бағдарламаларды әзірлеуге және жүзеге асыруға басшылық етеді;

ғылыми-зерттеу қызметіне басшылық жасайды, Қазақстан халқының тарихи-мәдени мұрасын насихаттау мен танымал етуге бағытталған іс-шаралардың өткізілуін қамтамасыз етеді;

Қазақстан Республикасының және шет елдердің мәдениет ұйымдарымен ынтымақтастықты қамтамасыз етеді;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін дамыту, еңбек жағдайларын жасау жөнінде шаралар қабылдайды;

директордың орынбасарлары, құрылымдық бөлімшелер мен филиалдардың басшылары мен мамандары арасында жұмыстың жекелеген бағыттарын бөледі.

423. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік

сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

424. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;;

республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың реставрациялау жұмыстары ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 5 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 4 жылдан кем емес.

Параграф 2. Реставрациялау жұмыстары ұйымы басшысының (директорының) орынбасары

425. Лауазымдық міндеттері:

өз қызметін ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің басшыларымен және филиалдармен өзара іс-қимылда жүзеге асырады;

ұйым қызметінің бағыты бойынша тұжырымдаманы, жоспарларды, бағдарламаларды және жобаларды әзірлеуге қатысады, олардың орындалуы бойынша жұмысты бақылайды;

ескерткіштерді зерттеу бойынша жұмыстарды жүргізуді қамтамасыз етеді, тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану мақсатында ғылыми-реставрациялау, зерттеу жұмыстары саласында әдістемелік құралдарды әзірлеуге қатысады;

тарихи-мәдени мұра объектілерінің бүтіндігін және сақталуын, консервациялау мен реставрациялаудың жай-күйі мен оларды дұрыс есепке алуды қамтамасыз етеді;

шарттық міндеттемелердің уақтылы және толық орындалуын, жеткізушілермен, тапсырыс берушілермен қаржылық-шаруашылық операциялардың ресімделуін қамтамасыз етеді;

ұйымның перспективалық және ағымдағы жоспарларын құруды қамтамасыз етеді;

ұйымның ішкі еңбек тәртібі мен жұмыс режимінің сақталуын қамтамасыз етеді;

ұйым директоры шешімдерінің орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

аттестаттауды өткізу және жұмыс орындарын ұтымды ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді қамтамасыз етеді, ұйымның құрылымдық бөлімшелері үшін кадрларды іріктеуді жүзеге асырады және оларды ұйым директорына ұсынады.

426. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

427. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе

ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың реставрациялау жұмыстары ұйымдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес.

Параграф 3. Реставрациялау жұмыстары ұйымы филиалының (басшысы) директоры

428. Лауазымдық міндеттері:

өз қызметін ұйым директорының жалпы басшылығымен жүзеге асырады, директордың орынбасарымен, ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің басшыларымен өзара іс-қимыл жасайды;

филиал мүлкінің сақталуына және тиімді пайдаланылуына бақылауды жүзеге асырады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша жұмысты ұйымдастырады;

ұйым қызметінің бағыттары бойынша тұжырымдамаларды, жоспарларды, бағдарламалар мен жобаларды әзірлеуге қатысады, олардың орындалуы бойынша жұмысты бақылайды;

филиалдың әкімшілік-шаруашылық және қаржы мәселелері бойынша жұмысты басқарады;

ғылыми-реставрациялау жұмыстары барысында туындайтын жобалық шешімдердің өзгерістерін қарауға және келісуге қатысады (қажет болған жағдайда) материалдарды, бұйымдарды, конструкцияларды (ғылыми-реставрациялау жұмыстарының сапасын төмендетпей) ауыстыру жөніндегі мәселелерді жедел шешеді;

қаржылық тәртіптің сақталуын, шарттық міндеттемелердің уақтылы және толық орындалуын, жеткізушілермен, тапсырыс берушілермен қаржылық-шаруашылық операциялардың ресімделуін қамтамасыз етеді;

қаржы қаражатының қозғалысы мен мақсатты пайдаланылуының жай-күйін, филиалдың қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелерін қамтамасыз етеді;

филиалдың перспективалық және ағымдағы қаржы жоспарларын және ақша қаражатын жасауды қамтамасыз етеді;

филиалды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін дамыту, еңбек жағдайларын жасау бойынша шаралар қабылдайды;

қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау бойынша өндірістік және еңбек тәртібін.

429. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Бюджет кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын;

ішкі еңбек тәртіптемесінің, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібін.

430. Біліктілікке қойылатын талаптар:

білімі:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім;

жұмыс өтілі:

республикалық, облыстық маңызы бар, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалардың, астананың реставрациялау жұмыстары ұйымдарының филиалдары үшін:

мәдениет саласында немесе басшылық лауазымдарда 4 жылдан кем емес, немесе Президенттік жастар кадр резервіне алынған адамдар үшін 5 жылдан кем емес, немесе

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: педагогикалық ғылымдар (жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау, гуманитарлық пәндер бойынша, тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдер даярлау) және/немесе өнер және гуманитарлық ғылымдар және/немесе әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат және/немесе бизнес, басқару және құқық және/немесе инженерлік, өңдеу және құрылыс саласы (сәулет, құрылыс, машина жасау) және/немесе ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және/немесе жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика және/немесе қызмет көрсету (туризм, мәдени-тынығу жұмысы) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін мәдениет саласында немесе басшы лауазымдарда 3 жылдан кем емес.

Параграф 4. Реставрациялау жұмыстары ұйымының құрылымдық бөлімшесінің (сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі

431. Лауазымдық міндеттері:

құрылымдық бөлімшенің жұмысын басқарады, оның қызметін қамтамасыз етеді; жетекшілік ететін қызметкерлердің жұмысын және тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастырады, олардың қызметін ұйым жұмысының тиімділігін арттыруға бағыттайды;

заңнама, жарғы, ішкі құжаттар, бұйрықтар, өкімдер, нұсқаулықтар, шарттар мен басқа да ұйымда дайындалатын құқықтық сипаттағы құжаттардың талаптарына сәйкестігін бақылауды жүзеге асырады;

ұйым меншігінің сақталуын қамтамасыз ету, шарттық және қаржылық тәртіпті нығайту жөніндегі шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысады;

меншік нысанына қарамастан отандық және шетелдік ұйымдармен меморандумдардың, шарттардың және басқа да келісімдердің әзірленуіне және ресімделуіне бақылауды жүзеге асырады;

ұйымның банктерді қоса алғанда, мемлекеттік бюджет, жинақтаушы зейнетақы және сақтандыру қорлары, жеткізушілер, тапсырыс берушілер және кредиторлар алдындағы міндеттемелерін орындауын, сондай-ақ шаруашылық және еңбек шарттарының (келісім-шарттардың) орындалуын қамтамасыз етеді;

ұйымның қызметінде және оның шаруашылық-экономикалық, әкімшілік, сыртқы байланыстарын жүзеге асыруда заңдылықтың сақталуын, қаржылық басқару және нарықтық жағдайларда жұмыс істеу, шарттық және қаржылық тәртіпті нығайту, әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу үшін құқықтық құралдарды пайдалануды қамтамасыз етеді;

материалдық ресурстарды пайдаланудың тиімділігін арттыру (материалдық ресурстарды үнемдеу, оларды сатып алумен, жеткізумен және сақтаумен байланысты шығындарды азайту, қымбат және тапшы материалдарды алмастыру, жергілікті ресурстарды, өндіріс қалдықтары мен қайталама шикізатты пайдалану) жөніндегі іс-шараларды, сондай-ақ материалдар мен өндірістік қорлардың шығыс нормаларын әзірлеуге және енгізуге қатысады;

жеткізушілермен шаруашылық байланыстарды қалыптастыру және кеңейту, жаңа, неғұрлым тиімді тауар нарықтарын игеру, нарық конъюнктурасын қадағалау бойынша жұмысқа қатысады;

ұйымды материалдық-техникалық қамтамасыз етудің перспективалық және жылдық жоспарларын әзірлеуге, оларға есептер мен негіздемелер дайындауға қатысады ;

құрылымдық бөлімшенің жұмысын регламенттейтін құжаттардың орындалуын қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің (реставраторлардың) біліктілігін арттыру жөніндегі жұмысты ұйымдастырады, олардың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша, өрт, өндірістік қауіпсіздік және еңбек тәртібі жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді.

432. Білуі тиіс:

Конституцияны;

Азаматтық кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін;

Бюджет кодексін;

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

433. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды дайындау бағыттарының бірі: инженерлік, өңдеу және құрылыс (сәулет, құрылыс) және/немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша немесе Жұмыс органы бекітетін басым мамандықтар бойынша шетелдік жоғары оқу орындарын аяқтаған адамдар үшін және кадрларды дайындау бағыттарының бірі: инженерлік, өңдеу және құрылыс (сәулет, құрылыс) және /немесе бизнес, басқару және құқық (экономика, құқықтану) бойынша ғылыми дәрежесі бар адамдар үшін 4 жылдан кем емес.

2-бөлім. Реставрациялау жұмыстары ұйымы мамандарының лауазымдары

Параграф 1. Археолог

434. Лауазымдық міндеттері:

археологиялық зерттеулер кешенін орындайды;

далалық және камералдық жағдайларда археологиялық зерттеулер жүргізеді;

казба жұмыстарын, заттарды, археологиялық ақпараттар мен материалдарды жинауды, сондай-ақ оларды құжаттауды жүзеге асырады;

табылған заттарды, ақпаратты және нақты материалдарды талдайды, жүйелейді, жинақтайды;

зерттелетін ауданның графикалық археологиялық материалдарын (сызбалар, карталар, қималар, жоспарлар) жасайды;

өз бетінше және мамандардың қатысуымен жұмыстардың археологиялық нәтижелері туралы есептер жасайды және басқа археологиялық материалдарды (хабарламалар, баяндамалар, есептер) әзірлейді;

археологиялық жұмыстар бойынша әдістемелік ережелерді, нұсқаулықтар мен талаптарды сақтайды;

заттар мен материалдар жинағын құрастырады, табылған заттардың сипаттамасын анықтайды.

435. Білуі тиіс:

"Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы", "Мәдениет туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы", "Мемлекеттік сатып алулар туралы", "Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын;

экономика және еңбек заңнамасының негіздерін;

археологиялық зерттеулер жүргізу әдістеріне қатысты әдістемелік материалдарды;

археологиялық зерттелгендігі және жұмыс ауданының археологиясы туралы мәліметтерді;

археологиялық жұмыстардың даму перспективаларын, казба жұмыстарына қойылатын талаптарын;

археологиялық жұмыстарды жоспарлау және қаржыландыру тәртібін;

археологиялық зерттеулерді жүргізудің қазіргі заманғы әдістерін, ұйымдастыруын және құралдарын;

археологиялық жұмыстардың түрлері мен тәсілдерін, сондай-ақ оларды өндіру техникасы мен технологиясының негізгі параметрлерін;

археологиялық жұмыстар мен археологиялық материалдардың сапасына қойылатын талаптарды;

дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету қағидаларын.

436. Біліктілікке қойылатын талаптар:

өнер және гуманитарлық ғылымдар (тарих, археология және этнология, музей ісі және ескерткіштерді қорғау) кадрларды дайындау бағыттары бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандығы бойынша 5 жылдан кем емес жұмыс өтілі.

9-тарау. Қызметшілер лауазымдарының алфавиттік көрсеткіші

437. Қызметшілер лауазымдарының алфавиттік көрсеткіші біліктілік сипаттамаларына қосымшада көрсетілген.

Мемлекеттік мәдениет
ұйымдары басшылары,
мамандары және басқа да
қызметшілері лауазымдарының
үлгілік біліктілік
сипаттамаларына
қосымша

Қызметшілер лауазымдарының алфавиттік көрсеткіші

№ п/п	Наименование должностей служащих
1	2
1-тарау. Жалпы ережелер	
2-тарау. Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары	
1.	Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйымының (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшысы (директоры)
2.	Ойын-сауық және театрлық ойын-сауық ұйым (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) басшысының (директорының) орынбасары
3.	Цирктің бағдарламаларды шығару бойынша шығармашылық ұжымының жетекшісі
4.	Бас режиссер
5.	Бас дирижер
6.	Бас балетмейстер
7.	Бас хормейстер
8.	Бас суретші
9.	Бас әкімші (спектальдерді, концерттерді, цирк көрсетілімдерін ұйымдастыру жөніндегі менеджер)
10.	Әдеби-драмалық бөлім меңгерушісі (жетекшісі)
11.	Музыка бөлімінің меңгерушісі (жетекшісі)
12.	Труппа меңгерушісі (жетекшісі)
13.	Көркемдік-қойылымдық бөлімінің меңгерушісі (жетекшісі)
14.	Өндірістік шеберхана меңгерушісі (жетекшісі)

15.	Театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрлар, концерттік ұйымдар, цирктер) топ (оркестр, ансамбль), бөлім жетекшісі
16.	Театрлық-концерттік ұйымдардың көркемдік жетекшісі
17.	Қоюшы-режиссер
18.	Режиссер
19.	Дыбыс режиссері
20.	Қоюшы-балетмейстер
21.	Театрдың (опера және балет, музыкалық комедия, музыкалық драма), цирктің балетмейстері
22.	Дирижер
23.	Хормейстер (хор дирижері)
24.	Қоюшы-суретші
25.	Суретші-гример
26.	Жарық түсіру бойынша суретші
27.	Суретші-бутафор
28.	Концертмейстер (әртістер-жеке орындаушылардың (вокалшылардың), хордың, балеттің)
29.	Вокал (балет) бойынша үйретуші
30.	Сахналық қимылды үйретуші
31.	Цирк нөмірлерін үйретуші
32.	Сүйемелдеуші-концертмейстер
33.	Музыкатанушы-дәріскер
34.	Режиссердің көмекшісі
35.	Режиссердің (дирижердің, балетмейстердің, хормейстердің) ассистенті
36.	Театр (опера және балет, музыкалық комедия, сатира, драма, музыкалық драма, қуыршақтар) әртісі, әртісі-жеке орындаушысы (вокалшысы)
37.	Концерттік ұйымдардың (музыкалық ұжымның) әртісі-жеке орындаушысы (вокалшы, аспапта ойнаушы)
38.	Балет (опера және балет, музыкалық комедия театры) әртісі
39.	Балет ансамблінің (би ұжымының) әртісі
40.	Симфониялық (камералық) оркестр (ансамбль) әртісі
41.	Халық аспаптары оркестрінің (ансамблінің) әртісі
42.	Эстрада оркестрінің (ансамблінің) әртісі
43.	Үрмелі аспаптар оркестрінің әртісі
44.	Хор әртісі
45.	Театрдың (концерттік ұйымның, цирктің) қосалқы құрамының әртісі

46.	Концерттік және театрлық ойын-сауық ұйымдардың (театрдың, концерттік ұйымдардың, цирктің) арт-менеджері
47.	Шығармашылық ұжым (оркестр, балет, хор, режиссерлік басқарма) инспекторы
48.	"Жонглерлік" жанрының (ат үстінде, топтық, жеке) әртісі
49.	"Клоунада" жанрының (сатирикалық, музыкалық, музыкалық эксцентрика, клоун-жаттықтырушылар) әртісі
50.	"Сатира" жанрының әртісі
51.	"Атлетика" жанрының (күш жонглерлері, атлеттер) әртісі
52.	"Сикыр" жанрының (иллюзия, манипуляция) әртісі
53.	"Эквилибристика" жанрының (партерлік, қол эквилибр, сырықпен және сатымен, ауыспалы сатыда, еркін тұратын сатыда, арқанда, шпрунг арқанда, сымда, қатты тартылған сымда, әлсіз тартылған сымда, шарларда, шарғыда, велофигуристер, әуе, штейн басқышта) әртісі
54.	"Гимнастика" жанрының (партерлік, белтемірде, сақинада, күш сақинасында, швунгті сақинада, әуе гимнастикасы, трапецияда, қос трапеция, топтық трапеция, швунгті трапеция, корд де воланда, тік арқанда, жиектемеде, бамбукте, ұшу, жалаң ұшу, айқасқан ұшу, топтық ұшу) әртісі
55.	"Жаттықтыру" жанрының (атты топ, ат үстіндегі жоғарғы мектеп, кабриолет, тандем, еркін жаттықтыру, аппортировка, топтық жаттықтыру, ұсақ жануарлар, ірі жануарлар, жыртқыш аңдар, құстар) әртісі
56.	"Акробатика" жанрының (партерлік, секіргіш, жеке секіру, топтық секіру, трамплиннен секіру, иық акробатикасы, лақтыратын тақтайлармен, икарий ойындары, батутта секіру, темптік және каскадтық, күштік, жұптық, топтық, пластикалық, дара, атпен, ат үсті акробатикасы, сальтоморталистер, жокейлер, па-де-де, па-де-тура, гротеск, вольтиж, шабандоздық, әуе, жиектемеде, штампбортта) әртісі
57.	Цирктің негізгі емес жанрларының (вентрология, имитаторлар, мнемотехника, роликпен жүгірушілер, тарелкалар, бұғалық, шеңберлер, стрелкалар) әртісі
58.	Цирк балетінің әртісі
59.	Цирк әртісінің ассистенті
60.	Театрлық ойын-сауық ұйымның (театрдың, концерттік ұйымның, цирктің) әкімшісі
61.	Музыкалық жетекші (редактор)
62.	Музыкалық әрлеуші

63.	Музыкалық дыбыс режиссері-көркемдеуші ((көркемдеуші), көркемдеуші-композитор (көркемдеуші), эстрада композиторы-көркемдеуші (көркемдеуші))
64.	Халық музыкасын зерттеу саласындағы музыкатанушы
65.	Декорация жөніндегі оператор (жарық аппаратурасы бойынша)
66.	Дыбыс жазу операторы (дыбыс операторы)
67.	Суфлер
68.	Әртіс-Конферансье
69.	Зоотехник
70.	Ветеринар дәрігер
71.	Зертханашы
72.	Киім қоймасының меңгерушісі
3-тарау. Кинематография ұйымдарының және кинотеатрлардың басшылары, мамандары және басқа да қызметшілерінің біліктілік сипаттамалары	
73.	Кинематография ұйымының және кинотеатрдың басшысы (директоры)
74.	Кинематография ұйымы және кинотеатр басшысының (директорының) орынбасары
75.	Бас режиссер
76.	Бас дыбыс режиссері
77.	Бас кинооператор
78.	Бас суретші
79.	Құрылымдық бөлім жетекшісі (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың, труппаның)
80.	Цех (учаске) меңгерушісі
81.	Кинотеатрдың бас әкімшісі
82.	Кино актері
83.	Кинорежиссер
84.	Монтаж режиссері
85.	Кинооператор
86.	Дыбыс режиссері
87.	Қоюшы-суретші
88.	Суретші-гримші
89.	Суретші-декоратор
90.	Костюмдер бойынша суретші
91.	Суретші
92.	Дыбыс операторы
93.	Билеттерді тексеруші
4-тарау. Музейлердің, музей-қорықтардың басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары	

94.	Музей (музей-қорық) басшысы (директоры)
95.	Музей (музей-қорық) басшысының (директорының) орынбасары
96.	Бас қор сақтаушы
97.	Бас редактор
98.	Бас суретші
99.	Музей (музей-қорық) филиалының басшысы (директоры, меңгерушісі)
100.	Музейдің (музей-қорық) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі
101.	Қалпына келтіру шеберханасының меңгерушісі
102.	Қор сақтаушы
103.	Архивист
104.	Суретші-қалпына келтіруші
105.	Дизайнер, суретші-дизайнер
106.	Экспозициялар мен көрмелерді ұйымдастыру жөніндегі суретші-әрлеуші
107.	Экскурсия жетекшісі
108.	Әдіскер
109.	Редактор
110.	Музей қараушысы
5-тарау. Кітапхана басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары	
111.	Кітапхана басшысы (директоры, меңгерушісі)
112.	Кітапхана басшысының (директорының, меңгерушісінің) орынбасары
113.	Кітапхананың құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі
114.	Кітапханашы
115.	Библиограф
116.	Әдіскер
117.	Мультимедиалық басылымдармен жұмыс жөніндегі кеңесші
6-тарау. Мәдени-демалыс ұйымдары басшылары, мамандары және басқа қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары	
118.	Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) басшысы
119.	Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) басшысының орынбасары

120.	Планетарий директоры
121.	Мәдени-демалыс ұйым (клубтар, мәдениет пен демалыс саябақтары, мәдениет үйлері мен сарайлары, халық шығармашылығы (үйлері) орталықтары және басқалар) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) меңгерушісі (жетекшісі)
122.	Астрономиялық алаңқай меңгерушісі
123.	Мәдениет және демалыс саябағын пайдалану бөлімінің меңгерушісі
124.	Клуб меңгерушісі
125.	Режиссер, дирижер, хормейстер, балетмейстер, концертмейстер, мәдени-демалыс ұйымының (көркемөнерпаздар ұжымы) көркемдік жетекшісі
126.	Қоюшы-балетмейстер (ән және би ансамблі)
127.	Әдіскер
128.	Кітапханашы
129.	Мәдени ұйымдастырушы
130.	Бағдарлама жасау жөніндегі әдіскер
131.	Хореограф
132.	Би кешін жүргізуші (Диск-жокей)
133.	Сүйемелдеуші
134.	Суретші (суретші-безендіруші)
135.	Ұжым (үйірме) жетекшісі
7-тарау. Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталық (инспекция) басшыларының, мамандарының біліктілік сипаттамалары	
136.	Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталықтың (инспекцияның) басшысы (директоры)
137.	Бас инспектор
138.	Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау жөніндегі орталықтың (инспекцияның) құрылымдық бөлімшесінің (орталықтың, қызметтің, сектордың, бөлімнің, топтың) жетекшісі
139.	Инспектор
8-тарау. Реставрациялау жұмыстары ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының біліктілік сипаттамалары	
140.	Реставрациялау жұмыстары ұйымының басшысы (директоры)
141.	Реставрациялау жұмыстары ұйымы басшысының (директорының) орынбасары
142.	Реставрациялау жұмыстары ұйымы филиалының (басшысы) директоры
143.	Реставрациялау жұмыстары ұйымының құрылымдық бөлімшесінің (сектордың, бөлімнің топтың) жетекшісі
144.	Археолог

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК